

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 11. DECEMBRA 1980

ŠTEVILKA: 49 ○ LETO: XXIX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstrednik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

INOVACIJSKA DEJAVNOST V PRETEKLEM MESECU

V preteklem mesecu so odbor za gospodarstvo in delavski sveti v TOZD in delovnih skupnostih na šestih sejah obravnavali 12 v proizvodnjo uvedenih tehničnih izboljšav in jih pozitivno ocenili. Na eni izmed sej je bila obravnavana tudi ena ideja. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 627.033,00 din, zato je 22 avtorjev prejelo 74.416,00 din posebnih nadomestil ali 11,87 % od inovacijskega dohodka.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

Avtorju Janezu Faletiču iz TOZD Remontne delavnice je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za tehnološki princip nožev za prekinjanje jeklenih in drugih žičnih vrvi in konstruktivno rešitev ustreznih škarij. Prvotni postopek za rezanje žičnih vrvi na ustrezne dolžine je bil z ročnim sekanjem. Pri tem so uporabljali ploščati sekač in kladivo. Sekanje vrvi je bilo izjemno naporno in dokaj nevarno delo, ki sta ga opravljala dva ključavničarja. Iz statistike za varstvo pri delu je razvidno, da so se delavci pri tem delu večkrat poškodovali in bili odsotni z dela. Ravno nevarnost poškodb pri sekanju je navedla avtorja k razmišljanju o varnejšem in hitrejšem postopku rezanja. Same škarje so znano orodje za rezanje, vendar je

zanimiv tehnološki postopek rezanja z ozirom na obliko in dimenzije nožev, ki omogočajo rezanje do debeline 30 mm.

Avtorju Alojzu Koširju, upokojencu železarne Jesenice, je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za predelavo varilnega ročnika za elektrode. Varilni ročniki oziroma držala za elektrode, ki se uporabljajo na montažnem oddelku so domače izdelave. Ročniki so imeli to slabo last-

nost, da so se pri dolgotrajnem varjenju na steni ali nadglavno z večnimi elektrodami toliko segreli, da je popustil oziroma se odtalil mehko lotalni spoj kabla na ročniku. Avtor navedene izboljšave je v ročnik pred vzmetjo vgradil izolirani vložek, tako da do pregretja ne prihaja več. Tudi priključek kabla v ročnik ne lotajo več, temveč ga pritrdijo v navojno tulko z vijakom M8 in prižemno ploščico.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Delavski svet TOZD Hladna valjarna Bela je avtorjema Marku Pogačniku in Alojzu Slivniku iz

(Nadaljevanje na 2. strani)

14. DECEMBER – DAN STATISTIKE

14. december je dan statistike. Ta datum je zgodovinsko vezan na ustanovitev zveznega urada za statistiko. Letos bo minilo že 36 let, odkar je bil v oktobru 1944 na Visu ustanovljen statistični urad, ki je deloval v okviru NKOJ (Nacionalni komitet oslobodjenja Jugoslavije).

Vsebinsko se je osredotočil na vprašanje vojnih potreb in na priprave gradiva za povojne politične

upravne naloge. Ko se je decembra 1944 ta urad preselil v Beograd, je takoj pričel z organizacijo statistike na vsem osvobojenem ozemlju. Odlok o organizaciji državnega, to je bodočega zveznega urada za statistiko z dne 14. decembra 1944, je predvidel tudi ustanovitev republičkih statističnih uradov. Že pred tem pa je predsedstvo slovenskega narodnoosvobodilnega sveta na seji 19. avgusta 1944 sprejelo med drugim sklep o ustanovitvi statističnega urada.

V Sloveniji med vojno ni bilo pogojev za redno in sistematsko poslovanje statistike. Občasno so se zbirali podatki, oziroma vodile evidence — o zbiranju narodnega davka, posojila svobode, prebivalstvu, popisu živine na osvobojenem ozemlju in drugo. Statistični uradi so poslovali le pri pokrajinskih narodno-

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje na 6. strani)

PRODAJA V NOVEMBRU BOLJŠA OD OKTOBRSE

S prodajo osnovne dejavnosti smo v novembru količinski plan dosegli 81,8 %, kar je za 2,9 % bolje kot mesec poprej, vrednostno pa so rezultati za 2,9 % boljši od planiranih in za 0,5 % boljši kot v oktobru. Dosegli smo povprečno prodajno ceno 22.307 din/t. Le-ta je 4.592 din/t višja kot smo načrtovali in 332 din/t nižja od cene dosežene v oktobru.

SKORAJ PET UR ZASTOJA V ŽELEZARNI

Zaradi velike preobremenjenosti (te dni smo porabili za četrtino več električne energije kot lani) in uporabi vseh razpoložljivih zmogljivosti (vključno z dokajšnjim uvozom električne energije) je ob izpadu agregata 300 megavatov nepričakovano prišlo do razpada jugoslovanskega elektro sistema. Ta izpad so občutili po vsej Jugoslaviji.

Tako kot na drugih območjih je tudi v naši železarni ob 16,05 popoldan prišlo do izpada obeh 110 kilovatnih daljnovodov — eden napaja splošno porabo, drugi pa električne peči v železarni. S tem so seveda izpadle tudi vse tri lastne hidrocentrale, vendar pa so bile že po desetih minutah ponovno priklopljene in pokrile najnujnejšo porabo. Zaradi preobremenitve pa so ponovno izpadle ob 16,55. Po 17. uri pa smo že dobili iz HC Moste dva megavata, ob 18,20 pa še sedem, s čimer smo v železarni lahko reševali najnujnejše potrebe — črpalke, transport, manjše agregate. Šele ob 20,45 je elektro gospodarstvo SR Slovenije dalo dovoljenje za normalno obratovanje vseh agregatov.

Zaradi teh izpadov električne energije niso mogli obratovati naši največji agregati — električne peči, valjarne — od 16,05 do 20,45. Seveda se bo to občutno poznalo pri izpadu proizvodnje, ogroženi pa so bili tudi nekateri agregati zaradi hlajenja.

Ostala realizacija je bila v novembru 56,7 % višja od načrtovane tako, da se je indeks doseganja plana skupne zunanje realizacije dvignil za 0,7 in je znašal 103,6.

Dosežena skupna realizacija je za 36,2 % višja kot v novembru lani

(Nadaljevanje na 6. strani)

NEHAJMO ŽE NEZAKONITO SKLEPATI!

Od 3. do 11. novembra so delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti obravnavali predlog: Sprememba osnov za izračun osebnih dohodkov v zadnjem četrtletju leta 1980 in predlog sklepov samoupravnih organov. Po oceni poslovnega kolegija in poslovnega odbora so bila predvidevanja taka, da naj bi delavski sveti potrdili predlog za 10 % povečanje osebnih dohodkov z veljavnostjo izplačila od 1. oktobra dalje.

Ne bom se spuščal v veljavnost takega sklepa, ker bi morali poznati časovni rok veljavnosti sklepa, ampak me moti »informacija« predsednika delavskih svetov, predsednikom osnovnih organizacij sindikata in vodjem TOZD ter poslovnemu odboru, naj bi predlog obravnavali in ga do določenega roka tudi sprejeli.

Vprašanje se kar samo ponuja. Ali je pravica ugotavljanja in presojanja o predvidenih rezultatih v zadnjem četrtletju in odločanje o možnih povečanju osebnih dohodkov odvzeta delavskim svetom TOZD in

delovnih skupnosti ali je informacija vsebinsko take narave, na podlagi katere naj bi o predlogu odločali vsi delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, kar pa iz nje ni razvidno, ali je to način uresničevanja zakona o združenem delu in ne nazadnje, ali je to rezultat svobodne menjava dela med temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo, da delavcem temeljnih organizacij posreduje informacijo nezakonitega predloga.

Iz navedenega nezakonitega predloga in informacije je razvidno, da

(Nadaljevanje na 3. strani)

KRITIČNO O DELU SZDL V OBČINI

Če bi poskušali v nekaj besedah strniti oceno delovanja SZDL v jeseniški občini iz obsežne razprave na prvi programski konferenci občinske konference SZDL Jesenice, 8. decembra, potem moramo napisati, da si socialistična zveza v občini še ni pridobila in izborila tistega položaja in vloge, v kateri bi skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, z zvezo komunistov na čelu, lahko ustvarjala politično in akcijsko enotnost vseh socialističnih sil v občini in usmerjala družbeni razvoj prek celotnega delegatskega in demokratskega mehanizma.

Čeprav udeležba ni bila najboljša, saj se je konference udeležilo le 60 % vseh delegatov, pa je bila razprava zelo vsestranska, kritična pa tudi spodbudna. Konferenci sta prisostvovala tudi predsednik medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko

Slavko Osredkar in predsednik skupščine občine Ivo Arzenšek.

Poleg pisnega poročila o delovanju občinske konference SZDL Jesenice in njenih organov, v mandatsnem obdobju 1979–1980, je krajšo

(Nadaljevanje na 12. strani)

To poudarjam tudi zato, ker imamo opraviti s pojavi podcenjevanja socialistične zveze. Dejstvo je, da posamezne organizacije in celo vodstva zveze komunistov zanemarijo dejavnost v socialistični zvezi ali pa to dejavnost omejujejo na nekakšno transmissijsko vlogo. Pozabljajo ali pa celo nočejo videti, da je bistvo socialističnega samoupravljanja v živi in stalni dejavnosti delovnih množic, ne pa v golem sistemu norm in institucij zunaj te dejavnosti.

V tem pogledu je posebno pomembna vloga sindikatov, zlasti ko gre za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu. Delavski razred in drugi delovni ljudje vzpostavljajo nove proizvodne odnose v dolgoročnem boju zoper samoupravne sile, predvsem proti tehnokraciji in birokraciji. To terja še večje angažiranje sindikatov za dosledno združevanje dela in sredstev in stalno izpolnjevanje delitve dohodka in osebnih dohodkov po delu in rezultatih dela.

Tovariš Tito na XI. kongresu ZKJ

Sodelavka v kantini (Foto S. Kokalj)

DOSLEDNO BI MORALI SPOŠTOVATI NEODTUJLJIVE PRAVICE DELAVCEV

»V tej dejavnosti moramo z akcijo vse družbe razvijati kar največjo občutljivost glede spoštovanja neodtujljivih pravic delavcev pri razpolaganju z realiziranim dohodkom. Odpraviti moramo pojav, v katerem se načelno izrekamo za to temeljno načelo, potem pa v praksi v imenu tega ali onega cilja pozabljamo na to. Spoštovanje tega načela je treba zagotoviti s popolno zakonsko in sodno zaščito, povrh pa poskrbeti, da bomo takšno ravnanje obsodili kot družbeno sramotno. Šele ko bodo delavci zares začutili, da je načelo neodtujljivosti dohodka trajno zagotovljeno, bodo dobili pravi smisel in zalet tudi združevanje dela in sredstev ter svobodna menjava dela, smotno gospodarjenje s sredstvi in solidarnost.« (Iz ekspozice predsednika skupščine SFRJ Kira Gligorova ob sprejemu zakona o združenem delu, 25. novembra 1976.)

Tokrat se ne bi opredelili na vsa področja odtujevanja odločanja o dohodku, kot neodtujljive pravice delavcev, temveč bi ostali le na ožjem, pa zato nič manj pomembnem področju, to je pri delitvi sredstev za osebne dohodke in delitvi osebnih dohodkov nasploh, in to konkretno v naši delovni organizaciji. Pri tem imamo predvsem pred seboj dvakratno povečanje vrednosti osnovnih postavk osebnih dohodkov, enkrat za pet, drugič za deset odstotkov in predlog poročila osebnega dohodka v decembru po kriterijih in merilih, ki jih je na predlog sektorja za ekonomiko in organizacijo, ob soglasju poslovnega odbora Železarne sprejel odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne in posredoval v obravnavo in soglasje delavskim svetom TOZD in delovnih skupnosti. Žal pa so pri vsem tem popolnoma zaobeli zakon o združenem delu, ker teh odločitev niso prepustili delavcem, kar je njihova neodtujljiva pravica.

Seveda moramo pri tem zaobiti temeljno ustavno in zakonsko določilo da delavci v temeljni organizaciji razporejajo v skladu z zakonom čisti dohodek temeljne organizacije za osebne dohodke in za skupno porabo, kot tudi za izboljševanje in razširjanje materialne osnove dela ter za ustvarjanje in obnavljanje rezerv, ker tega v Železarni še nimamo uveljavljenega. Ne glede na to, pa gre v obravnavanih predlogih za del čistega dohodka, ki so ga ustvarili delavci in o čemer le oni lahko odločajo, kot o svoji neodtujljivi pravici. O tem so delavci na sestankih samoupravnih delovnih skupin, ne da bi bili pozvani, izrekli tudi vrsto pripomb, predvsem na račun linearnega povečanja vrednosti osnovnih postavk osebnih dohodkov. Razen tega so bile enako povečane osnove delavcem v vseh TOZD in delovnih skupnostih, ne glede na njihove dejanske poslovne rezultate, oziroma prispevek k skupnemu prihodku oziroma čistemu dohodku. To je bilo sicer opredeljeno kot »polna mera solidarnosti«, kar je ob očitnem zaostajanju osebnih dohodkov za rastjo življenjskih stroškov razumljivo, z vidika stimulativnosti pa nesprejemljivo, ker ni povezano s prispevkom TOZD in delovnih skupnosti k skupnim rezultatom delovne organizacije.

Ta selektivnost pa je predlagana za poročila osebnih dohodkov v decembru med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi z nekaterimi kriteriji, za individualni poročila pa je kot edini kriterij predlagano upoštevanje neopravičenih izostankov z dela. Ne glede na upravičenost ali neupravičenost takih kriterijev je dejstvo, da bi o tem, kot o svoji neodtujljivi pravici morali odločati neposredno delavci v TOZD in delovnih skupnostih, ker so po zakonu oni dolžni določiti osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke, torej osnovo, odstotek poročila, kakor tudi kriterije oziroma merila, ne pa delavski sveti v njihovem imenu.

Neprijetno je zapisati, da gre za očitno kršenje neodtujljivih samoupravnih pravic delavcev, kar je tudi posledica neizdelanih dohodkovnih odnosov nasploh, pa vendarle to moramo poudariti, ker je to sestavni del bitke za dolgoročno uresničevanje politike gospodarske stabilizacije. To je še posebno poudaril v uvodnem referatu na 15. seji centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije Andrej Marinc z besedami:

»Boj za krepitev položaja delavcev v odločanju o dohodku in družbeni reprodukciji v celoti, za dohodkovne odnose, za dosledno uporabo načela svobodne menjava dela, delitve po delu in sadovih dela, ostaja naša središčna naloga tudi v prihodnjem obdobju. To je tudi bistvo uresničevanja politike ekonomske stabilizacije na trajni podlagi.«

INOVACIJSKA DEJAVNOST V PRETEKLEM MESECU

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD Remontne delavnice odobril enkratno posebno nadomestilo za izdelavo novega stabilizacijskega usmernika za napajanje ESP sistema na Sendzimirju. Usmernik za napajanje ESP sistema na Sendzimirju je bil dobavljen skupaj s ostalo uvozno opremo. Dobavljen je bil tudi enak rezervni usmernik. Ker je bremenski tok ESP sistema presegal zmogljivost usmernika, je prihajalo pogosto do motenj. Stalno so morali menjavati usmernike, mnogokrat sta bila oba v okvari, obratovanje pa so v tem primeru zagotovili s postavljanjem in paralelno vezavo prenosnih enot. Za rešitev problema sta avtorja samoiniciativno izdelala stabilizacijski usmernik s 50 % večjo zmogljivostjo in z enakimi ostalimi parametri kot jih ima originalni usmernik. Izdelala sta tudi enak rezervni usmernik. Pri izdelavi novega usmernika sta uporabila maksimalno možno domače material in polvodniške komponente, ki so bile na zalogi.

TOZD VRATNI PODBOJI

Avtorjem Janezu Vidmarju, Francu Paplerju in Dragu Kalamarju je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za izdelavo orodja za štanco za štancanje izvrtin v vratne podboje posebne izdelave. Za naročnika RAD iz Beograda v TOZD Vratni podboji izdelujejo posebne podboje, katere naročnik uporablja za izdelavo montažnih sten. Kar morata izmeti stojini podboja v spodnjem delu 18 mm izvrtine, niso mogli izdelovati podbojev serijsko na liniji, ampak so morali že narezane stojine transportirati v TOZD Profilarno, kjer imajo ustrezno štanco. Da bi se izognili odvečnemu transportu in stroškom so avtorji izdelali novo orodje za štanco, ki omogoča štancanje 18 mm izvrtin na sami liniji za izdelovanje vratnih podbojev. S tem so omogočili tekočo izdelavo vratnih podbojev.

Avtorjema Francu Paplerju in Dragu Kalamarju iz TOZD Vratni podboji je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za uvedbo vodilnih kolot pri izdelavi stojin. Pri potovanju profila do žage in nato naprej do štance in točkovnega varilnega stroja je zaradi neravnosti in dimenzijskih odstopov profilov prišlo do pogostih zatikov. Pri tem je profil postal neuporaben, ker so kovinska pogonka kolesa izdolbila utor v profil. Z vgraditvijo vodilnih kolot sta avtorja dosegla nemoten transport po liniji, preprečila sta številne zastoje ter izboljšala izplen.

Avtorjema Dragu Kalamarju in Francu Paplerju iz TOZD Vratni podboji je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za uvedbo naprave za vpenjanje sider na oboje točkovnih varilnih strojih. Zaradi vedno večjega povpraševanja tržišča za podboji širine profilov M50, M75, M80, T70, T80 in T50 je nastal problem kako privariti sider na točkovnem varilnem stroju z obstoječimi magneti. Ti magneti so bili preširoki – neuporabni za navedene profile. Zaradi tega sta avtorja izdelala napravo za vpenjanje sider in s tem omogočila varjenje sider na omenjene profile, kar prej ni bilo možno.

Avtorjema Francu Paplerju in Dragu Kalamarju iz TOZD Vratni podboji je bilo dodeljeno drugo posebno nadomestilo za uvedbo naprave za reverziranje na stroju odprt in za ključavnice. Prej obstoječa naprava je bila uporabna za reverziranje stojin na štanci v dimenzijskem območju od 1900 do 2100 mm in od 2490 do 2550 mm. Stojine izven navedenega dimenzijskega območja so morali ročno premikati nazaj proti prislonu za kar je bilo potrebno dodatno zaposliti dva delavca. Zato sta avtorja izvedla predelavo te naprave in s tem predvsem poenostavila nastavitve dolžin in skrajšala čase nastavljanja dolžin. Poleg tega pa predstavlja izboljšava precejšen prispevek k ustvarjanju varnejših delovnih pogojev, saj zmanjšuje fizični napor in odpravlja potencialne nevarnosti za poškodbe.

Avtorjema Janezu Vidmarju in Janezu Brulcu je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za predelavo štance za rezanje in bradavičenje kotnikov, ki se uporabljajo za izdelavo vratnih podbojev. Pri izdelavi vratnih podbojev rabijo kotno železo različnih dolžin, ki ga s štanco odrežejo in obenem vtisnejo bradavice za točkasto varjenje. S štanco so lahko naredili 500–1000 kotnikov, nakar je nastal lom na pestičih za vtiskanje bradavic. Zaradi pogostih lomov je kasneje počila tudi vodilna plošča. S predelavo pestičev – konice in glave ter vodilne plošče sta avtorja odpravila lom pestičev in vodilne plošče. S tem sta dosegla kvalitetnejše orodje, ki do danes še ni imelo okvare.

TOZD ŽICARNA

Avtorju Petru Frelihu iz TOZD Žičarna je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za uvedbo posebne mešanice praškov za vlečenje žice. Pri vlečenju visokolegirane žice je bil stalen problem pogoste menjave votlic zaradi zamašitve, oziroma pokanja. S pripravo mešanice vlečnih praškov, ki jih normalno uporabljajo, je avtor uspel izdelati novo mešanico vlečnega praška, s katero je dosegel manjšo porabo votlic.

DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TEHNIČNO KONTROLO IN RAZISKAVE TER NOVOGRADNJE

Avtor Viktor Žan iz TOZD Remontne delavnice je za stroj Erichen MOD 142-12, ki je nameščen v oddelku OTK-HVB z noži, ki se nanašajo na izum P 2449/77 »Stružni noži za obdelavo umetnih mas« izdelal tesnila. Prihranka pri tej izboljšavi ni bilo moč ugotoviti, zato je odbor za gospodarstvo odobril avtorju enkratno posebno nadomestilo.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Avtorjem Jožu Pintarju, Mitju Kersniku in Jožu Partetu iz TOZD Remontne delavnice je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za zamenjavo in ustrezno predelavo zobniške črpalke Firme ORSTA z domačo, ki služi za pritisk brusilne glave na RAU brusilnih strojih. Za predelavo, oziroma zamenjavo so se avtorji odločili zaradi velikih zastojev. Predelava je zaradi drugačnih obratovalnih parametrov nove črpalke zahtevala skrbno izbiro, ker se je

bilo treba prilagoditi obstoječemu elektromotorju. Nova vezava črpalke s fleksibilnimi visokotlačnimi cevmi obenem tudi nekoliko izboljša obratovalne pogoje črpalke. Tudi sama izbira fleksibilnih cevi z ozirom na pretoke, tlake in iskenje, je zahtevala dotočno paznjo.

Avtorju Viktorju Žanu iz TOZD Remontne delavnice je bilo odobreno posebno nadomestilo za izdelavo tesnil iz vulkolana za pnevmatski regulacijski cilindar. Obraba pnevmatskega regulacijskega servocilindra za pogon kovinske lopute na globinskih pečeh je bila taka, da z originalnimi tesnili ni bilo možno doseči zahtevanega tesnenja. Zaradi obrabe so morali cilindar postružiti (notranji premer) na večjo dimenzijo. S tem pa so postala originalna tesnila neuporabna in je bilo potrebno izdelati nova tesnila, ki odstopajo od tipskih.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi idejo Mavra Lenardiča iz TOZD Valjarne bluming-štekkel, ki se nanaša na zamisel popolnoma avtomatiziranja razkladanja poravnane pločevine. Avtor predlaga naj bi na izstopni strani ravnalnega stroja na zaključku valjnič izgradili usmerjevalko pločevine. V podaljšku bi izdelal tekoči trak z vrtljivimi kolesi, kateri bi bili vgrajeni na kotni profil in bi ta opravljal funkcijo prevračalca z usmerjevalcem. Pod to napravo bi bila poglobljena jama, ki bi bila prirejena tako, da bi se pločevina sama zlagala na kup. S tem bi bilo odpravljeno fizično delo drugega ravnalca. Odbor za gospodarstvo je na podlagi zbranega in predloženega gradiva idejo oz. predlog pozitivno ocenil in predlagal avtorju izplačilo akontacije.

IP

DELAVCI VALJARNE ŽICE IN PROFILOV PODPIRAJO NAČRT RAZVOJA ŽELEZARNE

Srednjeročni načrt razvoja naše železarnice je nedvomno eden od najpomembnejših aktov o katerem so razpravljale v mesecu novembru vse družbenopolitične organizacije, samoupravni organi in samoupravne delovne skupine v Železarni. Zato je prav, da je sekretar Galič Ljubo sklical sestanek osnovne organizacije zveze komunistov in vključil v dnevni red tudi razpravo o srednjeročnem planu razvoja jeseniške železarnice.

V razpravi so komunisti ugotovili, da je celoten kolektiv dobro seznanjen s srednjeročnim načrtom in problemi, katere lahko že sedaj predvidevamo, poleg teh, ki so prisotni že sedaj. Kljub splošni stabilizaciji usmeritvi in zmanjšanju investicijskih vlaganj, je edini izhod iz precej težke situacije v tem, da jeseniški železarji povečamo proizvodnjo jekla, kar za naš TOZD pomeni več vložene materiala, saj prav valjarne žice in profilov močno občuti pomanjkanje polproizvodov, kar slabo vpliva na proizvodno storilnost. Tudi izpolnjevanje letnih planov je pogojeno z dobavo zadostnih količin blumov, so poudarjale tudi delovne skupine, ki so razpravljale o srednjeročnem planu in planu za leto 1981.

Kmalu bomo obravnavali tudi zaključne račune in pregledali rezultate poslovanja v letu 1980. Člani zveze komunistov pa ugotavljamo, da so poročila o poslovanju natrpna s suhoparnimi številčnimi podatki, ki pomenijo nekaj le strokovnjaku s tega področja, če pa nekdo ni vpeljan v finančno poslovanje pa nima predstave kar pomeni, na primer, nekaj deset milijonov planiranih din – kot primer za amortizacijo po minimalni stopnji? Menimo, da bi bilo koristno, če bi pri tem sodeloval tudi Železar, v katerem bi bili pojasnjeni vsaj glavni pojmi in prikazan razumljiv način čitanja in razumevanje bilančnih podatkov.

Govorili smo še o družbenopolitičnem življenju v TOZD, o aktivnosti družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in delegatskega sistema. Med mnogimi objektivnimi vzroki, ki ovirajo dobro delo organizacij in organov je bilo omenjeno tudi, da včasih vabila ali povratne informacije zaostajajo na svoji poti do naslovnika, največkrat v delovodski pisarni.

Prisotni so izrazili tudi negodovanje nad procentualnim povečevanjem osebnih dohodkov po kategorijah, ker se na ta način veča razpon med najnižjimi in najvišjimi kategorijami, dvomimo pa, da je to v vseh primerih opravičljivo.

Se o marsičem smo se pogovarjali na sestanku, med drugim tudi o splošnih razmerah na tržišču in bili enotni v mišljenju, da pomanjkanje nekaterih artiklov v naših trgovinah ni vedno posledica stabilizacijskih ukrepov, temveč so prisotne razne špekulacije, ki večkrat merijo že na kriminal.

A. D.

PORTRET SODELAVCA

STANKO PULEC je doma iz Goriških Brd. Na Jesenice je prišel 1950. leta in se zaposlil v Železarni. Sprva je štiri leta delal na prometu, kjer je naredil izpit za kurjača parnih lokomotiv. Od tam je 1954. leta prišel v tedanje predelovalne obrate, ker je čutil veselje do dela v predelavi. Tu se je izučil za valjavca ploščate in profile žice. Po nekako štirih letih je bil premeščen na tehtnico, kjer je delal kot tehtalec končnih izdelkov. To delo je opravljal približno dve leti, potem pa se je s še tremi sodelavci prijavil na razpis za delovodjo žarilnice. Bil je sprejet in po osmih mesecih dela na vseh delovnih mestih v žarilnici je začel delati kot delovodja. To je bilo marca, 1961. leta.

Žarilnica spada k TOZD Hladna valjarne Jesenice, dela pa tudi za žičnico. Tu izdelke (žico in trakove) termično obdelajo, tako tiste, ki so že izvaljeni, kot tiste, ki gredo še naprej v obdelavo. To so predvsem razne vrste jekla, pa tudi navadne kvalitete. Imajo tri vrste peči: zvonaste, konti in globinske. Na zvonastih in konti pečeh delajo po sistemu 6+2, na globinskih pa 5+2, ker tu ni potrebno neprekinjeno obratovanje.

»Ko sem prišel v žarilnico za delovodjo, smo tu delali v treh izmenah in to neprekinjeno vseh sedem dni v tednu. Če je bil eden od delovodij na dopustu, sta ostala dva morala delati po 12 ur dnevno. Tako je bilo tudi

pri ostalih delavcih. Potem, ko je bil pred nekako desetimi leti uveden sistem 6+2 nam je postalo veliko lažje. Čeprav delamo tudi ob nedeljah in praznikih, smo vsaj med tednom dva dni prosti, tako da imamo precej več časa za počitek in nabiranje novih moči kot nekoč. Tudi pogoji dela so se precej izboljšali. Včasih je bilo veliko težkega fizičnega dela, predvsem pri razkladanju, nakladanju in prevajanju materiala po obratu. Sedaj, ko smo uredili notranji transport, je pri nas sorazmerno malo ročnega dela, razen v adjustaži in odpremi kjer taka dela še vedno obstajajo. Ostalo pa nam je še vedno precej nerešenih vprašanj v zvezi s pogoji dela, kot so vročina, preprih, ropot, prah, razna sevanja, plini, pare, kisline, smrad... Kljub prizadevanjem vodstva TOZD in vseh zaposlenih teh pomanjkljivosti nismo uspeli odpraviti. Mislim, da smo v to premalo vlagali. Vse to pa najbolj občutijo delavci v žarilnici in na SIMAG valjarskem ogrođu.

Poleg tega pa delo v turnusu 4+1 ali 6+2 zahteva od nas, da se v privatnem življenju marsičemu odpovemo in menim, da smo kljub vsem dodatkom še vedno premalo stimulirani. Prav zaradi slabih pogojev se pri nas ljudje tudi hitro naveličajo dela. V tem času, ko delam tukaj, je šlo skozi naš obrat veliko ljudi iz vseh krajev Jugoslavije. Bilo je tudi veliko takih, ki so pogosto kršili delovno disciplino, še posebno v zadnjem času. Ti so bili, ali disciplinsko odpušteni ali pa so sami spoznali, da je boljše če gredo. S temi težavami se srečujejo tudi druge v naši temeljni organizaciji, pa tudi v celotni Železarni. Menim pa, da je kolektiv v TOZD HV Jesenice kljub vsemu zelo dober. Delavci se zavedajo težav v katerih se nahajamo in tudi svojih obveznosti pri izpolnjevanju plana. Zato sem prepričan, da bomo planske obveznosti, to je 30.000 ton hladno valjanih trakov, izpolnili, čeprav bo to težko zaradi pomanjkanja vložka, tako domačega kot tistega iz uvoza. Poleg tega imamo še težave z domačim vložkom zaradi dimenzijskih odstopanj in zaradi majhnih kolobarjev. To povzroča dodatne napore, ter povečanje proizvodnih stroškov in zmanjšanje izplena. Zavedamo se, da izdelujemo končne izdelke in da kupci od nas zahtevajo kvaliteten material, sicer pride do reklamacij. Planske obveznosti izpolnjujemo s prizadevanjem celotnega kolektiva, saj se dela tudi ob prostih sobotah na eno ali celo na dve izmeni. Tako, da smo pri obravnavi devetmesečnega poročila ugotovili, da imamo dober finančni uspeh.

Mislim, da bo tudi v prihodnosti ena glavnih nalog našega kolektiva izpolnjevanje planskih obveznosti, seveda ob boljšem nagrajevanju glede na vloženo delo. Zlasti tu bi že enkrat morali preiti od besed k dejanjem, tako da bi se dobrega delavca tudi primerno nagradilo. Danes še ni mogoče reči, da tako v resnici delamo. Ker nam v bodoče ostajajo iste planske obveznosti, to je 30.000 ton hladno valjanih trakov letno, ob večjih zahtevah kupcev po kvaliteti, bi bilo nujno nabaviti še eno valjično ogrodje in zamenjati že istrošene krožne škarje. Brez tega bo naš kolektiv le stežka izpolnjeval obveznosti do kupcev tako glede kvalitete kot glede količine. Rad bi omenil, da so naša postrojenja zelo stara in strošena. Ko se je začela gradnja hladne valjarne na Beli, je bilo načrtovano, da bomo tukaj prenehali obratovati. Zato tudi vsa ta leta nismo nabavljali novih strojev. Tako da so vsa postrojenja z izjemo SIMAG valjarskega ogrođa in škarij stara več kot 50 let. Še ko se je pripravljala gradnja hladne valjarne na Beli, je iz našega obrata šlo tja precej strokovnjakov. V naši temeljni organizaciji pa so ostali delavci z manjšimi izkušnjami. Kljub temu kolektiv ni klonil. Tisti, ki so ostali so še bolj poprijeli za delo in se kmalu usposobili v prav take ali še boljše strokovnjake kot so bili tisti, ki so odšli.

Stanko Pulec deluje v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah že od vsega začetka. Bil je sekretar osnovne organizacije ZK v predelovalnih obratih, član tovarniške konference ZK, sedaj pa je član občinske konference ZK. Bil je tudi predsednik delavskega sveta, sedaj pa je njegov podpredsednik. Tudi v sindikalni organizaciji je že vsa ta leta aktiven, kot poverjenik, referent za oddihe in izlete, ali kot član nadzornega odbora, kar je še danes.

Za delo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v svoji temeljni organizaciji pravi, da je v glavnem dobro. Obravnavajo vse probleme, do katerih pride v obratu in jih skušajo reševati. Velike napore vlagajo še zlasti v ureničevanje stabilizacijskih prizadevanj. »Poudaril bi rad,« pravi »da vsi člani delavskega sveta niso tako aktivni kot bi morali biti in da smo na sejah včasih komaj sklepni. Delegati tudi velikokrat bolj zagovarjajo svoja stališča kot pa stališča samoupravnih delovnih skupin, ki jih predstavljajo. Sam delegatski sistem tudi še ne dela tako kot bi moral, saj je šele v razvoju. Gradiva so preveč obsežna in prepozno jih dobivamo. Veliko je delegatov z nižjo strokovno izobrazbo. Zato mislim, da bi bilo potrebno podajati gradivo v bolj zgosteni in razumljivejši obliki. Samoupravne delovne skupine se pri nas sestajajo vedno enkrat mesečno in obravnavajo material, ki ga pripravi vodstvo temeljne organizacije. Tu se seznanimo z našimi proizvodnimi rezultati, materialnimi stroški, izplenom, reklamacijami in podobnim. Vedno tudi obravnavamo tehnološko in delovno disciplino.«

Stanko je bil tudi udeleženec NOB od 1943. leta, najprej v Goriških Brdih, potem pa na Koroškem, kjer je bil 1944. ujet in odpeljan v koncentracijsko taborišče Dachau, od tod pa v Buchenwald in Doro. »Posledica vsega tega je slabo zdravje. Slabi delovni pogoji v žarilnici pa stvar še pospešujejo in zato tudi večkrat bolujem.«

Pravi, da prostega časa sicer nima veliko, da pa je velik del časa vložil v razvoj balinarskega kluba na Jesenicah, ki je prav letos praznoval svojo 25-letnico. Tu je že aktiven od ustanovitve kluba pa do danes. Več let je bil predsednik kluba, potem tehnični vodja in predsednik gospodarskega odbora.

»Na koncu želim vsem delavcem TOZD Hladne valjarne Jesenice in vsem delavcem v Železarni še veliko uspeha in osebne sreče v novem letu 1981.« pravi Stanko ob zaključku najinega pogovora.

Železarski globus

JAPONSKA

Na mednarodni konferenci o proizvodnji in uporabi titana, ki je bila pred kratkim v Tokiu, so ugotovili velike možnosti za uporabo te kovine pri gradnji jedrskih in termoelektrarn. Pri tem gre predvsem za kondenzacijske cevi in lopatice turbine. Elektrarna z močjo 1,1 milij. kW hi potrebovala 130 ton samo titanovih cevi.

DELAVCEM TOZD IN DELOVNIH SKUPNOSTI

V Železarni smo že in bomo še objavili nekatere planske dokumente za programiranje razvoja v obdobju 1981–1985 tako za delovno organizacijo, sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarnice, kot za samoupravne interesne skupnosti občine in za družbenopolitično skupnost občine Jesenice. V drugih izdajah (Gospodarski vestnik, skupščinski Poročevalec) pa so bili objavljeni planski dokumenti za samoupravne interesne skupnosti SRS družbene dejavnosti in materialne proizvodnje.

Vse te dokumente bodo sprejemali delavski sveti TOZD in delovnih skupnosti in obvezna predhodna obravnava na zborih samoupravnih delovnih skupin ni potrebna. S tem pa ni rečeno, da samoupravne delovne skupine teh materialov, posebno tiste, ki so za njih zanimivi ne obravnavajo. To lahko storijo samoiniciativno ali pa v dogovoru s predsednikom delavskega sveta in poslovodnim organom. Neobvezna obravnava je dogovorjena zgolj zato, da v tem trenutku, ko se borimo za 36.100 ton blagovne proizvodnje in bomo v to morali vložiti vse svoje sile in napore, ne obremenjujemo delovnih skupin še z obširnimi razpravami, razen tega pa so o osnutkih teh planskih dokumentov že razpravljali na sestankih SDS.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

Dopisujte

NEHAJMO ŽE NEZAKONITO SKLEPATI!

(Nadaljevanje s 1. strani)

gre za povečanje osebnih dohodkov, v javnosti pa se govori, da je to predlog poročila o osebnih dohodkih za leto 1980. Kaj je res in kaj ni res, delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti pravzaprav ne vedo, ker ni omenjen poročil.

Delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti so o predlogu razpravljali, rezultati glasovanja so znani, da niso sprejeli in potrdili nezakonit predlog vsi delavski sveti, pa kljub temu z zadnjo Informacijo šteje 28 obveščajo kolektiv, da bodo izplačali osebni dohodek po predlaganem merilu in sicer zmanjšan za delavce, ki so neopravičeno izostali z dela, oziroma s stimuliranjem njihove delovne discipline.

O temeljnih pravicah delavcev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti nimam namena pisati, niti kogarkoli o njih poučevati, priporočam pa pobudnikom, predlagateljem in zagovornikom nezakonitega predloga in sestavljalcem informacij, da temeljne pravice delavcev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti pogloblje spoznajo, jih večkrat preberejo, predvsem pa jim predlagam, da o osebnem dohodku prečitajo določila členov od 125. do 128. zakona o združenem delu z razlago.

S predlogom sektorja za ekonomiko in organizacijo posegajo predlagatelji v spremembo osnov in meril za delitev osebnih dohodkov, oziroma jih dopolnjujejo, brez udeležbe vseh delavcev TOZD in delovnih skupnosti. Predlagano dopolnitev osnov in meril za zadnje četrtletje naj bi sprejeli le delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Predlagateljem bi moralo biti znano, da takega pooblastila delavski sveti TOZD in delovnih skupnosti nimajo, da je sprememba osnov in meril ali njih dopolnitev izključna temeljna pravica vseh delavcev TOZD in delovnih skupnosti in da jo ni mogoče odvzeti na ta način, da o njej sklepajo drugi organi. Predlog je tudi hudo problematičen, ker avtomatizira merilo, kot sankcijo delitve osebnih dohodkov.

Tisti delavski sveti, ki so predlog sektorja sprejeli in potrdili, so kršili določila 49., 53., 105., 106. in 107. člena zakona o delovnih razmerjih. V sporazumu o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji, v sporazumu o delitvi osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe, oziroma v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe takega merila ni in če bi bil vzgajen v katerikoli naveden samoupravni akt in sprejet na referendumu, bi bilo tako merilo protustavno in protizakonito.

Zakona, o združenem delu in delovnih razmerjih, ne pooblašča delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti, da ti lahko sprejemajo, spreminjajo ali dopolnjujejo osnove in merila delitve osebnih dohodkov. V konkretnem primeru predlagano

merilo stimulira le prisotnost na delu in ne udeležbo, delavca v pridobitnem, oziroma ustvarjenem osebnem dohodku. Kar zadeva osebni dohodek in njegovo delitev, smo merila določili s samoupravnimi akti in jih sprejeli na referendumu. Sprememba ali dopolnitev osnov in meril je možna le z udeležbo vseh delavcev na referendumu in to po dokončni uskladi, ker ne morejo biti različni.

Planirani osebni dohodek, naveden za primerjavo, naj bi razdelili na dvanajst dvanajstin, z vsemi možnimi vmesnimi spremembami, ki naj bi bile odvisne od produktivnosti dela vsakega delavca, eno dvanajstino, lahko določimo za poročil, eno dvanajstino za vsa nadomestila osebnih dohodkov za opravičeno odsotnost z dela, deset dvanajstin, pa naj bi ostalo za mesečna izplačila akontacij osebnih dohodkov. To sem napisal zaradi tega, pa upam, da dovolj preprosto in razumljivo, kaj je pravzaprav poročil osebnih dohodkov, od kod ga dobimo in ali ga lahko obračunamo ali ne. Se naslednje o planiranem osebnem dohodku: merila so za celotni osebni dohodek za posameznika enaka, določena s samoupravnimi akti in ta merila ni mogoče spreminjati samo za poročil, razen, če ni to izjema in da je sprememba zakonita.

O stimuliranju discipline z nezakonitim merilom, moram povedati, da je vsak delavec ne glede na delo, ki ga opravlja, pooblaščen in odgovoren, disciplinsko in odškodninsko odgovoren. Sistem obeh odgovornosti je z omenjenima zakonoma jasno in zelo natančno izdelan, zlasti disciplinska odgovornost. To pa je tudi povsem razumljivo, kajti mi imamo medsebojno delovna razmerja delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih in o njih verjetno ni potrebno posebej razlagati.

Vsak delavec je za svoje ravnanje odgovoren sam, ali pa je njegova odgovornost vzajemna, seveda če ravna v nasprotju z določili 171. in 172. člena pravilnika o delovnih razmerjih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Delavci, ki so neopravičeno izostali z dela in so pooblaščen organi – vodji TOZD in sektorjev proti njim uvedli disciplinski postopek jim je skupna disciplinska komisija že izrekla enega od disciplinskih ukrepov, ki smo jih na podlagi zakona vnesli v že omenjeni pravilnik in so določeni v 169. členu. Nekaterim delavcem je skupna disciplinska komisija tudi odmerila pavšalno odškodnino, zaradi nastale škode, ker so neopravičeno izostali z dela, v temeljni organizaciji pa ugotovljeno škodo niso mogli preprečiti in ne ugotoviti v celoti. Kaj bodo storili ti delavci, ki so že ali pa bodo morali plačati od svojega osebnega dohodka to škodo, v primeru, ko jim bo ravno tako odvzet del poročilnega osebnega dohodka.

Iz navedenega je mogoče zaključiti in tudi ugotoviti, da avtomatizma ni mogoče nič več vgraditi v samoupravne akte, zlasti ne pri določanju osnov in meril za delitev osebnih dohodkov na podlagi disciplinske kršitve, ker je disciplinsko odgovornost mogoče ugotavljati le v disciplinskem postopku.

S sklepom o sprejetju nezakonitega merila, stimuliranja delovne discipline zaradi neopravičenih izostankov z dela, so delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti kršili tudi načelo izrekanja ukrepov, ker je v enem disciplinskem postopku mogoče izreči delavcu, ki je odgovoren hkrati za več kršitev delovne obveznosti, le en disciplinski ukrep. Za storjene disciplinske kršitve delovne obveznosti in izrečene ukrepe za njih odgovornost, pa ni mogoče izreči delavcu ponovni ukrep, če je izrečen ukrep disciplinske komisije pravno močan oziroma dokončen.

Če zadeva merilo, nezakonito stimuliranje neopravičenih izostankov z dela, denarno kazni, potem sem dolžan predlagateljem povedati, da je izrekanje denarnih kazni izključno določeno samo z zakonom in jih v

nobenem primeru ne moremo spreminjati s samoupravno zakonodajo. Iz 174. člena pravilnika o delovnih razmerjih pa je razvidno, da neopravičeni izostanki z dela niso sankcionirani z denarno kaznijo.

V kolikor zadeva merilo, nezakonito stimuliranje neopravičenih izostankov z dela, odškodninsko odgovornost delavcev, ki so neopravičeno izostali z dela pa je to odgovornost vsekakor treba dokazati, zlasti pa ugotoviti višino škode, odločiti ali je škoda mogoče v celoti ugotoviti in šele nato odmeriti pavšalno odškodnino, seveda v kolikor je škoda storjena na delu ali v zvezi z delom. Odškodninska odgovornost delavcev je v pravilniku o delovnih razmerjih opredeljena od 181. do 185. člena, njihova uporaba pa je pogojena, če delavec škodo povzroči namenoma ali iz hude malomarnosti, kar je vsekakor treba to ugotoviti v postopku odškodninske odgovornosti.

Kot vidite nezakonito stimuliranje neopravičenih izostankov z dela pri delitvi osebnih dohodkov ne more biti vgrajeno v noben samoupravni splošni akt, ker je tak avtomatizem nezakonit.

Za vsako storjeno disciplinsko kršitev delovne obveznosti ali povzročeno škodo morajo pooblaščen organi uvesti disciplinski postopek, oziroma za škodo odškodninskega. Nobeden od pooblaščenih organov nima pravice presoje ali bo postopek uvel ali ne, ampak ga mora uvesti.

Delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti naj vedo, da je ustavno pravni položaj sindikata tak, da štiti že sprejete in z zakonom določene pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah oziroma delovnih skupnostih. Konkretno ali je ta položaj tak, da osnovne organizacije sindikata v TOZD in delovnih skupnostih molčijo ali se celo strinjajo s tako nezakonitostjo.

Vsiljuje se mi tudi vprašanje, kje so člani zveze komunistov in njihove osnovne organizacije, zlasti pa tisti, ki opravljajo odgovornejša dela in ki naj bi skrbeli za absolutno zakonitost in ne nazadnje tudi kje so najodgovornejši v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, ki so dolžni zakonitost štiti in jo tudi izvajati.

Če sami v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih nismo sposobni presoje zakonitega ali nezakonitega dejanja, če nečemo razumeti, da bomo na ta način zlorabili svoja pooblastila o sprejemanju, spreminjanju ali dopolnjevanju osnov in meril delitve osebnih dohodkov, nam bo pač moral razrešiti problem družbeni pravobranilec samoupravljanja v občini ali republiki, če ne, sodišče združenega dela.

Še napotilo delavcem, ki jim je odvzet na nezakonit način njihov del osebnega dohodka, da to lahko uredijo neposredno na sodišču združenega dela v Kranju z denarno terjatvijo do temeljnih organizacij oziroma delovnih skupnosti.

Zavedam se, da bo na moj članek nastala reakcija in to predlagateljev nezakonitega merila stimuliranja neopravičenih izostankov z dela in delavcev, ki jim je bil ali bo odvzet del osebnega dohodka, vendar sem trdno prepričan, da pomagam uresničevati zakon o združenem delu. Verjetno bo na članek tudi odgovor ali odgovori, toda meni ga ne posvečate, odgovorite raje delavcem TOZD in delovnih skupnosti.

Janko Kavalar

ČESTITAMO

Franc Sinkovič iz TOZD Remontne delavnice je s študijem ob delu uspešno zaključil prvo stopnjo ekonomske fakultete. S tem se mu prizna izobrazba višje stopnje in podeljuje strokovni naziv »ekonomist«.

K uspehu mu iskreno čestitamo in želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

IZID GLASOVANJA NA REFERENDUMU 3. DECEMBRA

TOZD	po ime-niku	glasovalo skupaj	GLASOVALO ZA	št.	%
PLAVŽ	207	166	80.2	152	73.4
JEKLARNA	680	600	88.2	565	83.1
LIVARNA	83	74	89.2	46	55.4
VALJARNA BLUMING	395	335	84.8	255	64.6
VALJARNA ŽICE	184	162	88.0	146	79.3
VALJARNA DEBELE PLOČ.	178	159	89.3	135	75.8
H V B	267	229	85.8	168	62.9
H V J	217	182	83.9	132	60.8
ŽIČARNA	271	200	73.8	168	62.0
PROFILARNA	82	72	87.8	57	69.5
VRATNI PODBOJI	61	56	91.8	52	85.2
JEKLOVEK	155	136	87.7	124	80.0
ELEKTRODE	256	209	81.6	180	70.3
ŽEBLJARNA	85	77	90.6	59	69.4
MONTER	278	225	81.0	198	71.3
STROJNE DELAVNICE	326	298	91.4	255	78.2
REMONTNE DELAVNICE	518	461	89.0	368	71.0
VZRŽEVANJE	548	467	85.2	378	69.0
ENERGETIKA	239	204	85.4	162	67.8
TRANSPORT	367	317	86.4	295	80.4
DRUŽBENA PREHRANA	177	161	91.0	142	80.2
SKUPAJ	5574	4790	86.0	4037	72.5

Izid referenduma kaže, da so vse TOZD sprejele temelje planov TOZD za obdobje 1981–1985.

Volilna komisija
Železarne

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 15. DO VKLJUČNO 21. DECEMBRA

- 15. decembra, FRANC RAVNIHAR, vodja TOZD Valjarna žice in profilov, Lipce št. 7A.
- 16. decembra, JANEZ BIDOVEC, vodja nabavnega sektorja, Lesce, Na trati 49, št. telefona 75-591.
- 17. decembra, JANEZ KOMEL, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Janševa št. 6.
- 18. decembra, JANEZ POLJŠAK, vodja splošnega sektorja, Hrušica št. 12.
- 19. decembra, MIROSLAV NOČ, vodja TOZD Remontne delavnice, Lesce, Na trati št. 30, št. telefona 75-991.
- 20. decembra, JEZERSEK ALEKSANDER, vodja TOZD Hladna valjar na Bela, Jesenice, Titova 3, št. telefona 82-789.
- 21. decembra, ALOJZ KALAN, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Titova 1A, št. telefona 81-726.

V času dežurstva je dežurni v sobi vodje spl. sektorja št. tel. 601, sobe št. 19. Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj, dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa je v Železarni Jesenice. V prostih sobotah, nedeljah, praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure zjutraj v Železarni Jesenice.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 15. 12.	MARJAN ENDLIHER	JOŽE ZIDAR
TOREK – 16. 12.	FRANC NEČIMER	MARJAN ERMAN
SREDA – 17. 12.	EDO KAVČIČ	IGOR LOGAR
ČETRTEK – 18. 12.	FRANCI NOVAK	DUŠAN BAK
PETEK – 19. 12.	BOŽIDAR PRISTAVEC	BOGOMIR SVETINA
SOBOTA – 20. 12.	MARJAN TRONTELJ	MITJA BENEDIČIČ
NEDELJA – 21. 12.	ZDENKO CUND	KAREL POGAČAR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 15. do 20. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle, popoldne: II. obratna ambulanta – dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 20. decembra, samo dopoldne II. obratna ambulanta – dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec. Dispanzer za borce, IV. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle, dopoldne. ZOBNE AMBULANTE: dopoldne: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej. Za Železarno v torek, 16. decembra, od 13. do 19. ure, II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej. Za borce v četrtek, 18. decembra, od 13. do 19. ure, II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej. Popoldne: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar. Za Železarno v torek, 16. decembra in v četrtek, 18. decembra, od 7. do 13. ure I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar. V soboto, 20. decembra, samo dopoldne, II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

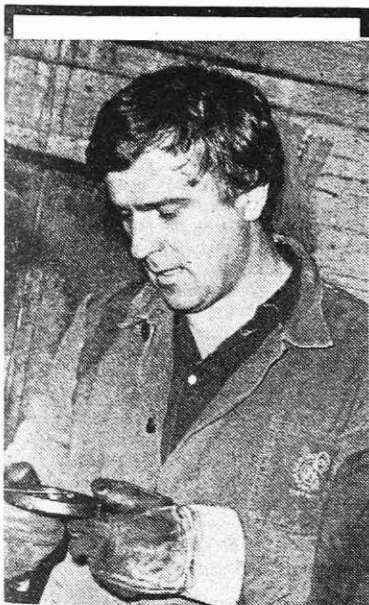
VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice organizira v ponedeljek, 15. decembra, ob 18. uri v spodnjih prostorih Kazine predavanje z naslovom:

RAZVOJ PREDELAVE ŽICE V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

Predavali bodo: Melink, Legat in Sinobad.

ŽELEZAR

Pri opravljanju delovnih nalog se je v nedeljo, 7. decembra smrtno ponesrečil naš sodelavec

SAŠO PRAPROTNIK

rojen 18. decembra 1943, v Železarni zaposlen od leta 1961 kot ključavničar-vzdrževalec v TOZD Remontne delavnice, žerjavni oddelok.

Kot vestnega sodelavca ga bomo ohranili v lepem spominu.

Samoupravni in poslovodni organi ter družbenopolične organizacije TOZD Remontne delavnice in Železarne

Del udeležencev v tečaju za žerjavovodje Železarne, ki ga na pobudo kadrovskega sektorja izvaja oddelok za izobraževanje ob delu ŽIC (Foto B. Blenkuš)

18. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Bogdan Marinkovski je 27. novembra sklical 18. redno sejo delavskega sveta TOZD Žičarna. Uvodoma je poudaril, da so sklepi zadnje seje realizirani, razen sklepov, ki so dolgoročnega značaja.

V nadaljevanju so bili delegati seznanjeni z izidom obravnave o temeljih plana TOZD Žičarna za obdobje 1981-1985 po vseh SDS. Ker ni bilo pomembnejših pripomb in predlogov ni bilo potrebnega usklajevanja, zato so temelje plana sprejeli v predloženi obliki in bese-dilu.

Na predlog izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žičarna so imenovali Jaka Vebra in Saša Pibra v razpisno ko-

misijsko za pripravo razpisnega pos-topka, ker sedanemu vodju TOZD poteče mandat 31. 3. 1981.

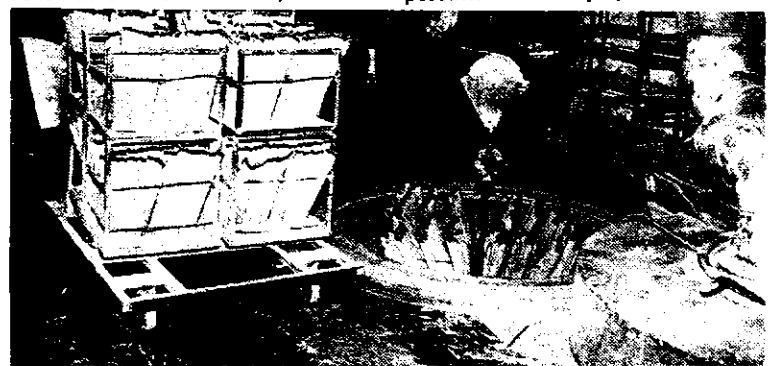
18. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora Milan Kristan je v ponedeljek, 24. novembra, sklical 18. redno sejo odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Žičar-na. Uvodoma je člane odbora seznanil z izvajanjem sklepov zadnje seje.

V nadaljevanju seje so potrdili potrebe po novih delavcih in raz-poreditev novo sprejetih delavcev.

Na predlog vodja proizvodnje so imenovali člane inventurne komisije za popis premoženja TOZD Žičarna na dan 31. 12. 1980.

Ob koncu seje so delegati sprejeli informacijo vodje TOZD Janeza Komela namenjeno odboru za de-lovna razmerja v zvezi z razpore-ditvijo Cirila Resmana na mesto delovodja pocinkovalnice. B.

Sušilna peč za elektrode (Foto I. Kučina)

19. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 27. novembra, je bila pod vodstvom predsednika Cirila Resmana 19. seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Žičarna. Člani odbora so bili seznanjeni z izvajanjem sklepov zadnje seje, ki so bili realizirani.

V nadaljevanju so potrdili opera-tivni plan skupne proizvodnje za mesec december v količini 4.800 ton. Le-ta je nižji od družbenega plana za 1200 ton. Za prodajo naj bi bilo namenjeno 3.440 ton in za domačo predelavo 1360 ton. Da bi bila ta količina realizirana so člani odbora sprejeli sklep, da se do konca leta organizira delo na proste sobote. Pri tem je odbor potrdil tudi sklep, da se odobrijo za mesec december nadure za opravljanje režijskega dela in sicer v žičarni I 80 ur, v žičarni II 16 ur, in v adjustaži po potrebi. Pri tem je odbor zadolžil delovodje, da takoj pripravijo plan koriščenja dopustov do konca leta.

Člani odbora so bili tudi sezna-njeni s poročilom o proizvodnih rezultatih za mesec oktober. Skupno je bilo izdelane 5.289 ton vlečne žice, od tega za prodajo 4.029 ton in za domačo predelavo 1.260 ton. Doseženi izplen je bil 97,27 %.

Odbor je na predlog komisije za ocenjevanje koristnih idej odobril enkratno nagrado 500 din Ivanu Gašperšiču in potrdil izplačilo po-sebnega nadomestila - tretje rente Petru Frelihu za tehnično izboljšavo štev. 2234 v višini 7.754 din.

Odobrili so tudi nagrade za dodat-no delo delavk v oddelku žičarne II za III. tromesečje v višini 3.861 di-narjev, katero si delijo po razdelil-niku. B.

Na osnovi nove organizacije v oddelku pocinkovalnice je odbor razporedil delavce: Milana Kri-stana, Ludvika Komljanca in Fran-ca Iapava na delovne naloge sku-pinovodja pocinkovalnice šifra 2282, D-4, II kategorija. Obravnaval je tudi predlog nove razporeditve de-lavk, ki opravljajo delovne naloge adjuster VAC žice in pomočnik adjusterja VAC žice. Ugotovili so, da je predlog sestavljen v skladu s sprejetimi kriteriji, zato so ga po-trdili in sklenili, da se o tem obvesti vse prizadete delavke v oddelku žičarne II. Dokončna razporeditev bo izvedena, ko bo izvršena nova organizacija dela na žičarskih stro-jih.

Obravnavali so tudi prošnjo Mar-jana Mraka za prestop iz TOZD Elektrode v TOZD Žičarna. Prošnjo niso ugodili, ker TOZD Elektrode ni dala soglasja. Na vlogo gorske reše-valne službe Mojstrana je odbor Janezu Brojanu odobril dva dni izredno plačanega dopusta za ude-ležbo na tečaju reševanja s heli-kopterjem.

Ob koncu seje so sprejeli poročilo o osnutku družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini Jesenice. Nanj člani odbora niso imeli pri-pomb. B.

Železarski globus

ZDA

John F. Elliot, profesor na in-stitututu za tehnologijo Massachu-setts, je izdelal študijo o svetovni železarski proizvodnji do leta 2000. Če bo tudi v bodoče ostala sedanja letna rast proizvodnje 2,8 %, potem bo leta 1990 svetovna proizvodnja surovega jekla milijardo ton in leta

18. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja TOZD Elektrode je imel 25. novembra 18. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Slavko Maver. Sprejeli so poročilo o izvrševanju sklepov 17. seje in ugotovili, da en delavec ne bo sprejet, ker ga je odklonila zdravniška komisija, premetstev enega delavca iz TOZD Valjarna bluming štelka pa ne bo izvršena, ker delavec ni sprejel ponujenih prostih del. Ostali sklepi so bili izvršeni, nekaj pa je namenjenih za daljši čas.

Obravnavali so poročilo o zaposle-nosti delavcev v oktobru. TOZD je v tem mesecu zaposlovala 255 delav-cov. Skupna odsotnost je v tem me-secu znašala 21,23 %, od tega 12,25 % bolezenska, 2,64 % zaradi porodniš-kega dopusta, 5,79 % zaradi rednih dopustov in 0,55 % ostala odsotnost. Povprečna odsotnost v Železarni je bila 16,47 %. Podatki kažejo, da je bila skupna odsotnost v TOZD v primerjavi z Železarno večja za 4,76 %.

Plan koriščenja rednih dopustov je bil v obdobju januar-oktober realiziran 85 %. Odbor ugotavlja, da koriščenje rednih dopustov ni pote-kalo po sprejetem planu, zato je za koriščenje v decembru ostalo več kot 10 % rednih dopustov. Odbor je med letom opozarjal, da se dopusti ne kor-istijo po planu in tudi sprejel ustrezne sklepe, ki pa niso bili v celoti realizirani. Zahtevali so večjo odgovornost za realizacijo sprejetih sklepov.

Potrdili so sprejem dveh delavk za določen čas - za nadomestovanje delavk na porodniškem dopustu. Sprejeli so na znanje disciplinski ukrep prenehanje delovnega razmer-ja Zarku Čufarju in potrdili razpore-ditev petih delavcev za eno delavko pa so premetstev odložili do prihod-nje seje in zahtevali dodatne podat-ke.

Odklonili so sprejem delavca iz druge TOZD, ker smatrajo, da so neutemeljene premetstive iz ene v drugo TOZD, oziroma nesmotne za delo posameznih TOZD. Nadalje so odklonili sprejem dveh delavk, ker v TOZD ni prostih ustreznih del.

Dvema delavcema so odobrili izredno plačan dopust za sodelo-

vanje na proslavi 90-letnice meha-nične delavnice, dvema delavcema pa so na vlogo odobrili štiri dni neplačanega dopusta zaradi družin-skih razmer.

Obravnavali so družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Jesenice in menili, da bi mo-rala imeti Železarna prioriteto pri usposabljanju delavcev za proizvo-dnjo, ker v te namene združuje naj-več dohodka v občini. Pri obravnavi so imeli pripombe na sedanjo ka-drovsko politiko in navedli primer, da se pet delavcev iz TOZD šola ob delu za poklicne voznike, pri čemer ima TOZD težave zaradi menjave dela po izmenah, po prekvalifika-cijah pa bo primanjkovalo delavcev v TOZD.

M.S.

17. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Elektrode je imel 27. novembra 17. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Franci Tersegav. Sprejeli so poro-čilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovili, da so sklepi name-njeni za daljše časovno obdobje. Na znanje so sprejeli tudi informacijo na pripombe, ki jih je odbor sprejel ob obravnavi temeljev plana TOZD in Železarne za obdobje 1981-1985.

V nadaljevanju seje so obravna-vali poročilo o gibanju osebnih do-hodkov za oktober.

Potrdili so predlog operativnega plana za december v skupni količini 1940 ton.

Soglašali so s predlogom plana predvidenih nadur za mesec de-cember in odobrili nadure ekipi za izdelavo kataloga razvida del in nalog v TOZD, ki mora biti oprav-ljeno do konca letošnjega leta.

Obravnavali so planske dokumen-te republiških SIS. Posebnih pri-pomb niso imeli, soglašali pa so z ugotovitvami in sklepi odbora za gospodarstvo Železarne.

Ob sklepu seje so opozorili na neodobrovolje ravnanje posameznikov z lesenimi paletami.

M.S.

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz dvanajstih temeljnih organizacij ter iz ene delovne skupnosti prejeli zapisnike 41 samoupravnih delov-nih skupin. Zapisniki izhajajo iz obdobja tik pred referendu-mom o temeljih plana TOZD za novo srednjeročno obdobje, zato je razumljivo, da so SDS prav temu vprašanju na sestankih posvetile še posebno pozornost. Razen tega so ponekod SDS razpravljale še o devetmesečnem poslovnem poročilu ter o spo-razumu o štipendiranju. V TOZD Družbena prehrana pa so se SDS seznanile tudi s temelji plana republiških SIS. Nekatere SDS opozarjajo tudi na ožje probleme v svojem delovnem oko-lju.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, ponvično gospodarstvo, SM peči 1, 2, 3 in 4, livna jama 1, 3 in 4 ter staro železo 1. SDS so obravnavale zadeve, ki jih omenjamo uvodoma. SDS vodstvo TOZD ugotavlja, da bi bili proizvodni rezultati v devetih mesecih lahko boljši, če bi bila martinarna bolj preskrbljena z vložkom, predvsem z grod-ljem. SDS ponvično gospodarstvo v zvezi z devetmesečnim po-slovanjem ugotavlja, da so tudi v ponvičnem gospodarstvu delo-ni krivi za zastoj (pozitivni kazalec pri gospodarjenju pa je manjša poraba opeke). Pod razno SDS opozarja, da ne more sproti odvažati plavžarskih »svinjc«, da je 32-tonski žerjav do-trajen in pogosto v okvari ter da bi bilo nujno treba poskrbeti za novega. SDS SM peči 2 pa opozarja, da delo v martinarni moti tudi pomanjkanje tekočega grodlja s plavžev. Ostale SDS pa ugotavljajo, predvsem v zvezi s temelji plana TOZD za ob-dobje 1981-1985, da je sedanja jeklarne s svojim načinom dela zastarela, iztrošena in zaradi visokih proizvodnih stroškov tudi neekonomična. Zato seveda podpirajo izgradnjo nove jeklarne.

SDS valjarna žice 3 (TOZD VALJARNA ŽICE) se je v okviru priprav na referendum seznanila tudi s spremembo let-nega plana za valjarno žice. Po njenem mnenju bo v bodoče tre-ba nameniti več pozornosti vzdrževanju oziroma stalni usposobljenosti vseh valjarskih agregatov ter boljšeju planir-anju programov valjanja.

Tudi SDS prog 2400-1 in 2, adjustaža 2400-1 in 2 ter odprema (TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE) so se v dneh pred referendumentom seznanile s temelji plana temeljne organizacije za novo srednjeročno obdobje in jih potrdile brez bistvenih pripomb. Le SDS adjustaža 2400-2 v zvezi z njimi vprašuje, kako je možno pri taki inflaciji in tako naglem spre-mnjanju cen planirati osebne dohodke vnaprej za takšno ob-dobje.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapi-snike SDS vodstvo TOZD 1 in 2 ter žarilnica 1 in 3. Na poročilo o poslovanju TOZD v prvih devetih mesecih letošnjega leta SDS niso imele bistvenih pripomb, v zvezi s temelji novega srednjeročnega načrta TOZD pa so izrazile nekatere pomisleke. Tako ob skupini vodstva menita, da planirane količine dinamo pločevine za leto 1981 in 1982 ne bo mogoče doseči s polfabri-

katom iz lastnih virov temveč le z večjo količino uvožene va-kuumirane dinamo pločevine. Glede na sedanje izkušnje sodita, da ne bo moč doseči planirane količine dinamo pločevine tudi v letu 1985. Govora je bilo tudi o problemih, ki se pojavljajo na odpremi zaradi oskrbovanja z vagoni in o nesporazumih v zvezi z odpremo izvoženih količin. SDS žarilnica 1 prav tako meni, da plan proizvodnje dinamo jekla v prvih dveh letih srednjeročne-ga obdobja ne bo uresničljiv, če se ne bo bistveno zmanjšala ko-ličina saržnega ogljika in izcejanje. Plan v letu 1983 se ji zdi sprejemljiv pod pogojem, da bo vse dinamo jeklo vakuumirano, medtem ko se jim plan v letih 1984-85, glede na izkušnje, ki jih imajo s švedskim vakuumiranim jeklom, zdi postavljati previsoko. Poleg tega opozarja, da je treba izboljšati preventivno vzdr-ževanje, da je treba glede na možnosti oskrbe z vložkom delati realne operativne plane (na katere se tudi izračuna stimulacija za plan) in da je treba urediti ogrevanje na vstopu linije (venti-latorji ali ogradišče s pleksi steklom) in v kopalnici. Prav tako se plan dinamo kvalitete za obdobje 1981-85 (od dejstvu, da ni-hče ne more zagotoviti maksimalne kvalitete vložka ter maksi-malno zmoglost strojev) zdi previsok tudi članom SDS žarilni-ca 3. Če bi želeli doseči plan, meni SDS, bi morali zmanjšati čas vzdrževalnih popravil, oziroma skrbeti za preventivno vzdr-ževanje, poiskati pa bi morali tudi sodobnejši način menjave valjčnic na liniji CRNO. Skupina poleg tega priporoča, da naj se pri izdelavi operativnih planov upošteva kvaliteta in količina vložka in zmoglost stroja ter da naj se stimulacija izračunava na doseganje operativnega programa. Vstopni del linije naj bi zaščitili pred kisliniskimi hlapi in pred prahom peskarskega stro-ja, v garderobi bi bilo treba poskrbeti za boljše ogrevanje, v sa-nitarijah pa izdelati (nižje od sedanjih) betonske ližake za umivanje nog.

Tudi SDS profilarna 1 (TOZD PROFILARNA) se je tik pred referendumentom seznanila s temelji srednjeročnega plana TOZD in železarne. Pod razno skupina meni, da delavci, ki so delujejo pri menjavi velikega oblikovalnega orodja na Rossi 1, zaslužijo otežkočeni dodatek. Posamezni kosi, ki jih je treba ročno vstavljati na osi, namreč tehtajo tudi do 150 kilogramov.

V dneh pred referendumentom so o temeljih novega srednje-ročnega plana spregovorile tudi SDS vodstvo TOZD, hladna predelava 1 in 2 ter adjustaža 1 v TOZD JEKLOVLEK. SDS vodstvo TOZD, kjer je bilo v uvodnem delu sestanka v zvezi s 37-letnico republike govora tudi o intervjuju s predsednikom predstava SFRJ Cvjetinom Mijatovićem, prav v zvezi s tem v zapisniku omenja, »da so nekateri ljudje v Železarni, ki se bo-jijo kritike, ki pomagajo iskati vedno boljše rešitve in ki v ljudeh spodbujajo ustvarjalnost in odpira razvojne možnosti«.

Na sestankih SDS materialna služba, orodjarna ter konstrukcijska delavnica 1 in 2 (TOZD STROJNE DELAV-NICE) pa je bilo govora, razen o temeljih srednjeročnega plana (pripomb ni bilo), še o podelitvi »Titovih značk« ter o proslavi 90-letnice mehanične delavnice.

O temeljih srednjeročnega plana, predvsem o izgradnji nove jeklarne, so v dneh pred referendumentom razpravljale tudi SDS vodstvo TOZD ter vzdrževanje HVZ 1 in 2 v TOZD VZDRŽEVANJE in ga potrdile brez pripomb.

Prav tako o tej zadevi ni bilo pripomb tudi na sestanku SDS delavnica elektroenergije (TOZD ENERGETIKA). Pod razno pa je SDS naslovila na vodjo TOZD sledeče vpraša-nje: »Ali se lahko piše elektricarjem pri opravljanju del, ki niso zapodena v popise dosedanjih delovnih mest in po novem v

katalog del in nalog (varjenje, ključevniarska dela, montažna dela, zidarska dela, pleskarska dela) otežkočeni dodatke?»

Tudi sestanki SDS promet + vleka 1 in 3, avtomobilski prevozi ter tehtalci v TOZD TRANSPORT kažejo na dobre priprave na referendum. V razpravi o temeljih plana je bila po-sebna pozornost namenjena zlasti izgradnji nove jeklarne. Na sestanku SDS avtomobilski prevozi v je bilo govora tudi o nedostotnosti dela v cestnem transportu. Ugotovili so, da je to delo slabše vrednoteno kot delo na železniškem oddelku in na vzdrževanju v TOZD Transport. Vozniki težkih kamionov si bodo po dogovoru, tako je bilo sklenjeno na sestanku, ogledali vozilo Kamak, s katerim sedaj razpolagajo v Železarni Ravne.

Pripomb na temelje plana prav tako nista imeli SDS RTA 1 in 2 (TOZD REMONTNE DELAVNICE). Zato pa je imela SDS RTA 1 več pripomb v zvezi z ožjo obratno problematiko. Še zlasti odločno postavlja (ponovno!) zahtevo, da se prouči možnost za ponovno odprtje vratarne na Beli, pri čemer še posebej poudarja varnostne razloge (enostaven dostop s ceste prvega reda itd.) Nadalje predlaga, da naj se na stavbo namesti tabla z oznako obrata ter da naj se v delavnico za merilne glave VOLLMER namesti zvornik, saj delavci marsikaj ne slišijo pomembnih obvestil. Glede poročila osebnega dohodka pa je skupina zavzela stališče, »da se ne sme uvesti nikakršnih odbi-tkov, ker to ni v skladu s pravilnikom o delitvi osebnih dohod-kov, razen tega pa za tiste, ki imajo neupravičene izostanke, ob-stajajo drugi ukrepi«.

SDS vodstvo TOZD, restavracija 2J, samski domovi, kantine in samopostrežna restavracija (TOZD DRUŽBE-NA PREHRANA) so se seznanile s planskimi dokumenti repu-bliških samoupravnih interesnih skupnosti, posebno pozornost pa so namenile tudi pripravam na referendum. SDS kantine in samopostrežna restavracija menita, da so prispevne stopnje za posamezne SIS previsoke, hkrati pa predlagata, da naj bi njih-ove srednjeročne programe spravili v okvire možnosti združenega dela.

SDS OID (DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE) v zvezi s srednjeročnim razvojem Železarne med drugim ugotavlja, da je investiciji v novo jeklar-no podrejen ves petletni plan razvoja in da verjetno v vseh TOZD ne bodo zadovoljni z dejstvom, da je bilo treba skriti na minimum investicije na ostalih področjih. Kljub temu pa meni, da bi v zadnjem letu petletnega obdobja že morali investirati v TOZD Livarno. Razloge za to vidi v dobri prodaji odlitkov ter v možnosti za razširitev te dejavnosti z ukinitvijo SM jeklarne. Ob tem pa pripominja, da bi bilo treba paziti, da tedaj ne bi bili že brez ustreznih kadrov. SDS se je poleg tega seznanila tudi s pripombami v zvezi z uvedbo premakljivega delovnega časa, s sklepi zadnje seje delavskega sveta ter s poročilom o odsotnosti z dela po sektorjih v prvih devetih mesecih letošnjega leta. Se-znanila se je tudi z odgovorom SEO na vprašanje o številu pre-kategorizacij v njihovi delovni skupnosti (kda) bo izdelan raz-vid del in nalog, ko bo po sklepu delavskega sveta Železarne lahko prišlo do predvrednotenja delovnih nalog pomočnika ko-pista, vprašuje skupina). Pritožuje pa se tudi nad poslovanjem kantine v strojnih delavnicah, ki se odpira z zamudo (včasih tudi po več kot polurno), nad slabo izbiro hrane ter nad gnečo, pa tudi nad tem, da prepoved izhoda za malico velja samo za nekatere.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Božidar Lakota

PISMO IZ JLA

ZGLEDNO SODELOVANJE

Ze skoraj leto dni vojaki enote, katere starešina je Savo Kolumnič, svojo dejavnost v armadi dopolnjujejo in oplemenjujejo s tesnim sodelovanjem z mladino jeseniške železarnice. V tem času je bilo nekaj uspešnih srečanj in skupnih akcij. To sodelovanje pa je sedaj s prihodom nove generacije vojakov dobilo nove spodbude in vsebino. To se je pokazalo ob nedavnem obisku vojakov v Železarni, ko smo si ogledali nekaj obratov in tehnični muzej ter se pogovarjali z mladimi delavci in mladinskimi aktivisti. Da so bili vojaki zadovoljni s štiriurnim prijetnim obiskom v Železarni, najbolje potrjujejo njihove izjave in želje, da bi bilo takih in podobnih srečanj še več.

Na novo skupno akcijo nismo dolgo čakali. Vojaki so prinesli svoja li-

kovna dela in marljivi mladi železarji so organizirali sedemdnevno razstavo njihovih slik v Delavskem domu na Jesenicah. Ravno sedaj že tečejo razgovori in priprave, da bi mladi železarji slikarji predstavili svoja likovna dela v vojaškem klubu garnizije na Bohinjski Beli. Tako so vedno bolj živa prizadevanja, da bi se osvežilo življenje tako vojakov kot jeseniške mladine.

To potrjujejo tudi načrti in razgovori o nadaljnjih aktivnostih. Ta čas je bilo tudi že izvedeno skupno praznovanje dneva republike, pri čemer so poleg vojakov sodelovali mladi železarji s svojo folklorno skupino in delavci iz delovnih organizacij z Bleda in okolice. S to skupno manifestacijo so vojaki in mladina počastili naš največji praznik in prispevali k obogatitvi skupnega kulturnega življenja. Nasploh je glavni poudarek pri nadaljnjem sodelovanju dan različnim kulturnim manifestacijam.

Sneg, ki je letos zelo zgodaj prese-netil, je onemogočil izvedbo predvi-denega športnega srečanja, ki pa je še vedno v programu. Toda nobene ovire ne more biti, ki bi preprečila iz-

vedbo skupne prostovoljne delovne akcije v okviru Železarnice. Vojaki so pripravljeni vsak čas priti na pomoč pri zbiranju koristnih odpadkov oziroma surovin ali pri čiščenju delovnega okolja. S tem želijo dati svoj prispevek k stabilizacijskim prizadevanjem jeseniških železarjev. Tako bo tudi obojestransko sodelovanje bolj pestro in obojestransko koristno.

Preveč bi bilo naštevati vsega tistega, kar je bilo že doslej narejene-ga in kar še načrtujemo. Vsekakor pa vse to potrjuje, kako je treba so-delovati, če je pripravljenost na obeh straneh. Mladi imajo vedno skupne interese in lahko sodelujejo ne glede na to kaj trenutno delajo in kje so. S tem si olepšujemo življenje in doka-zujemo, da mladinska organizacija lahko mnogo prispeva k uspešnemu delu in lepšemu življenju tako v JLA kot v združenem delu. Zato de-jansko lahko ocenimo sodelovanje med pripadniki JLA in mladimi jese-niški železarji kot zelo uspešno in koristno in ki lahko drugim služi za zgled.

Vlastimir Mijović

SEMINAR ZA PREDSEDNIKE IN SEKRETARJE

Konferenca mladih delavcev pri OK ZSMS Jesenice je v petek, 6. in soboto, 7. decembra, v domu Franca Rozmana-Staneta v Gozd Martuljku izpeljala seminar za predsednike in sekretarje OO ZSMS iz TOZD jeseniške občine. Mladi predsedniki in sekretarji so najprej prisluhnili sekretarki OK ZSMS Jesenice Nevenki Juvan, ki je govorila o aktualnih nalogah ZSMS v tekočem obdobju. V skupinskem delu so se razdelili v tri skupine v katerih so obravnavali organiziranost mladih in položaj v političnem sistemu, mladih v družbenoekonomskih odnosih, idejno politično delo in naloge ZSMS, mladi in organizirano preživljanje prostega časa. Seminar so nadaljevali s predavanjem Janeza Faletiča o inventivni dejavnosti v združenem delu in predavanjem

Rafka Peniča, ki je spregovoril o pridobivanju dohodka in delitvenem sistemu.

V nedeljo so bili seznanjeni s subjektivnimi silami v političnem sistemu samoupravne demokracije, o čemer je govoril Franjo Kragolnik, o vlogi ZSMS pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije je govoril Tihomir Kostić, o oblikah in metodah dela v mladinski organizaciji pa Slavko Mežek.

Mladi predsedniki in sekretarji so iz tega seminarja odnesli veliko novega, njihova naloga pa je, da vse kar so na seminarju novega slišali prenesejo v svoje OO ZSMS, saj bodo s takim načinom dela oz. informiranja bistveno pripomogli k boljši aktivnosti osnovnih organizacij ZSMS.

Vasjo Hribar

Sekretarka OK ZSMS Jesenice Nevenka Juvan seznaja predsednike in sekretarje osnovnih organizacij ZSMS o aktualnih nalogah ZSMS v tekočem obdobju (Foto V. Hribar)

VOLILNO-PROGRAMSKA SEJA OK ZSMS, 24. DECEMBRA

V petek, 5. decembra je bila seja predsedstva OK ZSMS Jesenice. Glavna točka dnevnega reda je bila priprava na volilno-programsko sejo OK ZSMS. Predsedstvo je potrdilo kandidatno listo članov organov oziroma komisij OK ZSMS Jesenice in predlog sprememb statutarnih pravil občinske organizacije ZSMS Jesenice. Predvsem se te spremembe nanašajo na trajanje mandata članov posameznih organov tako v osnovnih organizacijah kot v organih

občinske konference ZSMS Jesenice. Spremembe so tudi v trajanju mandata nosilcev individualnih funkcij. Predlog bodo posredovali v razpravo osnovnim organizacijam.

Obravnavali so tudi izvršitev finančnega plana do konca novembra 1980 in osnutek finančnega plana za leto 1981. Domenili so se tudi o čemu bodo spregovorili na volilno-programski seji. Volilno-programska seja bo predvidoma 24. decembra.

M. J.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI OB KEMIČNEM NAPADU

(ZARADI ZAMENJAVE STAVKA V CELOTI PONAVLJAMO DESETO NADALJEVANJE V PRAVILNEM RAZPOREDU.)

Če nimamo klorovega apna, moramo žival deset minut umivati po kontaminiranih delih kože z milnico ali blago raztopino pralnega praška in nato še sprati s čisto vodo.

Ob hladnem vremenu dekontaminiramo žival, če je le mogoče, v toplem prostoru, po dekontaminaciji pa jih pokrijemo.

Živalim, ki so bile močnejše kontaminirane, po opravljeni delni dekontaminaciji odvedemo na popolno dekontaminacijo na dekontaminacijsko postajo. Pri tistih, ki niso bile močno kontaminirane, prej opisana dekontaminacija zadošča, vendar pa jih je treba zatem opazovati. Če pozneje ugotovimo znake kontaminacije, je treba žival odpeljati na dekontaminacijsko postajo.

POPOLNA DEKONTAMINACIJA. Enote, ki opravljajo popolno dekontaminacijo živine, uporabljajo v ta namen razne naprave in pripomočke. Veterinarske dekontaminacijske enote uporabljajo prenosne črpalke, ščetke, krpe, vato, vedra in sode ter ustrezne dekontaminacijska sredstva.

Pri dekontaminaciji mehurjevcev in VX živčnih vojnih strupov uporabljajo najpogostejše 10 % raztopino klorovega apna (klorno mleko) ali kaporita, pri dekontaminaciji drugih živčnih vojnih strupov pa raztopino pralnega praška ali milnico. S temi raztopinami močijo živali po koži in pri tem ščetkajo in sicer 10 minut. Zatem operejo živali s čisto in če je mogoče toplo vodo, jih osušijo in pokrijejo z odejami.

Ob hladnem vremenu je treba vsekakor gledati, da se dekontaminacija opravi v zaprtih prostorih, ki jih je mogoče ogrevati.

Pri živalih, pri katerih se med dekontaminacijo opazijo kake spremembe na koži ali drugi znaki zastrupitve, je treba poskrbeti za strokovno veterinarsko oskrbo. Za opazovanje živali pa je treba poskrbeti tudi po dekontaminaciji, ker se znaki zastrupitve lahko pokažejo tudi potem.

DEKONTAMINACIJSKA POSTAJA. Enote civilne zaščite za radiološko, biološko in kemično zaščito ter veterinarske dekontaminacijske enote opravljajo dekontaminacijo živine na dekontaminacijskih postajah.

Dekontaminacijsko postajo uredimo na prostoru, kjer je primeren dostop za živino in za dovoz opreme in pripomočkov, ki jih uporabljamo pri dekontaminaciji. Treba je urediti, da je na tem prostoru tudi čista voda, če je ni, jo moramo dovažati s cisternami ali sodi.

Raztopine in voda, ki jih uporabljamo pri dekontaminaciji, morajo odtekati v kanalizacijo ali v zato izkopane jame. Jame po končani dekontaminaciji zasujemo, krpe, seno in druge podobne pripomočke pa zažgemo.

DEKONTAMINACIJA KRME, PAŠNIKOV IN VODE

Vzorce krme, ki je bila kontaminirana ali je verjetnost za to, je treba poslati na pregled v ustrezen laboratorij. Strokovnjaki za radiološko, biološko in kemično zaščito presodijo zatem, ali je kontaminirana krma uporabna za krmljenje živine ali ne ter ali jo je treba dekontaminirati ali ne.

Seno ali slamo, ki je bila kontaminirana z živčnimi vojnimi strupi, razen VX, s krvnimi vojnimi strupi, solzivi ali dušiljivi, na drobno raztresemo in odvisno od stopnje kontaminacije, za krajši ali daljši čas izpostavimo zraku in soncu ter občasno obračamo. To velja tudi za zrnatno krmo. Po taki dekontaminaciji je krma uporabna.

(SE NADALJUJE)

Predpriprave in odhod izvidniške patrole RBK na ogled kontaminiranega terena (Foto S. Tarman)

TITO — REVOLUCIJA — MIR

Kot vsako leto, bodo tudi letos mladi iz vseh sredin v ponovno razpisnem tekmovanju Tito — revolucija — mir obdelali temo NOB in SOCIALISTIČNA REVOLUCIJA. Za sistem tekmovanja se bodo dogovorili na koordinacijskem odboru. Pričakujemo, da se bo tudi letos tekmovanje izvajalo množično, saj je to tudi de družbenopolitičnega izobraževanja mladih.

M. J.

LMDA V JESENIŠKI OBČINI V LETU 1981

Občinska konferenca ZSMS Jesenice, oziroma center za mladinske delovne akcije se že pripravlja na lokalne mladinske delovne akcije, ki bodo organizirane v prihodnjem letu. Mladinsko prostovoljno delo se je v naši občini v preteklih dveh letih izjemno razmahnilo. Doseženi rezultati nas zavezujejo tudi za naprej. LMDA v letu 1981 bi zavzemale naslednja področja:

- vzdrževanje gorskih poti in druga komunalna dela,
- dela pri urejanju kmetijskih (pašnih) zemljišč,
- izkop jarka za telefonijo v KS Žirovnica in dela v Završnici,
- urejanje otroških igrišč,
- očiščevalne akcije in drugo.

M. J.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

SOVJETSKA ZVEZA IN ENERGIJA

V novi petletki Sovjetske zveze 1981—1985, bo imelo področje energije izredno važno vlogo. Predvidevajo odkrivanje in izkoriščanje novih nahajališč zemeljskega plina, nafte in premoga. Na področju energije bodo vključena velika finančna sredstva.

Letošnja proizvodnja nafte je pokazala v prvem polletju enako rast kot lani in sicer 3 % pri proizvodnji 297 milijonov ton. Pri zemeljskem plinu je bilo stanje ugodnejše, saj je bila v istem obdobju povečana proizvodnja za 7 %, oziroma na 214 milijonov ton. Pri premogu je bila lani v primerjavi s predlanskim letom proizvodnja nižja za 0,3 %, v prvih šestih mesecih letos kaže še na nekoliko večje zmanjšanje in sicer za 1 % medtem ko je bila skupna količina nakopanega premoga 362 milijonov ton.

Kot najvažnejši vzrok za manjšo proizvodnjo premoga, je bila v dnevniku Pravda navedena prepozna dobava novih teh-

ničnih naprav za izboljšanje mehanizacije proizvodnje. Predvsem v vzhodnih predelih je bilo tudi nekaj težav z železniškim transportom.

Transport ima pri preskrbi s premogom v Sovjetski zvezi vedno pomembnejšo vlogo. Kajti nova nahajališča premoga, ki so jih že ali pa jih bodo pričeli izkoriščati so v vzhodnih področjih države. Pred kratkim so pričeli skupaj z Japonsko uresničevati nov projekt izkopa premoga na novem nahajališču v Južni Jakutiji. Japonska dobavlja potrebno tehnično opremo, v zameno pa bo dobila premog.

Takšno sodelovanje bo mogoče tudi pri izkoriščanju drugih energetskih virov, predvsem nafte. Pri tem bo možno sodelovanje z zahodnoevropskimi, industrijsko razvitimi državami, pa tudi ZDA. Pri slednji so zaradi znane politične možnosti nekoliko manjše, kljub temu pa se kaže, predvsem za dobavo težke opreme, določen umirjen optimizem.

Letos kaže, da bo kljub manjši proizvodnji v prvem polletju le mogoče povečati količino nakopanega premoga. V Bogatiru, ki se nahaja v Kazahstanu so odprli največje nahajališče premoga na svetu, kjer bodo lahko na dnevnem kopu nakopali

letno od 100 do 150 milijonov ton premoga. Pri tem je pomembno, da so proizvodni stroški zelo nizki.

V letošnjem letu je možno, da bodo v sovjetskih premogovnikih nakopali od 750 do 760 milijonov ton premoga, medtem ko je bila lani dosežena proizvodnja 719 milijonov ton. V novi petletki 1981—1985, bo mogoče doseči celo količino 900 milijonov ton. Kajti za premogovnike bodo v tem obdobju povečali investicijska vlaganja za 30 %.

Veliko pozornost polagajo v zadnjem času v Sovjetski zvezi tudi varčevanju z energijo. To velja predvsem za nafto, pa tudi za druge vire energije, katerih zaloge so sicer izredno velike, vendar predvsem v klimatsko neugodnih in zemljepisno zelo oddaljenih vzhodnih področjih države. Pri tem ne računajo na večjo proizvodnjo tekočih goriv iz premoga. Močno prednost pri sovjetskih energetskih načrtih je dobila jedrska energija in le-ta naj bi pripomogla k zmanjšanju porabe fosilnih goriv.

14. DECEMBER – DAN STATISTIKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

svobodnih odborih na Gorenjskem in Primorskem. Manjkal je centralni statistični organ.

Odlok o ustanovitvi statističnega urada (Uradni list SRS št. 2/44) je določal naloge urada – da organizira in vodi zbiranje vseh za avno življenje Slovencev potrebnih podatkov, da jih obravnava po znanstvenih načelih in posameznih strokah, da sodeluje pri razvoju javnega življenja z ustanovami in organi slovenske narodne oblasti tako, da daje podatke mnenja in nasvete. S koncem vojne je praktično prenehal delovati »partizanski« statistični urad. Narodna vlada Slovenije z odlokom 16. junija 1945 ustanovila pri svojem predsedstvu Statistični urad Slovenije – SUS z nalogo, da po smernicah državnega statističnega urada zbira, obdeluje in objavlja statistične podatke, kar tudi, da skrbi za koordinacijo vseh statistik, ki jih vodijo katerikoli organi. V istem letu so se organizirale samostojne statistične izpostave pri okrajnih ljudskih odborih.

V številnih organizacijskih spremembah celotnega sistema, je statistika kot izrazito strokovna upravna služba prilagojevala svojo organizacijo in delo potrebam razvoja. Po opravi bilo lahko, pa tudi ne vedno uspešno. Pogoste spremembe pristojnosti statističnih organov ter prepletanje evidence in statistike v organizacijskem, pa tudi v pojmovnem pomenu so povzročale, da je povpraševanje po podatkih zelo narasčalo. Da bi bili obstoječi podatki za obdobje 1945–1952 dostopni širšemu krogu uporabnikov je Zavod SRS za statistiko in evidenco, ki se je preimenoval iz SUS, izdal prvi Statistični letopis Slovenije v letu 1953. Vseboval je podatke za leto 1952 po posameznih področjih, z nekajletnimi primerjavami. Drugi Statistični letopis je bil izdan v letu 1955, neprekinjeno pa izhaja od leta 1964 dalje. V njem so statistični podatki po vsebinsko zaokroženih področjih za SR Slovenijo od zemlja in podnebja, družbene in olitične ureditve, prebivalstva, industrije in rudarstva ter vseh drugih gospodarskih področjih, kulture, telesne kulture, zdravstva, socialnega varstva in drugo.

Z ukinitvijo okrajnih statističnih zavodov ob koncu leta 1964, je Zavod SRS za statistiko prešel na

direktno poslovanje s poročevalskimi enotami. Mesto in vlogo statistike pravno regulirajo: uredba o ustanovitvi in delovanju statističnih organov, temeljni zakon o statistiki in zakon o statističnih raziskovanjih pomembnih za vso državo. Tekoče delo pa urejuje vsakoletni načrt statističnih raziskav, ki ga sprejema zvezna, oziroma republiška skupščina in druge uredbe.

Delo zavoda za statistiko je vezano tudi na mednarodne standarde OZN.

Kakovost številnih raziskav v SFRJ uvrščajo jugoslovansko statistiko med razvitejšo na svetu.

STATISTIČNA DEJAVNOST V ŽELEZARNI

Pogoste spremembe v organiziranosti Železarn so statistično delo, ki je v naši delovni organizaciji vseskozi prisotno, organizacijsko vezale na različne sektorje. V taki obliki, kot je odsek za statistiko danes, je bil reorganiziran obenem s sektorjem za ekonomiko in organizacijo in posluje v sklopu oddelka za ekonomske analize in planiranje. Delavci na odseku za statistiko izpolnjujemo razna poročila in skrbimo za pravočasno oddajo vseh poročil, predvsem za Zavod SRS za statistiko. SOZD Slovenske železarn, poslovno združenje jugoslovanskih železarn, svet za energetiko itd.

Ko smo sprejeli zakon o združenem delu, se je statistično delo odrazilo v povečanem obsegu statističnih poročil, predvsem za Zavod SRS za statistiko. Enotna klasifikacija dejavnosti je zahtevala opredelitev vseh naših TOZD in delovnih skupnosti v dejavnosti, ki jim pripadajo. To delo smo opravili v sodelovanju z vodji TOZD in delovne skupnosti tudi poročevalske enote.

Odsek za statistiko opravlja pomembno delo za interno uporabo z dnevnim poročilom o izvršeni skupni proizvodnji in odpremi v primerjavi z operativnim načrtom po proizvodnih TOZD in skupaj za Železarno. To poročilo prejmejo med 8. in 9. uro člani poslovodnega odbora in vsi vodje TOZD. Tako so vsak delovni dan vodstveni delavci seznanjeni s količinsko dnevno in kumulativno proizvodnjo ter odpremo, kot tudi s kratko problematiko obratovanja preteklega dne.

OB zaključku meseca objavimo podatke o izvršitvi družbenega načr-

ta in programa količinske skupne, gotove proizvodnje in odpreme s kumulativnimi letnimi podatki v odnosu na družbeni in operativni načrt v tonah in indeksih, po TOZD in posebej po izdelkih. V tem poročilu so tudi podatki o doseženi finančni realizaciji odpreme, doseženem skupnem izvozu, povprečnem staležu v TOZD, kot tudi o nabavah polizdelkov od posameznih dobaviteljev za proizvodne TOZD. Del teh podatkov objavljamo tudi v Železarnju.

Z zbranimi podatki sodelujemo pri izdaji mesečne informacije o gibanju stroškov po TOZD, analizi odstopanja od družbenega načrta in poslovnem poročilu. Izdelujemo pregleda o koriščenju koledarskega časa, produktivnosti, porabe vložnega, pomožnega materiala in posameznih energij. Osnova za zbiranje podatkov so predvsem tehnična poročila TOZD in razni pregledi strokovnih služb.

Za eksterne zahteve je najpomembnejše mesečno poročilo IND-1 o doseženi količinski proizvodnji po izdelkih, s porabo polproizvodov in energije, povprečnem staležu in problematiki obratovanja za industrijske TOZD in delovne skupnosti.

Zaradi enostavnosti poti izdelujejo in pošiljajo direktno Zavodu SRS za statistiko predpisana poročila TOZD in nekatere službe predvsem oddelek za obračun osebnega dohodka, kadrovskega sektorja, sektor prodaje, TOZD Družbena prehrana.

V raznih poročilih zadostimo potrebam po statističnih podatkih iz področja nabave in uvoza, proizvodnih kazalnih posameznih agregatov nekaterih TOZD, porabljeni energiji, doseženi proizvodnji jekla po kvalitetah, skupni proizvodnji po kvalitetskih skupinah, itd.

Tako kot je že uvodoma omenjeno, statistično delo pravno regulirajo zakon o statistiki, zakon o statističnih raziskovanjih pomembnih za vso državo in vsakoletni načrti statističnih raziskovanj, ki jih sprejema zvezna, oziroma republiška skupščina. Tako so zahteve po posameznih poročilih vedno objavljene v Uradnih listih, ki predpisujejo redne in občasne statistične raziskave.

Poročila smo obvezni izpolnjevati v predpisanih rokih, ki obvezujejo zbiralca poročil, to je Zavod SRS za statistiko za izdelavo mesečnega statističnega pregleda SRS, drugih statističnih publikacij in tudi za izdelavo statističnih pregledov za potrebe zveznega zavoda za statistiko.

Oddelek za statistiko

PRODAJA V NOVEMBRU BOLJŠA OD OKTOBRSE

(Nadaljevanje s 1. strani)

kljub temu, da smo v količini za lanske leto novembrsko prodajo zaostali 4.656 ton, saj je bila tudi novembrska proizvodnja nižja kot v enakem obdobju lani.

Količina odpremljene proizvodnje je bila v novembru za 1.442 ton manjša kot mesec poprej, vendar pa je bila zaradi manjšega števila delovnih dni v novembru tudi planirana količina prodaje za 3.195 ton nižja, in je bil količinski plan dosežen 81,8 %, medtem ko je bilo doseganje plana v oktobru 78,9 %.

Po TOZD so bile planirane količine v novembru presežene le v TOZD Hladna valjarna Jesenice, Vratni podboji, Jeklovlek in Želbjarna. Ostale TOZD pa planirane prodajne količine niso dosegle. Največje je zaostajanje v TOZD Livarna, kjer je bilo prodano le 0,2 % planirane količine. Tako velik zaostanek je nastal zaradi zasedenosti žarilne peči z zarjenjem materiala s štetila, poleg tega pa je bila tudi prepozna dostava vagonov za transport odlitkov v Skopje. Nastali zaostanek odpreme v novembru bodo poskušali v celoti nadoknaditi v decembru. Zaradi pomankanja vložnega materiala TOZD Profilarna še vedno obratuje na dve izmeni in zato sta tako proizvodnja kot prodaja znatno pod planirano količino. Podobni vzroki za nedoseganje plana so tudi v TOZD Valjarna debele pločevine. Prodaja v TOZD Valjarna bluming-štetel je zaostala za planirano za 13 %, vendar je 11 % boljše kot v predhodnem mesecu.

Dosežena prodajna cena je bila v izjemo v TOZD Vratni podboji, povsod višja od planirane. Daleč največje preseganje je bilo v TOZD Livarna, vendar pa je bila prodana količina zanemarljivo majhna tako, da na skupno realizacijo ni bistveno vplivala. Tej je sledila TOZD Želbjarna, kjer je bilo preseganje 47,8 %. TOZD Profilarna s 43,7 % preseganjem, več kot 30 % pa so planirano ceno presegle tudi v TOZD Žičarna in Valjarna debele pločevine. Tako ugodne cene so vplivale tudi na

vrednostni rezultat prodaje, tako, da le-ta zaostaja za planom le v TOZD Livarna, Valjarna žice in profilov ter HV Bela, presežek pa je največji v TOZD Želbjarna in sicer 59,3 %.

S prodajo 367.298 ton izdelkov osnovne dejavnosti smo v enajstih mesecih letošnjega leta pri povprečni prodajni ceni 19.253 din/t iztržili 7.072 mio din, le-ta se je z realizacijo storitvenih TOZD in ostalo realizacijo vključno s TOZD Družbena prehrana povečala še za 168 mio din. Količinsko zaostajamo za planirano prodajo za 15,7 %, medtem ko znaša vrednostni zaostanek le 3,9 %. Novembrski rezultati so na izpolnjevanje količinskega letnega plana vplivali negativno, saj je zaostanek za 0,2 % večji kot je bil v desetih mesecih letošnjega leta, na izpolnjevanje vrednostnega plana pa pozitivno v višini 0,6 %.

Tri TOZD, Žičarna, Jeklovlek in Vratni podboji so v enajstih mesecih letošnjega leta presegle tako količinski kot vrednostni plan prodaje. Vrednostni plan prodaje sta v enajstih mesecih presegle tudi TOZD HV Jesenice in Valjarna debele pločevine, čeprav prodane količine zaostajajo za planiranimi. Z izjemo TOZD Vratni podboji in HV Bela so bile povprečne prodajne cene v enajstih mesecih povsod višje od načrtovanih, pa tudi zaostanek v teh dveh TOZD je bil manjši kot 1 %.

Primerjava izvršene letošnjih enajstih mesecev z lanskim enakim obdobjem pa kaže, da v količini prodaje zaostajamo za lanskoletnimi rezultati za 9,1 %, zaradi ugodnih prodajnih cen v letošnjem letu pa je letošnja realizacija dosežena s prodajo izdelkov, realizacijo storitvenih TOZD ter ostalo realizacijo 27,2 % višja od lanske letošnje za obdobje januar–november. Tudi pregled prodaje po TOZD nam kaže vrednostno boljše rezultate kot so bili doseženi v enajstih mesecih lanskega leta. Izjema je le TOZD Valjarna žice in profilov, kjer je bila realizacija v obdobju januar–november 1980 za 0,4 % nižja kot v enakem obdobju lani.

P.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE ZA MESEC NOVEMBER

TOZD	IZVRŠITEV NOVEMBER 1979			DRUŽBENI PLAN NOVEMBER 1980			IZVRŠITEV NOVEMBER 1980			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	63,6	30.034	1.906.731	55	30.000	1.650.000	0,1	198.802	22.067	0,2	681,9	1,2	0,2	682,7	1,3
Valj. bluming-štetel	6.247,3	15.518	96.948.856	6.790	18.043	122.328.880	5.936,2	21.201	125.852.254	95,0	136,6	129,8	87,6	117,5	102,9
– bluming	265,5	12.935	3.434.707	309	13.030	3.906.080	501,2	18.664	9.354.724	188,8	144,3	272,4	167,1	143,2	239,3
– štetel	5.981,8	15.633	93.514.149	6.480	18.275	118.420.790	5.435,0	21.435	116.497.530	90,9	137,1	124,6	83,9	117,3	98,4
Valj. žice in prof.	2.907,1	8.340	24.246.438	2.470	10.648	26.300.792	1.544,0	13.240	28.443.103	53,1	158,8	84,3	82,9	124,3	77,7
Valj. debele ploč.	7.647,8	12.641	96.889.214	7.800	15.287	119.314.606	6.481,4	20.914	136.548.309	84,8	165,4	140,2	83,1	136,7	113,6
Hladna valj. Bela	6.396,3	15.286	97.823.174	7.370	20.036	147.664.197	4.366,7	23.284	101.674.579	68,3	152,2	103,9	59,2	116,2	68,8
Hladna valj. Jesenice	2.088,8	15.180	31.333.239	2.220	18.308	40.839.320	2.423,5	21.534	52.188.562	117,3	142,0	166,6	109,2	117,6	128,4
Žičarna	4.059,3	16.800	68.196.719	4.450	19.790	88.088.290	3.820,5	26.086	101.988.477	94,1	158,9	148,6	85,9	134,9	115,8
Profilarna	1.623,5	12.908	20.955.874	1.980	14.019	27.476.312	1.384,4	20.162	27.897.779	85,3	166,1	133,1	70,6	143,7	103,5
– HOP	1.437,7	11.414	16.408.213	1.820	12.088	21.999.932	1.289,5	17.061	22.550.094	90,4	154,7	139,9	71,4	146,1	104,3
– rondecle	23,5	48.324	1.135.615	20	38.854	777.270	31,1	51.345	1.597.901	132,3	106,3	144,7	155,5	132,1	205,6
– stebr. + distančn.	81,1	12.905	1.060.543	110	20.751	207.810	53,8	62.241	3.349.974	59,1	486,1	287,2	538,0	299,5	1612,0
– diski	71,2	31.526	2.244.503	170	40.530	4.491.300	57,1	33.388	1.906.683	–	–	–	33,6	107,0	35,9
Skladišče 38	3,6	–	18.590	100	28.845	2.964.496	181,3	24.048	4.380.464	170,9	97,0	165,7	181,3	84,0	152,2
Vratni podboji	108,1	24.798	2.677.143	1.670	28.077	46.887.917	1.954,6	33.776	68.018.986	128,9	135,8	175,0	117,0	120,3	140,8
Jeklovlek	1.516,5	24.989	37.714.934	1.670	28.077	46.887.917	1.954,6	33.776	68.018.986	87,1	180,2	157,0	94,6	120,5	114,1
Elektrode	2.248,5	11.586	26.078.729	2.070	17.341	35.896.480	1.950,2	20.900	40.947.012	–	–	–	–	–	–
– elektr. var. žica,	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– prašek, masa, Emona	2.015,5	12.896	25.971.189	2.070	17.341	35.896.480	1.834,0	22.368	40.339.570	91,0	172,8	157,3	88,6	128,4	113,8
– ognjevar. drž. mat.	233,0	462	107.560	900	10.061	9.055.000	125,2	855	107.142	53,7	185,1	99,6	–	–	–
Želbjarna	860,4	8.983	7.639.043	–	–	–	970,4	14.987	14.427.080	114,1	165,5	188,9	107,8	147,8	159,3
OSNOVNA REALIZACIJA	35.735,6	(14.332)	512.164.827	38.015	(17.715)	673.448.279	31.079,4	(22.307)	693.298.335	87,0	155,6	136,4	81,8	125,9	102,9
Realizac. storitvenih TOZD	–	–	3.571.578	–	–	5.140.188	–	–	4.707.346	–	–	139,6	–	–	91,6
Ostala realizac. vključ.	–	–	6.980.198	–	–	8.898.615	–	–	13.933.706	–	–	198,6	–	–	156,7
Družbena prehrana	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
K. ZUNANJA REALIZACIJA	35.735,6	(14.627)	522.716.603	38.015	(18.064)	687.479.082	31.079,4	(22.907)	711.927.389	87,0	156,6	136,2	81,8	126,7	103,6

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE JANUAR – NOVEMBER

OZD	IZVRŠITEV OD I – XI 1979			DRUŽBENI PLAN OD I – XI 1980			IZVRŠITEV OD I – XI 1980			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
živarna	678,4	25.886	17.496.174	640	30.000	19.200.000	538,2	33.392	17.970.479	79,6	129,1	102,7	84,1	11,3	93,6
valj. bluming-štetel	62.164,0	14.532	903.812.847	76.890	17.273	1.327.048.928	62.550,9	19.611	1.226.296.943	100,5	135,0	135,7	81,4	113,5	92,4
- bluming	5.331,1	12.971	69.963.044	4.100	12.061	49.448.378	4.377,2	16.982	73.938.092	82,1	136,5	112,1	106,9	140,1	169,5
- štetel	56.832,9	14.735	837.859.803	72.790	17.566	1.277.597.550	58.183,7	19.616	1.152.358.861	102,3	134,5	137,5	80,0	112,8	90,2
alj. žice in prof.	25.088,0	8.355	214.378.656	26.570	10.499	278.948.676	18.796,3	11.591	213.427.586	73,0	136,3	99,8	70,5	108,5	78,5
alj. debele ploč.	96.329,4	12.406	1.079.987.907	98.510	14.458	1.278.640.812	76.183,0	17.943	1.308.962.807	88,2	144,6	127,6	86,1	124,1	106,8
adna valj. Bela	82.397,1	14.049	1.167.563.448	86.220	19.810	1.639.010.727	86.537,1	18.994	1.311.738.103	84,4	134,3	113,3	80,7	99,2	90,0
adna valj. Jesenice	25.189,8	14.638	368.471.425	25.680	17.278	443.645.320	25.263,0	19.929	503.880.927	100,4	138,2	136,7	98,5	115,4	113,6
žarna	46.948,5	15.494	718.578.500	50.200	19.086	969.797.730	39.824,2	21.244	925.687.135	96,1	150,0	129,2	79,2	121,7	98,4
ofilarna	21.452,7	12.341	264.748.492	24.300	14.065	341.783.108	18.321,2	17.562	321.756.086	85,4	142,3	121,5	75,4	124,9	94,1
HOP	18.735,4	11.188	220.386.919	22.680	12.425	281.541.128	16.751,2	16.419	275.038.956	84,9	147,0	124,8	73,9	132,1	97,7
rondele	174,2	32.017	5.577.387	250	35.781	8.945.170	318,3	45.583	14.602.351	182,7	127,3	280,0	127,3	127,3	106,8
stehr. + distančn.	719,7	17.478	12.578.755	110	20.781	2.285.910	804,8	20.963	16.982.958	111,9	118,9	134,1	731,6	731,7	737,7
ditki	823,4	31.815	26.196.431	1.280	38.290	49.010.900	448,9	34.346	15.351.601	54,3	108,0	58,6	34,9	89,7	313,3
hladišče 38	472,2	28.985	13.628.647	1.830	29.998	54.898.000	714,1	27.347	19.527.211	151,2	94,7	143,3	39,0	91,2	35,6
/ratni podboji	1.027,2	24.933	25.509.091	1.180	27.857	32.314.005	1.420,4	27.694	39.398.057	138,3	111,5	154,2	122,4	99,4	121,7
lektrovlak	17.839,9	22.327	398.114.443	19.170	28.085	499.658.063	19.999,8	29.775	595.554.779	110,5	133,4	147,3	102,8	114,2	117,4
lektrodele	24.518,5	12.713	311.716.191	24.240	16.855	406.568.040	23.877,9	16.782	406.266.676	97,4	133,5	130,0	98,5	100,7	99,2
- elektr., var. žica,															
prateč. masa, Emaga	21.884,4	14.152	309.718.481	24.240	18.855	406.566.040	21.317,0	18.938	403.690.521	97,4	133,8	130,3	87,9	112,4	96,8
- ognjevar. mat.	2.533,1	759	1.999.730		2.590,9		2.590,9	815	1.575.155	97,3	81,0	78,8	-	-	-
željarnja	9.924,0	9.890	98.064.431	10.480	9.948	104.057.070	10.631,5	12.542	133.341.394	107,1	128,9	136,0	101,6	126,1	126,1
SNOVNA REALIZACIJA	403.921,7	(13.788)	5.561.059.922	435.870	(16.951)	7.398.556.499	367.297,6	(19.253)	7.071.728.133	90,9	139,8	127,2	84,3	113,6	95,7
realizac. storitv. TOZD			36.534.187			39.558.530			43.968.923			119,2			111,1
stala realizac. vključ.															
ružbensa prebrana			86.341.664			103.712.175			124.235.733			143,9			119,8
ZUNANJA REALIZACIJA	403.921,7	(14.073)	5.694.235.873	435.870	(17.280)	7.531.827.194	367.297,6	(19.711)	7.259.932.789	90,9	140,1	127,4	84,3	114,1	96,1

KJE SO DELEGATI?

V torek, 2. decembra, sta bili sklicani dve konferenci delegacij in sicer konferenca delegacij za kulturo in konferenca delegacij za otroško varstvo. Tako ena kot druga sta bili nesklepčni. Na obeh konferencah skupaj je bilo 16 delegatov in sicer za kulturo devet delegatov in za otroško varstvo sedem delegatov. Čeprav nenehno opozarjamo na nezainteresiranost delegatov za samoupravne interesne skupnosti v Železnici, rezultati ostajajo isti.

Ali se vodje delegacij in delegati zavedajo, koliko časa gre zaradi te nezainteresiranosti v izgubo, da ne govorimo o splošni politični škodi. Seznanjeni smo tudi, da so seje skupščin (večkrat) nesklepčne zaradi odsotnosti delegatov (ne vseh) iz Železnice. Posamezni delegati sprejmejo obvezo na konferenci, vendar na sejo skupščine ne gredo, nekateri pa pridejo, toda sejo skupščine zapuščajo že na polovici. Ob vsem tem se upravičeno sprašujemo, kaj delajo družbenopolitične organizacije v TOZD in delovnih skupnostih, ki bi se kako morale biti vpete v delegatski sistem.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA OTROŠKO VARSTVO

Sedem delegatov je obravnavalo gradivo in imelo nekaj pripomb:

Analiza uresničevanja srednjeročnega načrta SOV v letih 1979 in 1980.

Delegati so poudarili, da je treba k analizi uresničevanja srednjeročnega načrta SOV v letih 1979 in 1980 dodati finančni načrt in realizacijo sredstev.

Predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOV in ZSOV SRS za obdobje 1981 do 1985 in samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske skupnosti otroškega varstva.

Konferenca o tem ni podrobno razpravljala, ker bodo ti samoupravni sporazumi v obravnavi in sprejemu sredi decembra na sejah delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti.

Samoupravni sporazum o združevanju in zagotavljanju sredstev za humanitarne organizacije.

Konferenca delegacij vprašuje, kakšni so kriteriji za udeležence tega sporazuma in zakaj se financirajo tudi humanitarne organizacije izven jesenjske občine oz. koliko pri tem prispevajo matične občine. Programski naloge so slabo opredeljene. Ločiti bi jih morali po družinskih. Naloge morajo biti v skladu s programi in sredstvi, ki jih je skupnost že planirala.

Pomoč našim delavcem na začasnem delu v tujini (2. čl. 8. alineja) v jesenjski občini ni potrebna. Med podpisnike samoupravnega sporazuma bi morali vključiti tudi skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja (9. člen). Zadnji odstavek 9. člena pa je treba napisati bolj jasno. Treba je zagotoviti možnost nadzora nad uporabo sredstev pri vsaki humanitarne organizaciji. Konferenca delegacij se strinja z varianto v 11. členu (ustanoviti je treba odbor podpisnikov sporazuma).

KONFERENCA DELEGACIJ ZA KULTURO

Nesklepčna konferenca delegacij: v tem primeru devet delegatov, je obravnavala gradivo in podala svoje ugotovitve in mnenja:

Devetmesečno finančno poročilo kulturne skupnosti Jesenice

Devetmesečno finančno poročilo je konferenca delegacij sprejela brez pripomb.

Poročilo oz. analiza uresničevanja srednjeročnega programa Kulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1976-1980

Konferenca delegacij je ugotavljala, da stroški za vzdrževanje zastaranih prostorov za kulturo naraščajo, kar med drugim na Jesenicah še bolj poudarja potrebo za gradnjo novega kulturnega doma. Nov kulturni dom na Jesenicah je že predviden za to srednjeročno obdobje. Zato je treba kljub stabilizaciji še naprej nameniti pozornost gradnji kulturnega doma, saj bomo z odlaganjem le še bolj podražili gradnjo.

Konferenca delegacij je menila, da je treba ugotoviti vzroke za vedno manjšo udeležbo delegatov na sejah skupščine kulturne skupnosti.

Predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana Kulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1981-1985 z obrazložitvijo

Konferenca delegacij ugotavlja, da je treba sporazum še uskladiti z 2,8 odstotno rastjo sredstev za samoupravne interesne skupnosti. Kljub stabilizaciji so ponovno naglasili, da je treba nadaljevati z akcijo za gradnjo novega kulturnega doma na Jesenicah.

V zvezi s členi 37 in 38 pa je konferenca delegacij menila, da je sredstev premalo za ustanavljanje novih samoupravnih interesnih skupnosti. Zato ni sprejemljivo, da je že kar v naprej določena prispevna stopnja za združevanje sredstev za posebno raziskovalno in posebno izobraževalno skupnost. Pač pa je treba za vsako leto sproti določiti prispevno

stopnjo skladno s programom obeh posebnih skupnosti.

Predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana Kulturne skupnosti Slovenije za obdobje 1981-1985 z obrazložitvijo

Republiški samoupravni sporazum je treba uskladiti z občinskimi

V PONEDELJEK SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE

Jutri ob 12.30 se bo v Železnici sestala konferenca delegacij za SIS za zaposlovanje, da bo obravnavala gradivo za 11. sejo skupščine občinske skupnosti za zaposlovanje Jesenice, ki bo v ponedeljek, 15. decembra ob 12. uri.

DEVETMESEČNO POSLOVNO POROČILO SKUPNOSTI

Polletnemu poslovnemu poročilu (povzetek je bil objavljen v Železnici 23. oktobra 1980) je strokovna služba skupnosti dodala še naloge, ki so bile opravljene v tretjem četrtletju. Omenimo naj le nekatere, ki so bolj zanimive.

Na področju planiranja in analiz so poleg planiranih nalog naredili še: izpis notranjih in zunanjih potreb po kadrih za naslednje srednjeročno obdobje za Gorenjsko, izpis potreb za to obdobje po elektro in kovinskih poklicih, izračun povprečne fluktuacije v devetih mesecih, analizo o razvoju Gorenjske v vidika kadrov in zaposlovanja ter pripravili gradivo za družbenopolitične organizacije.

Veliko je bilo tudi aktivnosti na področju priprav za prehod na usmerjeno izobraževanje v šolskem letu 1981/82.

V letošnjih devetih mesecih se je na Gorenjskem prijavilo 1100 iskalec zaposlitve, delovne organizacije pa so prijavile, da potrebujejo 9663 delavcev. Med iskanci zaposlitve še vedno prevladujejo ženske ter priučeni in nepriučeni delavci. V jesenjsko obdobje se je vrnilo 18 delavcev iz tujine, 18 žensk pa se je sezonsko zaposlilo v tujini. 1,23 milijona dinarjev je bilo namenjenih za adaptacijo delovnih mest za delavce z zmanjšano delovno sposobnostjo v šestih organizacijah združenega dela.

Pravica do denarnega nadomestila je bila v gorenjskih občinah priznana 157 delavcem brez zaposlitve (delovno razmerje jim je prenehalo brez njihove krivde in že imajo določeno obdobje delovne dobe).

V devetih mesecih je bilo v jesenjski skupnosti za zaposlovanje toliko prihodkov, kot je bilo planirano za to obdobje (75 % oz. 4 milijone dinarjev). Odkhodkov pa je bilo kar 4,4 milijona dinarjev (82 % letnega plana).

LETNI PLAN ZAPOSLOVANJA ZA 1981

Letos rast zaposlenosti v gorenjskih občinah ne dosega plana. Prihodnje leto pa bo rast zaposlovanja med 1 % in 1,6 %. Ker imamo pri nas premalo delavcev, moramo bolj smotno gospodariti z njimi. Treba je torej posvetiti več pozornosti ka-

možnostmi. Republika si namreč zagotavlja večjo poprečno rast sredstev kot pa je letna rast družbenega proizvoda občine Jesenice. Iz 16. člena je tudi razvidno, da med investicijami ni vključena nobena na področju Gorenjske.

Osnutek samoupravnega sporazuma o delegiranju delegatov v komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj skupščine občine Jesenice in imenovanje delegata so obravnavali brez pripomb.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje D. H.

drovskim službam v organizacijah združenega dela, da bodo svoje funkcije čimbolje opravljali.

Izobrazbena struktura zaposlenih v vseh gorenjskih občinah je nizka, saj je delež delavcev z najnižjo stopnjo strokovnosti previsok. Med novo zaposlenimi delavci je še vedno okrog 60 % nestrokovnih delavcev. Brezposlenost pa je minimalna (okoli 1 %).

V prihodnjem letu naj bi bila rast zaposlenosti taka: v jesenjski občini 1 %, v trški 1,5 %, v vseh ostalih gorenjskih občinah pa 1,6 %. Med ocenjeno ponudbo in potrebami delavcev pa so velika neskladja. V jesenjski občini bo predvidoma 284 brezposlenih (1,9 %), med katerimi bo veliko dijakov in študentov iz letnega šolskega priliva kadrov.

V gradivu za delegacije so navedeni tudi pogoji (prednosti in omejitve) pri zaposlovanju v prihodnjem letu.

PLAN OBČINSKE SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE JESENICE ZA OBDOBJE 1981-1985

Na osnovi samoupravnega sporazuma o temeljih plana občinske skupnosti za zaposlovanje za obdobje 1981-1985, ki ga bomo sprejemali ta mesec, je v razpravo posredovan še plan občinske skupnosti za zaposlovanje za naslednje srednjeročno obdobje. V planu so opredeljeni skupni interesi na področju politike zaposlovanja, kadrovanja, poklicnega usmerjanja in štipendiranja.

Delegacije bodo obravnavale tudi gradivo za 8. sejo skupščine zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije. Strokovna služba skupnosti za zaposlovanje Gorenjske je pripravila tudi predlog pripomb v zvezi s tem gradivom.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje Nada Dejak

Dopisujte v Železarnjo

ZA SVOJO, TVOJO, NJIHOVO VARNOST SE ODLOČAMO

Ob samoupravnem sporazumevanju o temeljih plana skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji za obdobje 1981-1985

Ko razpravljamo in dajemo soglasje k predlogu temeljev plana skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, se v bistvu odločamo za našo skupno socialno varnost. V 3. členu predloženega samoupravnega sporazuma je med drugim zapisano:

Udeleženci bomo v skupnosti glede na rezultate minulega dela upokojujencev ter glede na rezultate upravljanja z minulim in živim delom delavcev in v skladu z načeli solidarnosti in vzajemnosti zagotavljali sebi in neposrednim članom svojih družin v primeru starosti, izgube ali zmanjšanja delovne zmognosti in smrti predvsem naslednje pravice:

— pravico do starostne, invalidske in družinske pokojnine,

— pravico do poklicne rehabilitacije in zaposlitve z ustreznimi denarnimi nadomestili za primer izgubljenosti ali zmanjšane delovne zmognosti (invalidnosti), oziroma za primer neposredne nevarnosti za invalidnost v zvezi z določenimi deli in nalogami,

— pravico do denarnega nadomestila za primer telesne okvare,

— pravico do dodatka za pomoč in postrežbo in varstvenega dodatka.

Verjetno vsi predvsem razmišljamo o ustvaritvi pogojev za redno starostno upokojeitev. Zato imamo

ob vходу v Železarno izobešeno sliko otroka z napisom »Očeka vrni se zdrav domov«. Žal se včasih komu sreča obrne, nesreča povzroči invalidnost ali celo smrt. Potrebna je predčasna delavska solidarnost, potrebno je preskrbeti invalidnega delavca ali njegove svojce. Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja zagotavlja sedaj naslednjemu številu upokojujencev svoje pravice:

	v SRS	od tega ne Jesenicah
staristnim upokoj.	108.400	2.152
invalidskim upok.	55.100	1.012
družinskim upok.	60.900	1.340
vseh upokojujencev	224.400	4.504

To število upokojujencev se bo v Sloveniji v letu 1981 dvignilo predvidoma na 232.500 in v letu 1985 na 260.500, kar pomeni, da bo naraščalo s poprečno letno stopnjo 3 %.

Število upokojujencev dotoka za pomoč in postrežbo, invalidnim, oskrbnim in nadomestil osebnih dohodkov delovnim invalidom bo v letu 1981 predvidoma 63.110 v letu 1985 pa že 87.740, kar predstavlja poprečno rast za 8,5 % na leto.

Poprečne letošnje pokojnine so znašale v Sloveniji in na Jesenicah (podatki po novembrskem izplačilu) poprečno:

ČEZ DESET DNI SEJA SKUPŠČINE POSEBNE RAZISKOVALNE SKUPNOSTI

Jeseni so temeljne organizacije in delovne skupnosti v Železnici pristopile k ustanovitvi posebne raziskovalne skupnosti za energetiko, mineralne surovine in metalurgijo. Ustanovna seja skupščine te skupnosti bo v ponedeljek, 22. decembra 1980 ob 10. uri v Ljubljani, konferenca delegacij v Železnici pa bo v četrtek, 18. decembra ob 13. uri.

Po izvolitvi organov zasedanja skupščine bodo delegati poslušali:

- poročilo o delovanju iniciativnega odbora za ustanovitev posebne raziskovalne skupnosti in razrešnico
 - sklepati o ustanovitvi posebne raziskovalne skupnosti-2
 - voliti funkcionarje odborov posebne raziskovalne skupnosti-2 in konference delegacij za skupščino republiške skupnosti Slovenije. Obravnavali pa bodo:
 - srednjeročni program raziskovalne dejavnosti za obdobje 1981-85 za področje energetike, mineralnih surovin in metalurgije
 - skupni raziskovalni program, program posebne raziskovalne skupnosti-2 in predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana republiške skupnosti Slovenije in posebne raziskovalne skupnosti,
 - statut posebne raziskovalne skupnosti-2
 - predlog za spremembo samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne raziskovalne skupnosti-2.
- Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje Nada Dejak

12. SEJA KONFERENCE DELEGACIJ SIS ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

V torek, 2. decembra, je bila 12. seja konference delegacij za SIS za vzgojo in izobraževanje. Delegati so razpravljali o gradivu za 12. sejo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice in delegirali delegate na to sejo. Konferenca delegacij je k posameznim točkam dnevnega reda 12. seje skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice sprejela naslednje pripombe, predloge in vprašanja:

Poročilo o devetmesečni realizaciji finančnega načrta izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1980

Konferenca delegacij je poročilo o devetmesečni realizaciji finančnega načrta izobraževalne skupnosti Jesenice za letošnje leto obravnavala in pri tem ugotovila, da je prihodek izobraževalne skupnosti Jesenice v tem obdobju manjši kot je bilo planirano, prav tako tudi delež sredstev iz osebnih dohodkov. Vendar pa so poudarili na seji, se je treba zavedati, da je prihodek manjši od načrtovanega tudi v delovnih organizacijah. Delegati smo poudarili, da je treba tudi še naprej smotno gospodariti s sredstvi, drugih pripomb pa niso imeli.

Predlog sklepa o spremembi finančnega načrta izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1980

Konferenca delegacij je ugotovila, da je gradivo za to točko dnevnega reda precej nerazumljivo in se delegati zato niso mogli odločiti. Na podlagi dodatne obrazložitve na skupščini se bodo delegati Železnice odločili, ali bodo povišanje sprejeli ali ne. Vendar so iz gradiva ugotovili, da gre za precej večje povečanje, kot je bilo dogovorjeno.

Predlog samoupravnega sporazuma o temeljih planov izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje 1981-1985; predlog samoupravnega sporazuma o usklajevanju planov izobraževalnih skupnosti za obdobje 1981 do 1985; predlog samoupravnega sporazuma o temeljih planov

	v SRS na Jesenicah
starostne	6.420 din 6.372 din
invalidske	5.039 din 5.305 din
družinske	4.167 din 4.373 din
vse	5.470 din 5.537 din

Upokojujenci v občini Jesenice so v letu 1979 na račun pokojnin prejeli 245.676.430,55 din, letošnji prejemki se bodo verjetno dvignili že na 300.000.000 din. Ta vsota pokojnin in število 4.504 prejemnikov nam pove, da upokojujenci po številu in po višini prejemkov gotovo predstavljajo drugo največjo delovno organizacijo v občini, zato kaže o tej skupini občanov vsaj včasih bolj spoštljivo govoriti.

S temi številkami sem morda uspel predstaviti pomembnost skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, vsaj pri svoji osnovni nalogi, pri zagotavljanju pokojnin, čeprav tudi zagotavljanje drugih socialnih pravic ni nič manj pomembno, za mnoge upravičence.

Ko v združenem delu govorimo o temeljih plana skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, govorimo torej o svojih sedanjih in prihodnjih pravicah, govorimo o pravicah svojih bivših sodelavcev sedanjih upokojujencev.

Za predvideno pokritje vseh pravic zavarovancev bo skupnost v letu 1981 rabila 21.652,3 mio din, za ustanovitev teh sredstev pa naj bi delavci v združenem delu prispevali od svojih bruto osebnih dohodkov po 11,1 %.

Zdravko Pogačnik

izobraževalne skupnosti Slovenije za obdobje 1981-1985

Omenjene predloge samoupravnih sporazumov je konferenca delegacij obravnavala skupaj in pripomnila, da morajo strokovne službe skupnosti v bodoče za sporazume pripraviti kratke povzetke, s čimer bi omogočili lažje odločanje v razpravah na delegacijah. Poleg tega mora skupnost podati tudi poročilo o tem, katere pripombe in predlogi so upoštevani glede na osnutek sporazumov ter v kolikšni meri so v srednjeročnih programih zajeti tudi stabilizacijski ukrepi.

Pri obravnavi planov izobraževalne skupnosti Jesenice je konferenca delegacij pripomnila, naj število otrok v celodnevni šoli ne narašča s takim tempom in da je potrebno upoštevati predvsem materialne in kadrovske možnosti.

V 27. členu predloga samoupravnega sporazuma o usklajevanju planov izobraževalnih skupnosti za obdobje 1981-1985, je treba število posebnih izobraževalnih skupnosti, ki morajo ta sporazum sprejeti, izraziti v deležu.

Pri obravnavi predloga samoupravnega sporazuma o temeljih planov izobraževalne skupnosti Slovenije za naslednje srednjeročno obdobje pa je konferenca delegacij pri 18. členu pripomnila, naj se poda poročilo o tem, koliko prispevajo za dopolnilno izobraževanje v slovenskem jeziku naši delavci na začasnem delu v tujini in če ne, zakaj ne. Za te prispevke bi tudi kazalo, da bi jih mogoče občine plačevale različno glede na to, koliko takih delavcev imajo. Pri financiranju dopolnilnega šolanja pa bi bilo treba upoštevati tudi motive, ki jih imajo posamezniki za delo v tujini.

Konferenca delegacij je imela pripombo tudi na člen 6 tega sporazuma. Predlaga, da bi bilo potrebno proučiti, ali je smotno sofinancirati mladinsko glasilo Tribuna. Poleg tega pa bi morala Tribuna resnično postati mladinsko glasilo s primerno vsebino.

Konferenca delegacij je tudi ugotovila, da je razprava v fazi osnutka za samoupravne sporazume, ki smo jih pravkar navedli, že nekoliko zakasnela.

Osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi izobraževalne skupnosti občine Jesenice

Konferenca delegacij je pripomnila, da bi bilo potrebno narediti kratek povzetek in obrazložitev k tej točki dnevnega reda in na ta način omogočiti lažje odločanje v delegacijah.

Ob koncu seje so določili še delegate, ki so se udeležili 12. seje skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice in ki bodo prenesli pripombe konference delegacij.

Poleg tega so tudi poudarili, da mora izobraževalna skupnost v Železnici objavljati povzetke gradiv za sejo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice in s tem omogočiti lažje in kvalitetnejše odločanje delegatov. (Pripis: Skupščina je bila dvakrat nesklepčna in je bila že tretjič sklicana včeraj 10. decembra.)

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje Zdenka VRTAČNIK

ENERGETIKA IN RACIONALNO PREVERJANJE ENERGIJE (2)

V prvem članku smo se seznanili s splošnim položajem energetike v svetu ter vodom električne energije v Železarno za leto 1979 ter za oktober 1980. Od celotnega vhoda energije je bilo:

	v letu 1979	v oktobru 1980
koks	24,6 %	23,28 %
premoaga	0,2 %	—
mazuta	27,9 %	20,40 %
kurilnega olja	0,4 %	0,38 %
butan-propan	3,3 %	0,82 %
zemeljskega plina	4,8 %	14,18 %
kupljene el. energije	35,6 %	37,90 %
lastne hidroel. energ.	3,1 %	3,04 %
vodni pogoni	0,1 %	—

Vse vrste energije razdelimo v dve skupini

- v nakopičene energije, ki jih v dani obliki obdržimo poljubno dolgo
- in v prehodne energije za katere je značilna kratkotrajnost in nemožnost hranjenja.

Med nakopičeno energijo spadajo:

- potencialna energija ali energija lege
- kinetična energija ali energija gibanja

- notranja energija — nakopičena v notranjosti teles ali sistema

Prehodne energije so:

- mehansko delo
- energija električnega toka
- toplotna energija

Za vse vrste energij velja zakon o ohranitvi energije. Energija na more niti nastati niti izginiti. Če se je pojavila nekje neka vrste energije se je nujno zmanjšala na drugem mestu enaka količina energije iste ali druge vrste. Zato je pravilno govoriti o pretvarjanju odnosno o racionalnem pretvarjanju energije in ne o »porabi« energije.

Spraviti moramo še v sklad prikaz razvrstitve energij navedenih za leto 1979 in za oktober 1980.

Koks, premog, mazut, kurilno olje, butan-propan, zemeljski plin spadajo med nakopičene energije v obliki notranje energije, dočim električna energija in direktni vodni pogoni spadajo v prehodne energije.

S skupnim imenom imenujemo vse nakopičene in prehodne energije, ki prihajajo v nek sistem tudi primarne energije. Torej so to vse našete vrste energije, ki so »prestopile« prag Železarne. Vse nadaljnjše pretvarjanje energije poimenujemo z latinskimi števili — sekunda, terca, kvarta, kvinta ... torej sekundarna, terciarna, kvartarna, kvintarna ... energija.

V pojasnilo še to, da je električna energija bila kot prehodna energija pretvorjena lahko iz potencialne energije vode, v kinetično energijo vode, dalje preko mehanskega dela v tribuni ter v električnem generatorju v električno energijo. Torej že na samem vstopu v Železarno na četrtem mestu pretvorbe ali kvartarna energija, za Železarno pa kot primarna energija.

V kolikor pa je bila pretvorba izvedena v termoelektrarni je bil potek naslednji: notranja energija goriva (premoaga), toplotna energija goriva, toplotna energija pare, mehansko delo v parni turbini in končno električna energija iz generatorja. Do Železarne je to peta pretvorba po vrsti ali kvintarna energija.

Direktni vodni pogoni pa imajo naslednjo pretvorbo energije:

- potencialna energija vode, kinetična energija vode, mehansko delo v turbini in mehansko delo delovnega stroja, torej v celoti kvartarna energija, za Železarno na pragu le kot primarna energija.

Dogovoriti se moramo, da bomo vse vrste energije, ki jih pretvarjamo v Železarni šteli po številu pretvarjanj od njenega praga dalje, osnova za pretvarjanje pa so celotni pretvorni agregati.

Vsako pretvarjanje energije je povezano z izkoristkom pretvarjanja. Izkoristek je razmerje med energijo, ki izstopa in energijo, ki vstopa v proces pretvarjanja, torej

$$\eta = \frac{W_{\text{izstopna}}}{W_{\text{vstopna}}} \cdot 100 [\%]$$

in je vedno manjši od 100 %.

PREGLED CELOTNE PRETVORBE ENERGIJE PO TOZD IN DELOVNIH SKUPNOSTI ŽELEZARNE V OKTOBRU 1980

TOZD, DS	Celotna pretvorba GJ	Skupni delež %	Delež od celotne pretvorbe energija			
			primarna	sekundarna	terciarna	kvartarna
1. Jeklarna	425984,5	29,68	88,1	10,9	1,0	—
2. Plavž	362333,1	25,25	73,2	21,4	1,9	3,5
3. Energetika	265146,7	18,48	64,2	30,3	5,4	0,1
4. Valj. blum.-št.	122064,2	8,50	79,4	15,5	5,0	0,1
5. Valj. deb. ploč.	50061,1	3,50	92,4	7,0	0,6	—
6. HV Bela	47331,3	3,30	73,4	17,2	6,2	3,2
7. Valjarna žice	46768,9	3,26	87,3	9,5	3,1	0,1
8. HV Jesenice	27696,1	1,94	67,4	16,9	13,2	2,4
9. Žičarna	20118,8	1,40	86,8	6,4	4,1	2,7
10. Elektroodni	15553,9	1,08	76,4	12,5	8,6	2,5
11. Jeklovlek	10905,3	0,76	83,6	12,6	3,7	—
12. Livarna	4773,6	0,33	16,9	69,8	13,3	—
13. Transport	4081,5	0,28	57,6	20,6	18,9	2,9
14. Stroj. del.	3804,1	0,26	60,2	25,4	14,4	—
15. Vratni podboji	2857,9	0,20	47,1	4,0	24,5	24,4
16. Remontne del.	2808,7	0,19	10,0	46,3	40,8	2,9
17. SEO, TKR, NG	1924,4	0,13	71,9	12,3	10,6	5,2
18. Želblarna	1910,8	0,13	60,8	19,6	19,6	—
19. Vzdrževanje	1805,3	0,12	9,6	47,9	39,9	2,6
20. Profilarna	1692,8	0,11	49,9	1,1	24,8	24,2
21. KO-FI	612,5	0,04	40,2	22,4	29,4	8,0
22. Kadr., splošni	452,5	0,03	29,3	22,6	35,2	12,9
23. Družb. prehrana	192,5	0,01	—	—	50,0	50,0
24. Zunanja prodaja	14679,7	1,02	28,4	13,4	30,2	28,0
	1.435560,2	100,00				

Iz navedenega lahko sklepamo, večje bo število pretvarjanj tem slabši celotni izkoristek pretvarjanja energije bomo dobili.

Položaj energije v Železarni glede na vstop in glavne smeri pretvarjanja

Primarna energija

- Električna energija (kupljena in iz lastnih HE)
- Zemeljski plin
- Mazut
- Kurilno olje
- Butan-propan
- Koks
- Premog
- Voda (gravitacijska)

Sekundarna energija

- Plavžni plin
- para (mazut)
- Vroča voda (mazut)
- Zrak za podpih plavžev (elektrovetrilo)
- Voda (črpalna)
- Vodik (el. energija)
- Kisik
- Dušik (el. energija)
- Argon
- Komprimiran zrak (el. energija)

Terciarna energija

- Para (plavžni plin)
- Vroča voda (para)
- Električna energija (mazut-para)
- Para NT (para VT)

Kvartarna energija

- Vroča voda (para NT)
- Električna energija (plavžni plin-para)
- Zrak za podpih plavžev (plavžni plin-para)

SPREMEMBA VOZNEGA REDA ZA PREVOZ DELAVCEV V ŽELEZARNI

Drugega junija letos je začel veljati poseben vozni red za prevoze delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarne z Jesenic na Belo in Javornik ter obratno. V poskusnem času, se je ugotovilo, da je sedanje število voženj premajhno, še posebej zato, ker število sedežev v kombiju ni veliko.

Glede na to in na predlog vodstva splošnega sektorja in v soglasju s TOZD Transport, se s 15. decembrom letos sedanji vozni red dopolni tako, da bodo še štiri vožnje več kot doslej. Kombi za prevoz delavcev bo v prihodnje vozil od vratarnice pri signalnem bloku pri plavžih na Jesenicah, nato skozi glavni vhod in pri vhodu nad obratno ambulanto Železarne na glavno cesto, skozi vhod na Beli do vzhodne strani hladne valjarne na Beli in od tam, kot doslej, na Javornik.

Povratek se bo začel na Javorniku in po isti poti končal pri vratarnici signalnega bloka na Jesenicah.

Kombi bo v prihodnje vozil devetkrat v obe smeri po naslednjem voznem redu:

Z JESENIC OB: 7,00, 7,30, 8,00, 9,00, 10,00, 10,30, 11,00, 12,00 in ob 12,30.

Z JAVORNIKA OB: 7,15, 7,45, 8,15, 9,15, 10,15, 10,45, 11,15, 12,15 in ob 12,45.

Kombi se bo ustavljal na naslednjih postajališčih: vratarnica pri signalnem bloku, glavni vhod, delavnica cestnih vozil transporta, vhod na Beli, severna stran hladne valjarne Bela, vratar na Javorniku.

Vsa druga določila okolišnice z dne 19. maja 1980, ki so bila objavljena v Železarju 22. maja letos, ostanejo v veljavi. Sektor za ekonomiko in organizacijo

Sodelavec pri globinskih pehah v hladni valjarni na Jesenicah (Foto S. Kralj)

30 LET SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

POROČILO O INVESTICIJAH ŽELEZARNE V LETIH OD 1947 DO 1951

Delavski svet Železarne je na seji 24. decembra 1951 obravnaval poročilo o investicijskih gradnjah v letih od 1947 do 1951. Poročilo, ki je sicer nekoliko pomanjkljivo, je vendarle z upoštevanjem razprave na seji delavskega sveta toliko zanimivo, da ga skoraj v celoti objavljamo.

Okvirni program investicijske izgradnje železarne Jesenice je določil ustrezen državni organ (AOR) v okviru državnega petletnega plana 1947–1951 (prva petletka). Okvirni program je predvideval:

1. Na plavžu rekonstrukcijo plavžev, tako da bi se zmogljivost proizvodnje povečala s takratnih 90.000 na 120.000 ton grodila letno.

2. V martinarni razširitev in rekonstrukcija SM peči, tako da bi zmogljivost proizvodnje povečali od 160.000 na 225.000 ton surovega jekla letno.

3. V elektrojeklarni so predvidevali izgradnjo nove elektropeči in bi se s tem proizvodnja povečala od 8.000 na 20.000 ton surovega elektrojekla letno.

4. V valjarnah so predvidevali:

- izgradnjo nove valjarne debele pločevine z zmogljivostjo 60.000 ton debele pločevine letno,
- modernizacijo proge tanke pločevine za povečanje proizvodnje od 12.000 na 32.000 ton tanke pločevine letno,
- rekonstrukcijo proge srednjih profilov,
- elektrifikacijo in rekonstrukcijo težke proge, tako da bi proizvodnjo povečali od 80.000 na 120.000 ton težkih profilov letno z varianto izgradnje nove težke proge na Jesenicah (bluming) z zmogljivostjo 200.000 ton letne proizvodnje.

— prenos, rekonstrukcijo in modernizacijo nove kontinuirne proge za valjano žico in fine profile na Javorniku z letno zmogljivostjo 40.000 ton proizvodnje.

Poleg naštetih osnovnih investicij je bila predvidena mehanizacija vseh obratov, modernizacija, uvažanje peči za termično obdelavo zaradi kvaliteta razvoja Železarne, izgradnja adju-

staž za kvalitetne polizdelke, izgradnja skladišč za surovine in izdelke, izboljšava in modernizacija predelovalnih obratov, izgradnja potrebnih energetskih naprav ter razširitev transportnih sredstev in omrežja.

Vzporedno s tem je bila predvidena tudi pospešena gradnja družbenega standarda zlasti: izgradnja kombinata industrijske metalurške šole z delavnico, šolo za teoretični pouk in internatom, izgradnja potrebnih ustanov na Jesenicah in Javorniku, kot so domovi igre in dela (DID), ali današnji otroški vrtci), otroške jaslice in podobno.

V prvih letih petletke za industrijo niso bili izdelani določeni trdni plani zaradi še nejasnega položaja v tej državi in slabega pregleda nad razpoložljivimi zmogljivostmi lastne proizvodnje. V podjetjih pa tudi še niso bili ustanovljeni posebni oddelki za kapitalno izgradnjo, ki bi planirali in nadzirali izvajanje investicij. Plani so se sestavljali stihajsko po najnujnejših potrebah in so se sproti odobravali, ob koncu leta pa združeno predložili. Šele 1949. so bili v podjetjih ustanovljeni oddelki za kapitalno izgradnjo. Tistega leta je bil izdelan letni plan in tako imenovani perspektivni plan do konca petletke 1951. leta. Perspektivni plan je predvideval skupnih investicij v prvi petletki v vrednosti 1.871.000.000.— dinarjev.

Plan so postavili »od zgoraj« ustrejni organi (AOR), ki so imeli tudi pravico, da plan popravijo, ga odobrijo in določijo dokončne deleže, tako za kapitalno izgradnjo kot za izgradnjo družbenega standarda.

Zaradi prednostnega položaja črne metalurgije, so bili plani zelo na široko postavljeni, zlasti kar je zadevalo kapitalno izgradnjo in se do leta 1950 niso opirali na realne možnosti, temveč so bile v planih zajete vse želje tako glede izvajanja del kot glede nabave opreme. Vsa pozornost je bila namenjena zahtevanim nalogam petletke. To so bili tudi glavni razlogi nerealnih planov, kljub zagotovilom da so deleži dodeljeni in odobreni v okviru razpoložljivih zmogljivosti celotne proizvodnje v državi. Neizpolnjene dobave in ne izvedene investicije so se tako prenašale iz leta v leto, letni plani pa so se zato kopičili. Planiranje uvozne opreme si je v celoti pridržal AOR.

Vsa dela po dodeljenih deležih so se preko nadrejenih organov oddajala s tako imenovanimi operativnimi nalogi v izvajanje izvajalcem po republikah. Naloge so bile preobširne in nerealno postavljene spriču ogromnega razmaha investicijske gradnje po vsej državi, pa so zato višji organi določili prednostni red, po katerem je bila črna metalurgija šele na tretjem mestu vse do leta 1950 (za jugoslovansko armado in elektrogospodarstvo). Leta 1950 se je črna metalurgija zrinila na drugo mesto, leta 1951 pa na prvo. Vendar je nad zaključevanjem, nabavo in razdeljevanjem uvozne opreme še vedno gospodaril AOR.

Izvajanje investicij ni potekalo skladno s postavljenim planom, zato ker je bil preširoko in nestvarno postavljen mimo realnih zmogljivosti gradbene dejavnosti in mimo zmogljivosti domače industrije. V tem začetnem zagonu in razmahu izgradnje po petletnem planu nas je zadela še ekonomska blokada kominformskih držav in rožljanje o orožjem na naših vzhodnih mejah. Uvoz potrebne in planirane opreme ni bilo mogoče takoj preusmeriti na zahod. Domača industrija je morala prevzeti zaradi tega še težje in obširnejše naloge ter obveze, ki pa jim ni bila kos, kajti sama je bila šele v razvoju. Kritične in važne probleme izdelave opreme in izgradnje se je zato reševalo z vrha z nalogi in po prednostnem vrstnem redu od primera do primera. Tudi naša železarna se je zaradi teh razlogov morala osloniti na lastne zmogljivosti, znanje in možnosti izdelave opreme v lastnih delavnicah. Delavnice so bile zgrajene za potrebe vzdrževanja in če so morale pod silo razmer prevzeti kakšno delo na opremi, je to vedno šlo na račun vzdrževanja.

Že v samem začetku petletke so zaradi širokega razmaha investicijske izgradnje nastale tudi velike težave pri pomanjkanju gradbenega materiala in materiala za izdelavo opreme, zlasti elektro in instalacijskega materiala. Te težave so zaradi izpada planiranih in dogovorjenih dobav iz držav kominformbiroja trajale vse dotlej, dokler jih leta 1949 ni začela nadomeščati domača industrija. V tistem letu pa so se pojavile nove težave zaradi pomanjkanja delavcev v industriji, zlasti kritično pa v gradbeništvu. Ta težava je zavrla izvajanje investicijskih planov, posebej še je zaradi tega trpela izgradnja družbenega standarda.

Stanje se je do kritičnega poslabšalo v letu 1950, tako da je bilo državno vodstvo primorano odločiti se in skriti investicijsko dejavnost na minimum. Prednost so dobili le ključni objekti, petletka pa je podaljšana do konca 1952. Gradbena dejavnost na manj važnih objektih se je v letih 1951–1952 uknila oziroma omejila, vsi razpoložljivi delavci pa osredotočili na gospodarsko najvažnejših ključnih objektih. Takšna odločitev je bila nujna in ukrepi so se izkazali uspešni.

Po posameznih letih je izgradnja na Jesenicah potekala takole.

V letu 1949 se pojavijo prvi programski začetki investicijske izgradnje. Oddelke kapitalne izgradnje še ni oblikovan. Izvajala so se dela, ki so sicer bila predvidena v petletnem programu, toda stihajsko in od primera do primera. Osnovne usmeritve in spodbude je dajal AOR. Evidence ni bilo, plan pa se je sestavljal ob koncu leta. Večino del so opravljali v režiji, pa naj si je šlo za gradbena dela, opremo ali montažo. Režijski gradbeni oddelki je imel močno skupino 500 ljudi za izvajanje investicijske gradnje. Poleg tega je na Jesenicah začel z gradbenimi deli tudi

KAKO IN KAM PO OSNOVNI ŠOLI?

V zadnjih dveh številkah smo predstavili proces odločanja, razpisane štipendije in prosta učna mesta ter končne odločitve lanskimi osmošolci, to je skupine, ki se je zadnja vpisala v neregularne srednje šole. Danes predstavljamo letošnje osmošolce, ki so hkrati doslej najštevilnejša skupina, ki je bila vpisana v osmi razred.

ŠOLSKO LETO 1980/81 - OSMOŠOLCI V JESENŠKI OBČINI

Osnovna šola	št. oddel.	št. učencev	vsi
OŠ Jeseniško bohinjskega odreda			
Kr. gora	2	28	18
OŠ 16. december Mojstrana	1	13	10
OŠ Tone Čufar Jesenice	3	48	56
OŠ Prežihov Voranc Jesenice	3	47	49
OŠ Karavanskih kurirjev NOB Kor. Bela	3	28	39
OŠ Gorenjskega odreda Zirovnica	2	29	27
OŠ Polde Stražišar Jesenice	1	3	8
	15	196	207

Devetega aprila letos je skupščina SR Slovenije sprejela zakon o usmerjenem izobraževanju, ki opredeljuje družbene smotre usmerjenega izobraževanja, vrste in oblike izobraževanja, pogoje za vključitev v izobraževanje, naloge organizacij vzgojno izobraževalnega dela, preverjanje in ocenjevanje znanja, samoupravno organiziranje na področju usmerjenega izobraževanja, pravice in odgovornosti udeležencev izobraževanja in pedagoških delavcev v usmerjenem izobraževanju.

Letošnji osmošolci se bodo vpisali v nadaljnje šolanje že v skladu z določili novega zakona in se morajo že sedaj pripravljati na poklicno odločitev drugače kot so se njihovi predhodniki. V eni prihodnjih števil bomo predstavili najpomembnejše novosti, danes pa omenjamo le tisto, kar vpliva že na pripravo na poklicno odločitev.

Če smo v preglednici lanskimi osmošolci predstavili številke, koliko učencev se je vpisalo v poklicno

administrativno šolo, za vodovodnega inštalaterja, RTV mehanika in druge poklice, pa je za letošnje osmošolce pomembno to, da si ni treba takoj izbrati poklica, pač pa si morajo v osnovni šoli najprej izbrati usmeritev, to je široko področje dela, in **vzgojno izobraževalni program**. Po končani osnovni šoli se bodo torej najprej vključili v vzgojno izobraževalni program, za smer izobraževanja, za posamezni poklic pa se bodo odločali med izobraževanjem. Za te odločitve o smeri in poklicih se bodo odločali največkrat po prvem letniku v skladu s svojimi sposobnostmi, dosežnim uspehom in ob upoštevanju tistih del in poklicev, ki jih naša družba najbolj potrebuje.

Ko boste prebrali spodnjo preglednico poklicnih želja, upoštevajte, da se bodo letošnji osmošolci vpisali v usmeritev (kolona 1) in vzgojno izobraževalni program - VIP (kolona 2), odločitev za poklic (kolona 3) pa bo izvedena po prvem letniku usmerjenega izobraževanja.

NAMERE UČENCEV, KI V ŠOLSKEM LETU 1980/81 ZAKLJUČUJEJO 8. RAZRED

1	2	3	4
Umeritev	Vzg. izobraž. program	Izbrani poklic	Štev. učencev MŽSKUP.
Kmetijska	za kmetijca	pol.-živin. tehnik	1 1 2
Veterinarska	za veterinarskega pomočnika	veterin. tehnik	1 - 1
Živilska	za živilca	dipl. veterinar	- 1 1
Gozdarska	za gozdarja	slastičar	1 - 1
		gozdar	1 - 1
		gozdar. tehnik	5 - 5
		gozdar. inž.	- 1 1
Geološka	za geologa	geološki teh.	1 - 1
Metalurška	za metalurga	metal. teh.	6 - 6
		metal. inž.	1 - 1
Kemijska	za kemika	kemij. tehnik	1 - 1
		kemij. inž.	1 - 1
Farmaceutska	za farmacevta	farmac. tehn.	- 1 1
		farmac. inž.	- 2 2
Kovinarska	za kovinarja - strojnika	avtomehanik	24 - 24
		avtoklepar	1 - 1
		stroj. meh.	4 - 4
		monter. vod.	2 - 2
		naprav.	4 - 4
		varilec	3 - 3
		strugar	11 - 11
		strojni tehnik	4 - 4
Elektrotehniška	za elektro energetika	elektr. mehan.	3 - 3
		obratov. elektr.	3 - 3

Računalniška Gradbena

za elektronika
za telekomunikac.

za računalništvo
za gradbinca 2

Lesarska

za lesarja

Tekst. -

konfekcijska

Usnjarsko-krznarska

za usnj. - krznarskega tehnologa

Letalska

za letalskega mehan.

PTT prometna

Ekonomika

za PTT prometnika

za poslovno in finan. dejavnost

za trgovinsko dejav.

Gostinstvo in turizem

za kuharja

za strežbo

za turistična dela

Zdravstvena

za zdravstv. varstvo

za laborat. dela

za zobotehnična dela

Kulturno - umetniška

za gledališko dejav.

za oblikovalca

Pedagoška

pedag. usmeritve

Naravoslovno-matematična

za naravoslovno - matemat. tehnologa

Družboslovna

za družbosl.-jezikosl. dejavnost

za upravno - admini. dejavnost

Osebnostne storitve

za frizerja

za kozmetika

za avtoličarja

za fotografa

Miličnik-kadet

Vojaške šole

Zaposlitev

Se neopredeljeni

193 199 392

elekt. instalat. 3 - 3

elekt. mehanik 1 - 1

žel. vozil 1 - 1

elektro tehnik 1 - 1

jaki tok 6 - 6

RTV mehanik 2 - 2

tehn.-elektronik 1 - 1

TK mehanik 4 - 4

šibki t. 10 1 11

elektr. tehnik 2 - 2

elektro inž. 3 - 3

programer 1 - 1

zidar 1 - 1

tesar 1 - 1

gradb. tehnik 7 - 7

ing. arhitekt - 2 2

ing. gradben. 1 - 1

mizar 2 - 2

tapetnik 2 - 2

tehnik lesar. 1 - 1

šivilja - 11 11

konfekc. tehn. - 3 3

Sivalec usnj. 1 - 1

konfekc. 3 - 3

letalski mehanik 3 - 3

pilot 3 - 3

PTT prometnik - 1 1

ekonom. tehnik 2 19 21

prodajalec 3 18 21

aranžer. tehnik - 1 1

kuhar 4 1 5

tehnik kuharst. 1 - 1

natakar 1 - 1

tehnik strežbe 1 - 1

recepционер - 1 1

turistični tehn. - 2 2

med. sest. teh. - 2 2

med. ses.-babica - 2 2

fizioterapevt - 2 2

sanitar. inšpektor - 1 1

zdravnik 6 13 19

kemij. laborant - 1 1

laborator. tehnik - 3 3

zobni tehnik - 1 1

zobni zdravnik - 1 1

igrallec 1 1 2

oblikov. tehnik - 1 1

dipl. likovnik - 1 1

varuhinja - 1 1

vzgojiteljica - 13 13

učitelj predm. p. 3 13 16

učitelj razr. p. - 6 6

logoped - 1 1

šport. učit. trener 1 1 2

kemik - 1 1

biolog 3 2 5

matematik - 2 2

neopredelj. 1 - 1

socialni delavec - 2 2

novinar 3 3 6

prof. tuj. jezikov - 3 3

psiholog - 2 2

zgodovinar 1 - 1

politolog - 1 1

pravnik - 4 4

turistič. vodič - 1 1

administrator - 8 8

administr. tehnik - 5 5

frizer - 2 2

kozmetik - 2 2

avtoličar 1 - 1

fotograf 1 - 1

miličnik-kadet 19 - 19

Sred. spl. vojaška 3 - 3

Š. Ljubljana 1 - 1

Sred. teh. letalska 1 - 1

Rajtovce 1 - 1

Sred. tehniška 1 - 1

voj. - Zagreb 2 - 2

2 12 14

Železarski globus

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Kokan je dokončno razvila postopek vodoravnega kontinuirnega vlijavanja jekla, katere je sicer pričelo delati britansko podjetje Davy Loewy Ltd. V železarni te družbe Fukuyama so zgradili napravo z dvema žilama, ki je dolga 35 m in lahko odliha gredice 75 do 100 mm kvadrat. Glavna prednost te naprave, ki lahko vlije vse vrste ogljikovih jekel so v primerjavi s konvencionalno napravo za kontinuirno vlijavanje 20 do 30 % manjši investicijski stroški za temelje in halo. Redkeje pride tudi do predora raztaljenega jekla kot pri konvencionalni napravi.

VELIKA BRITANIJA

Leta 1979 so britanske železarne izdelale 21.438 milij. ton surovega jekla in za to količino so porabile 11.884 milij. ton jeklarskega odpadka. V tej količini jeklarskega odpadka je bilo 5.046 milij. ton lastnega iz železarn, 6.793 milij. ton kupljenega v Veliki Britaniji in samo 45.800 ton je bilo uvoženega iz tujine.

ZDA

Predstavniki družbe Midrex Co., ki ima licenco za po svetu najbolj razširjen postopek za proizvodnjo železove gobe, so na svojem zadnjem sestanku bili zelo optimistični pri svojih napovedih za bodočo proizvodnjo železove gobe. Za leto 1985 predvidevajo, da bo svetovna proizvodnja te železarske surovine dosegla 35 milij. ton. Po njihovem mnenju bodo zaradi velikih investicijskih stroškov gradili v bodoče manj železarn s plavži in kisikovimi konvertorji in več elektro jeklarn z napravami za proizvodnjo železove gobe.

ZRN

Tovarna za proizvodnjo železove gobe v zahodnonemškem pristanišču ob Severnem morju Emden, ki jo gradijo že skoraj dve leti z investicijskimi stroški okoli 420 milij. nemških mark, bo ob koncu leta pričela obratovati s prvo izmed dveh Midrex jaskastih peči. Kot vložni material bo uporabljala pelete železove rude švedske rudarske družbe LKAB in norveških rudnikov dobavljene preko norveškega pristanišča Narvik. V obeh proizvodnih agregatih bodo lahko letno izdelali 880.000 ton železove gobe in ker v kraju proizvodnje ni železarne bo namenjena prodaji v države Zahodne in Vzhodne Evrope.

KENIJA

Kenijska vlada je naročila pri avstrijskem podjetju Austroplan študijo, ki bi naj proučila možnost gradnje prve integralne železarne v tej afriški državi. Zgrajena naj bi bila ob obali Indijskega oceana, v bližini mesta Nambasa, z gradnjo bi naj pričeli leta 1983. V Keniji ni nahajališč železove rude in premoga, zato predvidevajo, da bi podobno kot v nekaterih brazilskih železarnah uporabljali v plavžih namesto koksa lesno oglje. Za preskrbo s potrebnim lesom bi zadostoval gozd z evkaliptosi in s površino 20 kv. km.

Gradis iz Ljubljane, ki je bilo republiško gradbeno podjetje, vendar je ta delal le pri gradnji družbenega standarda. Vse objekte kapitalne gradnje pa je Železarna gradila v lastni režiji. V tistem letu so pričeli z deli na skladišču rude, modernizirali pa so tudi kamnolom. Zgrajena sta dva nova generatorja v jeklarni. Drugeče pa so izvajali adaptacije, modernizacije in mehanizacije obratov, gradili so energetske naprave, skladišča in transportne naprave.

Pričeli so z gradnjo industrijske metalurške šole, dograjen je stanovanjski blok št. 1 z 18 stanovanji, pričeli so z gradnjo stanovanjskih blokov 2, 3 in 4 s kadrovskim domom. Zgrajena je kolonija na Straži za 400 samskih delavcev.

Pregled porabljenih sredstev je kazal, da so znašala gradbena dela pretežni del investicij. Neizkoriščenih kreditov ni bilo, ker so se vsi odobravljeni sproti. Družbeni standard pa je zajemal kar 30 % celotnega plana.

Tudi leta 1948 so planirali sproti v glavnem dela na objektih, ki niso bili zgrajeni v prejšnjem letu. Plan je bil ob koncu leta v celoti odobren. Zaradi kominfornse ekonomske blokade so nastopile težave pri nabavi gradbenega materiala pa tudi drugega materiala je močno primanjkovalo. Rezijski odbor Železarne in republiško gradbeno podjetje Gradis so morali opustiti vojne upeljivke in je to precej zaviralo zastavljeno delo.

Kljub temu so tistega leta dokončali skladišče rude (rudni dvor), pričeli so graditi skladišče ognjevarnega materiala v jeklarni, pričeli so graditi valjarno debele pločevine in priključne objekte, za predelovalne obrate pa so pričeli s terenskimi deli. Poleg tega so nabavili več strojev za mehanizacijo in modernizacijo obratov. Nadaljevali so z deli na energetskih napravah in na transportnem omrežju.

Nadaljevali so z gradnjo industrijske metalurške šole, kadrovskega doma in stanovanjskih blokov 3 in 4, na Borovljah II pa je skupaj dograjeno 36 stanovanj.

Družbeni standard je v tistem letu znašal le še 20 % celotnega plana, gradbena dela so prevladovala nad opremo, uvoz pa je bil še razmeroma močno zastopan.

V naslednjem 1949. letu je bil v Železarni ustanovljen oddelk kapitalne gradnje, ki je imel nalogo planiranja, oddajanja in nadzorstva nad izvajanjem investicij. Izdelan je bil plan investicij in za razliko od prejšnjih let odobren že v juniju. To leto je bil izdelan perspektivni načrt za vso petletko, čeravno so že dve leti gradili po programu petletke. Pri določanju deležev za gradbena dela so poskušali približati plan stvarnim možnostim razpoložljivih zmogljivosti, dočim je bilo pri opremi stanje še popolnoma nejasno. Poleg pomanjkanja materiala za opremo so tisto leto nastopile tudi že kritične težave zaradi pomanjkanja delavcev. Kriza je trajala vse leto.

Tisto leto so zgradili drobilne naprave za rudo, nove škarje za staro železo in dogradili skladišče ognjevarnih materialov. V elektrojeklarni so postavili novo 1,5 tonsko elektropeč z zmogljivostjo 1000 ton elektrojekla letno. Začela je obratovati proga valjarne debele pločevine in štirje generatorji; nadaljevali pa so z gradnjo priključnih objektov. Poleg teh pa so opravili še razna dela na energetskih, pomožnih in transportnih napravah. Dogradili so stanovanjski blok 3 in 4, Borovlje I in kadrovske dom. Skupno torej 62 družinskih stanovanj in dom za 150 samskih delavcev.

Za družbeni standard je bil tistega leta dodeljen 7,5 % delež plana. Neizkoriščen kredit gre na račun kapitalne izgradnje in to polovica na gradbena dela, polovica pa ne opremo pretežno domače proizvodnje. Za družbeni standard pa je bilo treba odobriti dodatni kredit.

S podaljšanjem petletke do konca leta 1952 je nastal nov položaj. Morali so izdelati nov skupen plan za obdobje 1951-1952 in pregledati deleže glede na stvarne možnosti in razpoložljive zmogljivosti. Na tej osnovi popravljen plan je bil potrjen marca 1951. Zaradi kritičnega stanja v gradbeni operativni so bili sprejeti posebni ukrepi za osredotočenje razpoložljivih delavcev na prednostna gradbišča objektov. Železarna je dobila prvo prednost. Skrajšana je bila fronta investicij le na ključne objekte, gradbena dejavnost je uvedla visoke cene za gradbeni material, osredotočeni so razpoložljivi delavci na ključne objekte in uveden je visok terenski dodatek.

Na gradbišča v železarni Jesenice sta usmerjena še gradbena podjetja Projekt iz Kranja in Primorje iz Ajdovščine. S temi ukrepi so se gradbena dela ponovno razmahnila, dočim je bilo za opremo uvedeno zaključevanje po prednosti, kar pa ni privedlo do 100 % uspeha, posebno ne pri dobavi elektroindustrije. Zaradi obremenitev lastnih delavnic z remontni in vzdrževalnimi deli, te niso mogle izdelati širokega programa investicij, plan uvoza pa zaradi višjih gospodarskih interesov tudi ni bil v celoti ustvarjen. Ustvarjene so bile le obveze iz leta 1950.

Kljub vsem tem težavam in spremembam smo v Železarni do konca leta 1951 uspeli pripraviti vse za modernizacijo in rekonstrukcijo plavžev, pričeli z gradnjo prazilnih peči, odprli smo nov kamnolom, v jeklarni smo pričeli s pripravami za podaljšanje jeklarne, dograjena je valjarna debele pločevine s priključnimi objekti (je že poskusno obratovala), pripravili smo vse za elektrifikacijo težke proge in proge tanke pločevine, pričeli smo z gradnjo elektrifikacije valjarne žice, novi predelovalni obrati so bili pod streho. Poleg tega smo pričeli tudi z gradnjo novih energetskih naprav in transportne mreže.

Dograjena sta stanovanjska četvorčka na Koroški Beli št. 8 in 10 zgrajenih pa je tudi 19 montažnih hišic, skupaj torej 96 družinskih stanovanj. Za družbeni standard so dodelili približno

10 planiranih sredstev. Neizkoriščen kredit je bil izključno pri kapitalni izgradnji pa še to v celoti na račun izvedenega plana opreme predvsem iz uvoza. Za gradbena dela v kapitalni izgradnji pa so bili potrebni dodatni krediti.

Kljub vsem težavam in spremembam je bilo do konca leta 1951 realiziranih po vrednosti 1.150.000. - dinarjev ali 61 % od predvidenih 1.876.000. - dinarjev investicij.

V letu 1952 v podaljšanem letu petletke so predvidevale tele investicije: dokončanje rekonstrukcije plavžev in s tem pridobitev 30.000 ton letne proizvodnje grodja, postavitev nove 60 tonske SM peči v jeklarni in pridobitev 45.000 ton surovega jekla letno, dokončanje ajdušče in priključnih objektov v valjarne debele pločevine in pridobitev 18.000 ton debele pločevine letno, dokončanje modernizacije proge tanke pločevine in pridobitev 20.000 ton tanke pločevine letno, dokončanje elektrifikacije težke proge in pridobitev 10.000 ton grobih profilov letno ter dokončanje elektrifikacije in modernizacije valjarne žice in s tem pridobitev 3.000 ton valjane žice letno.

V obravnavi poročila na seji delavs

Slednje smo prešli tik pred izlivom v Skadarsko jezero, prek katerega je na njegovem naj-ožjem delu tudi železniški most za to progo. Po dolgem predoru, smo kmalu zagledali morje. Obmorsko letovišče Sutomore, ki je takoj za predorom, se mi je zdelo nenavadno ime in sem vprašal kaj to pomeni. Dejali so, da zahod ob morju. Verjetno to res izpeljanka iz besed »suton ob moru«. Že iz vlaka se je videlo, da je tu obala ena sama dolga čudovita plaža. Ker sem bil pred velikim vprašanjem, kje homo spali, bi skoraj v tem kraju izstopili. Bilo je vse razsvetljeno, kot v največji turistični sezoni. Dobro da nismo, ker so nam v Baru povedali, da je bilo to lepo letovišče, poleg Budve, zelo poškodovano ob potresu in da bo treba še precej narediti za njegovo obnovo. Temu smo se malo čudili, ker na zunanji ni bilo nič opaziti. Pri tem sem se spomnil kapetana iz Titograda, ki je povedal, da so v obmorskih krajih poslopja, ki niso bila več sposobna za obnovo, povsem podrli in ruševine odstranili zato, da ne bi vzbujale strah gostom – turistom. Pametno, pa čeprav kot smo kasneje zvedeli, na primer, v Budvi nimajo več namena postavljati hotelov tam, kjer so se prejšnji povsem porušili. Gradijo jih drugod, verjetno na bolj potresno varnih tleh, kjer so pod temelji trdne skale. Vsaka nesreča na svetu ljudi nekaj nauči.

Bar! Ta postaja ni čelna kot je v Beogradu ali kot sem jo pozneje videl v Kardelevu. Njeni tiri so tudi na njeni jugovzhodni strani, takšna je namreč njena lega, speljani v hrofo in nato naprej v pristanišče. Če sem drugi dan jutraj dobro štel, ima postaja kar 18 tirov, od katerih so jih polovico, vsaj tako je izgledalo, šele pred kratkim položili. Poslopja v temi nismo videli, ker sta nas takoj ob prihodu obstopili dve ženski in vprašali, če že imamo prenočišče.

Jesenjska razglednica (Foto I. Kučina)

Kamen se mi je odvalil od srca in bi ju najraje objel. Pa cena! »Za tri deset tisoč vam dam sobo s tremi posteljami.« Sem že rekel, da bi bilo težje dobiti sobo za enega kot za tri! Tudi v Dubrovniku je bilo prav tako!

Če smo dali v Beogradu skoraj trikrat toliko, je razumljivo, da smo takoj sledili gospodinjici, ki je s sosedi prišla čakati slučajne goste. Do njene hiše je bilo skoraj kilometer hoje. Sploh se mi je zdel Bar, v primerjavi z drugimi jadranskimi mesti zelo razvlečen. Veliko prostora med hišami in stavbami! Lastnica nove še nedokončane hiše, katere mož dela v pristanišču, nam je spotoma pokazala tudi njihovo staro hišo, ki jo je potres tako poškodoval, da je ne bodo več obnavljali. Sicer je izgledalo bolj kot da sama od starosti razpada.

Soba je bila preprosta. Namesto lesenega poda so imeli znenkrat samo tepihe na betonu. V stranišču in kopalnici so bile na stenah »škarte« ploščice. Niso bile polomljene ali počene pač pa ne ravne. Na različnih krajih so imele deževnikom podobne izbokline. Verjetno da niso mogli dobiti drugih ali pa ni bilo denarja za boljše. Vežna vrata tudi še niso imela stekla. Vse to je bilo razumljivo zaradi potresa. Še dobro, da so si postavili streho nad glavo!

Zjutraj smo vstali že ob pol šestih, ker je gospodinja rekla, da avtobus proti Dubrovniku odhaja dvajset pred osmo. Pozajtrkovali smo to kar smo imeli s seboj. Lastnica nam je skuhalo čaj, meni pa nalila še šilce žganja in ni hotela več kot trideset starih jurjev. Dal sem jih pet več, pa jih je komaj vzela. Za čaj in žganje jih ni hotela vzeti, ko sem rekel, da jih je pet »tako po vrhu«, jih je vseeno obdržala! Saj so reveži! Še veliko imajo za postoriti, da bodo zbrisali posledice potresa!

Prisrčno smo se poslovili! Gospodinja nam je zaželela zdravlja in srečno pot, mi pa, da bi se čimprej opomogli od posledic potresa.

Avtobusna postaja je bila približno 20 minut hoda od železniške. Poslepje stoji v bližini morja v jugozahodnem delu mesta. Ima čisto stranišče z univalnikom, čakalnico in okence, kjer prodajajo karte. Takšno avtobusno postajo ima vsak večji kraj. Seveda je za vzdrževanje tega treba nekaj odšteti. Potem, ko sem kupil karte do Dubrovnika sem videl, da vsak poleg karte za to plača še dva dinarja. Za 165 km vožnje do Dubrovnika je karta veljala 92 din.

Avtobus delovne organizacije TARA je bil reden in od tod le približno polovico zaseden. Imel je čist pod, čiste sedeže in bela naslonjala. Motilo me je edino to, da so bila naslonjala za komolce že precej izrabljena, ponekod tudi strgana. Cesta, ki jo imenujejo tudi jadranska magistrala, se skozi Črnogorsko primorje vije pod visokimi hribi, katerih pobočja ponekod zelo strmo padajo k morju. Zato smo se vozili do Budve velikokrat navzgor in zopet navzdol. Visoko in strmo nad morjem pa zopet nizko pri ali precej stran od obale. Tu ni pravih obdelovalnih površin. Ob majhnih naseljih rastejo oljke, goje nekaj trte in rede drobnice. Kmečke hiše so zelo borne. Ob morju pa so lepe dolge plaže in novi lepi, beli hoteli. Posebno lepo je v Petrovcu in Budvi. Spotoma smo videli tudi znani otok Sv. Stefan. Pod jugozahodnim delom 1749 m visokega Lovčena se cesta dvigne zelo visoko čez nek gorski prelaz, pod katerim smo skoraj naupično pod nami zagledali Kotor. Avtobus namreč ni peljal, kot smo menili na Tivat, da bi s trajektom prerezal zaliv Boke Kotorske, pač pa smo po dolgih in hudih serpentinah prišli z vzhodne strani v Kotor. Stari del leži večina ob obali, novi pa raste in se vzpenja po slabo obraslih pobočjih. Med vožnjo po kot kača zviti cesti, smo nemo občudovali ostanke obzidja in gradu, ki so ga zgradili v orlovih višinah za obrambo pred napadalci. Podoben obrambni zid in trdnjavo smo med vožnjo videli že na začetku polotoka Pelješca. Od daleč to izgleda tako, kot če bi na vrhnjih skalnatih pobočjih Stola naredili veliko ogrado.

V Kotoru smo stali več kot četrt ure. Vroče je bilo kot poleti. Tu se je avtobus popolnoma napolnil. Ko smo v gostilni na avtobusni postaji potešili žejo, nekateri pa tudi lakoto, smo zopet počasi nadaljevali pot. Pravim počasi, ker avtobus ni vozil hitro. Saj zaradi strmin, ovinkov in prepado, kljub dobri in dovolj široki cesti, ni mogel in smel hitreje. Od Kotora in okrog vseh zalivčkov ter vijugaste obale Kotorskega zaliva smo vozili skoraj tričetrt ure, če k temu dodamo še postanek v neki vasi, kjer je bil verjetno sofer doma. Čeprav je dolgo trajal, pa sem bil vendarle vesel, da sem videl to posebnost, z visokimi gorami in vzpetinami obrobjeno globoko zajejo morja v celino. Kakšnih posebnih plaž tu ni bilo. Morje je ob bregu najprej nekaj metrov bolj plitvo, da se v njem vidi belo kamnito dno, nato pa takoj postane temno modro, se pravi kar precej globoko. Sploh sem vseskozi občudoval njegovo modro barvo, ki povsem ustreza besedam »naše plavo Jadransko morje«. To je posebna modrina, ki je posebnost našega morja in ki človeka prijetno razpoloži.

(se nadaljuje)

Bojan bi najraje zajokal. Še zmerom pleše na obrobju, ne more se približati resnici, dobiti nedvoumnega dokaza o nedolžnosti ali krivdi. Večina priči je mrtvih. Je to za mamó dobro ali slabo? Žalosten je pogledal Cenka.

»Najbrž tega ne bo mogoče ugotoviti?« je trpko zavzdihnil. »Zakaj pa bi tako radi vedeli. Po vaših letih bi sodil, da ne morete biti ne tožilec, ne zagovornik. Komaj da ste diplomirali?«

Bistro razsojanje, zelo bistro, je pomislil Bojan. Njegova laž je bila nesmiselna. Cenko ni nasedel.

»Imam poseben razlog, da bi rad to vedel,« je dvoumno pristavil Bojan in se pripravljaj, da odide.

»Vi niste ničesar krivi, tudi, če ste njen sin,« je pomenljivo rekel Cenko in ga žalostno pogledal. Kot bi se mu solze prikradle v oči. »Napravila je ona, sama trpi. Nekaj ste pa lahko trdno prepričani. Ni šla izdajati! Ni imela namena, da bi izdala!«

Bojan se je divji zasukal. Osuplost, nad Cenkovu pronicljivostjo se je mešala z obupom.

»Namen, dober ali slab, nobenega mrtvega ne bo obudil.«

»Imate prav,« ga je miril Cenko. Blago je krilil z dolgo roko. Očitno mu je bil tak pogovor zelo pri srcu. »Tega ni mogoče. Če pa obsojate, pa ni vseeno, če veste, da je nekdo nekaj hudega napravil namenoma, ali pa so ga v to prisilili. Vi najbrž niste prišli k meni z upanjem, da bi lahko karkoli popravili. Radi bi vedeli, koliko je mama kriva?«

»Kako ste pa posumili, da sem njen sin?« je zanimalo Bojana. »Vedel sem, da ima sina in je poročena. Tudi starost se je ujela. Imate nekaj njenih potez na obrazu. Imam zelo dober spomin za obraze,« se je nasmehnil Cenko. »Julka, postreži mu. Zaradi nas, zdite se mi dober fant, bom skušal zvedeti, kako je ravnala Suzana na gestapu.«

Zena, ki je ves čas napeto poslušala, je kimmila in odhitela iz sobe. Bojan pa je drhtel ob bolečem spominu, da so ga prepoznali. Cenko, ki je bil v uporó od začetka, ga najbrž obsoja. To s prigrizkom je le vljudnost, želja, da bi ga zadržal v pogovoru. Posebej ga je zaskel namig, da ima nekaj miminih potez. Cenko je rekel na obrazu, morda pa je mislil – v značaju. Tudi mama je bila zagnana, upirala se je, hotela je spreminiti razmere, a je naposled

VINKO TRINKHAUS.

23

»PO PRIZNANJU«

klonila. Bo takšna tudi njegova usoda? Bo res nekega dne klonil, se prilagodil in skrival za druge?

Na cesti se je Bojana polotila huda žalost. O čemer je premišljal vse je bilo žalostno, boleče. Niti trije dnevi niso minili pa se počuti kot drug človek. Marsikaj bo minilo, postalo manj boleče. Vendar tako brezskrben, kot je bil, ne bo več. Bolečina ga je prevzela in nikoli se je ne bo povsem odkrižal.

Spomnil se je očeta, v kako sirotnih razmerah živi. Odpravil se je do pošte, napisal položnico in mu odposlal denar. Le sto dinarjev, toliko, da bo imel za sproti in ne bo pripravil gostije. Pošiljal mu bo vsak dan, dokler ne bo našel nekoga med očetovimi znanci, ki bo lahko dajal očetu toliko, kot bo dneвно potreboval. Predvsem pa, da bo skrbel za hrano. Če na to ne bo pazil, če se oče ne bo odvadil pijačevanja, potem so mu dnevi šteti. Moral bi biti z njim, paziti nanj, ga odvaditi pijače. To bi moral napraviti.

Saj bom, si je govoril. Precej, ko razčistim, doženem, kako je bilo z mamó, potlej se odločim. Drugače bo moral še počakati pri mami. Če bi se odpravil k očetu, bi prizadel Fonzija, ki le velja za njegovega očeta.

Ampak, kaj je Fonzija gnalo, da mu je namignil, naj obišče ta kraj. Zloba, škodoželjnost. Napačna sklepanja, babavost? Zakaj mu je pripravil te bolečine? Predvsem pa, česa se je nadejal? Kako je moral pomisliti, da mu bo hvaležen, če bo zvedel, da mama ni ravnala med vojno nič bolje od njega? Ali pa je Fonzi zaslutil, da bi slejkoprej razkril resnico. Pa je to samo pospešil? To bi bilo še najbolj razumno. Seveda, če bi bil Fonzi zelo razumen človek?

Mama je sedela v dnevni sobi. Njen pogled je kazal, kako nestrpno ga je čakala. Bojan je občutil nenadno zavrtost, ni želel mami povedati, kar je nestrpno čakala: Kaj je odkril?

Odpravil se je v kuhinjo in si začel pripravljati večerjo. Iz zmrzovalnika je vzel plastično posodo z zrezkom in omako in naj stresel v skodelo. Ob prižganem plinu je strmel v štedilnik in čakal, da bo jed pogreta.

Mama je prišla v kuhinjo in ga hotela obzirno odriniti, da bi ona pripravila večerjo.

»Bom že sam, nikar se ne trudi,« je zdražen zarohnel Bojan.

»Zdajle utegnem,« je skušala mirno odvrtni mama. Ampak povedala je tiho, glas pa ji je v razburjenju drhtel. »Kaj si zvedel od mojih rojakov?«

»Da si nekaj sodelavcev res prikrila, a tudi potrdila sodelovanje s soočenimi,« je rezko odvrnil Bojan.

Mami se je v utrujeni, žalostni obraz prikradlo olajšanje.

»Saj sem ti povedala, potrdila sem le to, kar je gestapo že vedel. So bili tako iskreni in so povedali, da so jih bremenili drugi, jaz sem to samo potrdila,« je hlastno, v trepetavem zanosu govorila mama.

Ni moglo biti tako preprosto. Če bi bilo res, zakaj mu je mama tako dolgo prikrivala, je začel premišljati Bojan. Mamino nenadno veselje, olajšanje se mu je zdelo čudno. Cenko mu je govoril o glavnih krivcih, najbrž, da bi ga vsaj malo potolažil.

Nadaljevanje

KANARSKI OTOKI –
OTOČJE VEČNE POMLADI

10

RADODARNA NARAVA

Pot navzdol je neprimerljivo lažja. Namesto ure, kolikor smo porabili za vzpon, smo se brez posebnega naprežanja že v dobrih desetih minutah spustili do zgornje postaje žičnice.

Se bolj kot v prihod, je bila vožnja z avtobusom zanimiva ob vrnitvi v dolino. Namesto čez Zeleno goro in La Ortavo, smo na križišču El Portillo krenili na sever. Cesta se polagoma spušča ob samem grebenu podolgovatega masiva, ki deli severni, najožji del otoka skoraj na enaki polovici. Asfaltirano cestišče je na nekaterih delih dobesedno zasekano v peščena pobočja. Ob strani se tudi do 50 in več metrov lepo vidi v strmih zasekah ravne in položne večmetrske plasti strnjene peska bele, rumene, rdeče, rjave, sive in skoraj povsem črne barve. Nekateri predeli so prav nenavadno pisani. Turistom, ki se ustavljajo, da bi si od blizu ogledali to čudo narave in seveda tudi fotografirali, povedo vodiči, da se ta del imenuje »torta«. Prav zares je vse skupaj podobno ogromni odrezani torti z bogatim raznobarnim nadevom.

Kot drugi, ki so se na širokem avtobusnem izogibašču ob »torti« usuli iz vozil, smo storili tudi mi. Razkropili smo se vzdolž ceste, slikali in snemali, da je bilo veselje. Vsakdo je želel

imeti spomin na to edinstveno barvito okolje. Mlajši, ki jih vožnja še vedno ni dovolj utrudila, so se poskušali celo v plezalnih spretnostih po peščenih stenah in izpraskati po kakšen kamenček, kar pa se razen pri vznožju, nikomur ni posrečilo. Z vožnjo v dolino smo morali pohiteti. Iz za vsakega ovinka nas je čakala vedno druga podoba, kot na filmu. Še sami nismo opazili, kdaj se je izpod nas razgrnilo gосто, belo, megleno morje. Spet pojav, ki ga lahko vidiš le z letala. Iz nepregledne bele površine se le tu in tam dvigajo najvišji vrhovi in stožci ugaslih vulkanov, ki se lesketajo v zaračeni sončni svetlobi. Tudi brez razlage naših vodnike Mire, ki si je vseskozi prizadevala, da bi nam čimbolj slikovito opisovala okolico in vse pojave smo vedeli, da izpod oblakov dežuje. Nenaden prehod iznad oblakov v njihove gmote in nato še nižje, ni ničmanj zanimiv kot vse kar smo doživeli tega dne. Človek ima občutek, da se je znašel v nekaj minutah na dveh različnih svetovih. Cela zadeva se začne in konča še pri 2000 metrih nadmorske višine.

Pred nami je še razmeroma dolga pot, ker se spuščamo po dokaj položni cesti, daleč od naše smeri. Od tod, s hribov do našega izhodišča v Puerto de la Cruz je po značni črti mogoče le kakšnih pet, šest kilometrov, po cesti pa kar desetak več. Naši vrli zmajarji bi brez dvoma lahko pristali ob obali v nekaj minutah. Mi pa se cijazimo po deževju in megli skoraj celo uro. Že pri dnu cesta pelje skozi gosto mlado gozdovje vitkih dreves, imenovanih pinia canaria. Nekoč golo pobočje so umetno zasadili pred dobrih 40 leti. Nekaj kvadratnih kilometrov tega gozda lepo poživlja okolico, ki se ne vem zakaj imenuje La Esperansa, kar pomeni po naše – upanje.

VABLJIVI SAFARI PARK

Posebnost skrivnostne La Esperanse je velik Safari park. Da, tudi na svetovljanski Tenerifi, kjer bi človek ne pričakoval, premorejo pravi, pravcati Safari z divjimi afriškimi živalmi. Nanje opozarjajo velike živopisne podobe in reklamne table, ki vabijo turiste, da si ogledajo zveri kar iz posebnega avtomobila ali avtobusa po krožno speljani asfaltirani cesti znotraj parka.

Tudi nas je mučila radovednost, saj se ne ponudi vsak dan priložnost, da bi si od blizu lahko ogledal slone, leve, antilope, nosoroge, noje in vseh vrst divjadi in ptic, ki svobodno postopajo po nalašč zanje urejenem parku.

Žal pa v našem programu izleta ni bil predviden obisk te zanimivosti. Zadovoljiti smo se morali s prijaznim priporočilom, da naj vsekakor izkoristimo priložnost v prostem času in naj si sami s taksijem privoščimo ogled parka. Ne bo nam žal, je velikušno zatrjevala vodnica Mira. Od hotela do tod je le borih 3 do 4 kilometre.

Pravzaprav v tem poznem času tudi ne bi imeli kaj prida od ogleda. Safari zaprejo za obiskovalce že ob 18. uri, povrh vsega pa je še kar naprej neprijetno rosilo. Kdo ve kakšni bi bili v takšnem vremenu na hitrico narejeni fotografski posnetki? Brez teh pa tudi ogled ne bi imel pravega smisla, smo se tolažili. Menda naslednje dni ni bilo prevelikega navala obiskovalcev iz naše skupine, navzlic priporočilu vodičke. Preveč je bilo na ogled drugih, bližnjih in cenejših zanimivosti.

SKRIVNOSTNA PRETEKLOST GUANCHEV

Mira je vožnjo v La Esperansi izkoristila za zgodovinsko lekcijo o davnih prednikih Kanarskega otočja, kar je bržčas zaradi pomanjkanja časa izpustila na prvem izletu okoli otoka. Španski osvajalci so bojda, čeprav ni trdnih dokazov, prav na območju La Esperanse v odločilnem boju še v 15. veku povsem uničili poslednje ostanke, nekoč ponosnih in bojevityh Guanchev. Ker ni ostalo domala nobenih prepričljivih sledov o tem ubogem ljudstvu, ki se stoletja upiralo krvočolnim konkvistadorjem mogočnega španskega kraljevstva, so vse storje dokaj nasprotujoče. Tudi o tem kakšni so bili ti ljudje. Nekateri trdijo, da so bili visoki plavalci, podobni severnjakom, drugi zopet nasprotno, da so bili temnopolti plemenski sorodniki severnoafriških ljudstev.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na ločenih sejah družbenopolitičnega zbora 9. decembra in zbora združenega dela ter zbora krajevnih skupnosti OS Radovljica 10. decembra, so delegati ocenili gibanje gospodarstva v devetih mesecih 1980, sprejeli rebalans proračuna občine za 1980, poročilo o izvajanju določil resolucije in dogovora o družbeni razporeditvi dohodka v 1980. letu na področju gospodarstva, spremembo obveznosti odplačila kredita za izgradnjo III. etape žičnice Koblja, predlog za ukinitve prispevka 0,58 % od bruto OD za izgradnjo centra usmerjenega izobraževanja, samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela z LRP Triglav Jesenice. Obravnavali so tudi gradivo za skupščino SRS — osnutka družbenega plana SRS za 1981, resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SRS v 1981 in predlog zakona o triglavskem narodnem parku. Opravili so tudi imenovanje funkcionarjev upravnih organov skupščine občine Radovljica.

Izvršni svet OS Radovljica je na 121. seji, 2. decembra, obravnaval osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana izobraževalne skupnosti Radovljica za obdobje 1981—1985, premoženjsko pravne zadeve po predlogu komiteja za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve, predlog zakona o triglavskem narodnem parku, predlog zazidalnega načrta Radovljica — za bencinsko črpalko, izredne lokacije za stanovanjsko gradnjo, predlog pravilnika sekretariata za ljudsko obrambo, pravilnika uprave družbenih prihodkov in pravilnika geodetske uprave.

Na razširjeni seji komiteja OK ZK Radovljica 3. decembra, ki je bila v sejni dvorani Gozdnega gospodarstva Bled, so v navzočnosti predsednika CK ZKS Franca Popita obravnavali ocene in ugotovitve o delovanju in uresničevanju nalog komunistov v radovljiški občini, ki jih je pripravila delovna skupina CK ZKS med junijskim obiskom v več osnovnih organizacij ZK v občini. Spregovorili so tudi o načrtih OZD in o akcijskih programih osnovnih organizacij ZK.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je na novembrski seji sprejelo program sodelovanja z mladinskimi organizacijami zamejskih Slovencev v Avstriji in Italiji in z mladimi iz pobratenih občin Brus, Svilajnac in Buje. Dogovorili so se o pripravi na organiziranje tedna mladine konec decembra. Na programu bodo problemske konference, delovni posveti, kulturne in športne prireditve v posameznih osnovnih organizacijah ZSMS. K sodelovanju bodo povabili tudi mladino iz zamejstva in pobratenih občin za katero so izdelali poseben delovni program.

Svet za planiranje in ekonomsko politiko pri predsedstvu občinskega sveta ZS Radovljica je na seji v začetku decembra proučil gradivo za 2. konferenco Zveze sindikatov Slovenije, ki bo v prihodnjih dneh v Ljubljani. Presodili so vsebinske pogoje samoupravnih sporazumov delovnih organizacij o temeljih srednjeročnega plana in v zvezi s tem uveljavljanje pridobivanja dohodka iz skupnega prihodka ter usmerjanje in razporejanje dohodka.

Osrednja vprašanja, ki jih je obravnaval svet za delitev po delu pri občinskem svetu ZSS Radovljica na seji, 2. decembra, so bila posvečena aktivnosti v izpopolnjevanju nagajevanja po delu v OZD, urejenosti osnov in meril za razporejanje dohodka in čistega dohodka v aktih in planih, kakovosti osnov in meril za delitev OD in kako ta delitev poteka po delovnih nalogah ter oceni stimulativnosti sistema delitve osebnih dohodkov.

Z večdnnevnega bivanja v južni Italiji se je vrnila pet članska skupina izvedencev posebne enote štaba civilne zaštite občine Radovljica. Na najbolj ogroženih območjih je s posebnimi napravami (geofoni) preiskovala ruševine za morebitnimi preživeli žrtvami katastrofalnega potresa. To je bil še en izraz prijateljske solidarnosti do sosedskega naroda, ki so ga z uspešnim delom izpovedali skupaj z reševalnimi ekipami še nekaterih drugih občin iz Slovenije.

Na osnovi programa sodelovanja z zamejskimi mladinskimi organizacijami je predsedstvo OK ZSMS Radovljica organiziralo 27. novembra gostovanje dramske skupine slovenskega dijaškega doma iz Celovca. V nabito polni dvorani doma Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici so se mladi koroški Slovenci predstavili z igrjo Žarka Petana Obtoženi volk. Med bivanjem pri radovljiški mladini so se s predstavniki OK ZSMS dogovorili za nadaljnje sodelovanje z Zvezo slovenske mladine na Koroškem, ki je letos že pokazalo vrsto uspešnih skupnih akcij.

Pri spomeniku in grobišču padlih borcev III. bataljona Prešernove brigade na Goreljeku bo v soboto, 13. decembra dopoldne vsakoletna spominska slovesnost pod geslom: Zmaga mrtvega bataljona. Preživeli borci in drugi udeleženci shoda na Pokljuki se bodo s priložnostnimi govori in kulturnim programom poklonili spominu 79 Prešernovcev, ki so 16. decembra 1943. leta v neenakem boju z nadmočnim sovražnikom v Lovčevem hotelu do zadnjega žrtvovali svoja življenja. Sočasno bodo 13. in 14. decembra na Pokljuki tudi spominska tekmovanja v smučarskih tehnikah.

Za letošnje novoletno praznovanje dedka Mraza in obdaritve otrok v radovljiški občini so občinski svet ZSS, OK SZDL in Zveze prijateljev mladine Radovljica razposlale vsem osnovnim organizacijam sindikata, krajevnim organizacijam SZDL, društvom prijateljev mladine in svetom KS stališča o organiziranju in izvedbi prireditev in obdarovanj otrok, podobno kot v preteklih dveh letih. Tudi letos bodo prireditve v KS namesto po delovnih organizacijah. Vsem delovnim organizacijam so priporočili, da za novoletne proslave in kolektivne obdaritve šol in vrtcev prispevajo po 50 din na zaposlenega, ki jih bodo nakazali svetom KS.

V dvorani radovljiške graščine se je v novembru začel uvaljalni seminar za člane ZK, ki so bili sprejeti v ZKS v prvem polletju 1980. Za seminar po enotnem programu politične šole CK ZKS, ki ga organizira Delavska univerza Radovljica, se je prijavilo 39 slušateljev.

Svet za informiranje pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na zadnji novembrski seji dal pobudo za sklic posveta z novinarji časopisov in radia ter uradniki glasil delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Posvet bo v decembru. Ocenili naj bi dosedanje oblike in vsebino informiranja občanov in delovnih ljudi v občini, seznanili pa naj bi jih tudi s programom akcije NNNP ter vključevanju vseh informativnih sredstev v to akcijo. Med drugim je svet predložil, da časopis Glas uvede rubriko posvečeno akciji NNNP, lokalna radijska postaja Triglav Jesenice pa ustrezno oddajo.

Na novembrskem sestanku strokovnih delavcev s področja varstva pri delu, ki ga je sklicalo predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica so na osnovi predhodnih dogovorov v zvezi z izdelavo analize varstva pri delu in humanizacije dela v delovnih organizacijah radovljiške občine sprejeli sklep o celoviti občinski oceni varstvene problematike kateri bodo dodali tudi oceno zdravstvene službe. Celotno gradivo bo obravnavalo predsedstvo občinskega sveta ZSS in posredovalo svoja izhodišča za usmerjanje aktivnosti na področju varstva pri delu vsem osnovnim organizacijam sindikata v občini.

Pred praznikom republike, 28. novembra dopoldne, so v Bohinjski Bistrici svečano izročili namenu nov otroški vrtec, ki so ga zgradili z obnovo stare stavbe osnovne šole. V vrtcu je pro-

stora za 130 malčkov, naložba pa je veljala 125 milijonov din. Sredstva sta prispevala skupnost otroškega varstva in izobraževalna skupnost Radovljica.

Na programski konferenci krajevnih organizacij SZDL v Ljubnem konec novembra so udeleženci kritično ocenili zlasti premajhno aktivnost mladine v KS in nezadovoljivo dejavnost delegacij za skupščine SIS. Opozorili so, da niso mogli razpravljati o planskih dokumentih SIS, ker so bili osnutki poslani zgolj delegacijam. V razpravi pa so navrgli vrsto težav okoli preskrbe v neprimerni prodajalni in izrekli pomisleke pri gradnji večjega nakupovalnega središča v Lescah in prepočasni gradnji novega mostu čez Savo, ki je načrtovana v naslednjem srednjeročnem programu. Namesto dosedanjega predsednika KK SZDL Branka Sluge, ki jo je uspešno vodil zadnji dve leti, so za novega predsednika izvolili Marjana Markoviča.

S prostovoljnim delom članov ZSMS in razrednih skupnosti v prostem času ter na urah pouka iz gospodinjstva so učenci osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici letos poleti in jeseni zgradili 60 metrsko atletsko stezo in uredili športna igrišča ter zelenice ob šolski stavbi, ki dopolnjujejo lani zgrajeni in opremljeni poligon za prometno vzgojo. Ker vsa igrišča še niso povsem dograjena in opremljena bodo z deli nadaljevali tudi v spomladanskem času.

Na vsakoletni slovesnosti podeljevanja Bloudkovih priznanj in plaket najzaslužnejšim športnikom, organizatorjem telesnokulturne dejavnosti, delovnim in društvenim organizacijam, ki je bila 26. novembra v Mariboru, je med petimi dobitniki najvišjega telesnokulturnega priznanja v Sloveniji, prejela Bloudkovo nagrado tudi delovna organizacija Elan Begunje. Elanovi delavci, ki jih je zastopal Jože Kelih so prejeli to visoko priznanje za dosežke in prispevek k razvoju množičnosti ter vrhunškega športa.

Letošnja Linhartova proslava za občinski kulturni praznik bo v petek, 12. decembra ob 18. uri v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici. V kulturnem programu, ki bo posvečen tudi 180-letnici rojstva Franceta Prešerna bodo sodelovale kulturne skupine ZKO Radovljica in Škofja Loka ter operna pevka Zlata Ognjanović. Na proslavi bodo podeljene zaslužnim posameznikom in organizacijam Linhartove plakete in priznanja Kulturne skupnosti Radovljica.

Koordinacijski odbor za proslave pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na zadnji seji imenoval tričlansko delovno skupino predstavnikov SZDL, skupščine občine in ZKO Radovljica, da v decembru pripravijo predlog programa proslav v 1981. letu. Posebni poudarek na vseh proslavah bo posvečen jubilejnim 40. obletnicam ustanovitve OF, vstaje slovenskega naroda in oboroženega odpora jugoslovanskih narodov pod vodstvom tovariša Tita.

Na večer pred praznikom republike, 28. novembra, sta krajevna organizacija SZDL Radovljica in kulturna komisija konference osnovnih organizacij sindikata Verige v avli tamkajšnje osnovne šole priredila glasbeni večer. Nastopili so dekliski pevski zbor iz Domžal, mešani mladinski zbor KUD Veriga in recitatorska skupina osnovne šole.

V počastitev praznika republike je likovna sekcija pri KUD Bled v avli osnovne šole dr. Josip Plemelj na Bledu pripravila umetniško razstavo Dušana Premrla, ki je na ogled od 28. novembra do 6. februarja.

NA BLEDU SE PRIPRAVLJAJO NA 125 LETNICO DELOVANJA ARNOLDA RIKLIJA

V Turističnem društvu na Bledu so se dogovorili, da se bodo v prvih dneh decembra spomnili Arnolda Riklija, ki je pred 125 leti na Bledu ustanovil svoj Naravni zdravilni zavod in s tem začel uveljavljati svojo metodo zdravljenja. S tem naj bi privabil goste iz tedaj bogatih dežel Evrope. V tem je tudi uspel in se tako vpisal med pionirje blejskega turizma.

Za ta jubilej bodo na Bledu odkrili skromno spominsko obeležje v Zdraviliškem parku, podelili turističnim in gostinskim delavcem Rikljev plakete, izdali pa tudi knjižico z opisom Rikljevih delovanja na Bledu. Rikli se je rodil 13. februarja 1823 v Wangenu v Švici. Že v višji realki

je kazal največ zanimanja za matematiko in kemijo. v domačem laboratoriju pa je začel s poizkusi, kako vplivajo svetloba, zrak in voda na človeško telo. Očetu bi bilo najbolj po godu, da bi postal tovarnar, da bi prevzel delo v njegovi barvarni. Ker pa je bil dosti na poti ga je zaneslo tudi v Trst, tam pa mu je prišla v roke dr. Mudejeva knjiga o hidrote-rapiji. Resno se je lotil tega študija in svoje zdravilne metode preizkusil na sebi, ko je dvakrat zbolel na griži in vnetju poprsnice. Obakrat je odklonil zdravnika. Novo barvarno, ki jo je med tem zgradil v Seehachu pri Milstatu na Koroškem, je prepustil svojim bratom, saj ga to ni veselilo, kot rekonvalescentu so mu nasvetovali naj se poda na okrevanje na Bled. Ker sta mu naravne lepote in klima nadvse ugajali, se je odločil na Bledu ustanoviti svoje zdravilišče. In leta 1855 je ustanovil Naravni zdravilni zavod. Zgradil je kopališča in lesene ute za svoje goste.

Ker je bil premožen je leta 1859 na prostoru, kjer stoji današnja Kazina, postavil leseno kopališče s kopališčno dvorano, spalnico, pokrito lopo in galerijo za sončenje. Že pred tem pa so se sončali njegovi gostje kar pod grajsko skalo. Pozneje, leta 1899, pa je na istem mestu postavil novo zidano kopališče, ki so ga poudrili šele po prvi svetovni vojni. Posebej karakteristične pa so bile zanj le-

sene ute z ravnimi strehami, ki pa niso imele sprednje stene. Zakrili so jih le z zavesami. Te so bile ob današnjem grajskem kopališču in na prostoru današnje festivalne dvorane. Več jih je bilo ohranjenih še po restavraciji s kuhinjo in upravnimi prostori, le malo naprej od Prešernovega spomenika. To stavbo še danes imenujemo na Bledu Rikli in je že povsem dotrajana ter čaka na svoj konec. Današnja stavba Mežak-lja je bila namenjena za stanovanje, zgradil pa jo je leta 1899. Vse to je bilo okoli leta 1922 prodano, preurejeno, nekaj pa tudi porušeno. Po izgrajenih objektih sodeč, mu je posel dobro uspeval.

Kakšna je bila njegova zdravilna metoda?

«Voda seveda koristi, še več zrak in največ svetloba», to so bili trije osnovni elementi, na katerih je slo-nelo vse njegovo znanje iz atmosfere-rične kure. Rikli ni bil zdravnik, kar je posebej zanimivo, vendar je vsa-kega gosta — pacienta ob sprejemu v svoj zavod pregledal in mu predpi-sal njegovemu zdravstvenemu stan-ju ustrezno kuro. Imel je torej izre-den instinkt. Na programu je imel kopeli v jezeru in v svojem kopališču v dokaj hladni vodi 10 in 15,6 stop-inj, pa tudi v parnih kopelih. Te so jemali ali za vse telo ali pa za po-samezne dele telesa. Ni pa polagal nobene pozornosti termalni vodi, kot se to večkrat napačno trdi.

Drugo so bili sprehodi. Izbral si je več izletniških točk v okolici Bleda in jih razdelil po težavnostnih stop-njah, ločeno za moške in ženske. Na izletiščih je postavil tudi nekaj igrišč za balinanje, kegljanje in prostore za sončenje. Ta izletišča so bila na Straži — «Kejžarjeva planja», kjer so se sončili moški tudi goli, na «Mavrenovi plani» na Straži, na Poljšici, za ženske pa na Homu nad Podhomom. Pečovci. Vse je imeno-val s posebnimi imeni, ki jih je prine-sel iz Švice. Obvezno je bilo tudi sončenje na galerijah v njegovem

kopališču. K njegovi metodi so sodi-la še vegetarijanska prehrana — meso je bilo le izjema in ga je bilo treba tudi posebej drago plačati, ma-saža in pa boso sprehajanje po rosn-i travi v jutranjih urah zaradi pojačanja krvnega obtoka.

Vsi so morali biti oblečeni naj-bolj preprosto v bele hle ali v kratke hlače in sandale.

Njegova kura je trajala kar od pete ali šeste ure zjutraj pa do petih popoldne, ko je bil glavni dnevni oh-rok. Šele potem so bili prosti in si lahko izbirali zabavo. S predpisanim dnevnim redom je bil zelo strog in kdor se ga ni držal je moral zavod zapustiti. Tudi teh je bilo nekaj, ki pač niso vzdržali tako naporega, tako špartanskega življenja. Ti so pač zavod zapustili in se namenili njegovi «konkurenci», saj so domači-ni Martinovi ali pri Vovku po njego-vem vzoru napravili takšno zdraviliš-če, le brez tako strogega režima.

Z domačini se Rikli ni kaj prida družil.

O Rikliju je bilo do danes že dosti napisanega ob njegovi 50-letnici, ko so mu njegovi oboževalci pripravili posebno brošuro in izdali Rikljev plakete. Na Straži so ob 100-letnici postavili celo spomenik, ki pa je dan-es že tako poškodovan, da ga ni moč popraviti. Le o njegovih odno-sih z domačini na Bledu, z ostalimi hotelirji, ki so takrat že bili na Bledu in z oblastjo, tako z občino kot z zdraviliško komisijo, ni skoraj nikjer nič napisanega.

Domačini se ga skoraj da ne spominjajo več, razen nekaterih najsta-rejših, od katerih pa tudi ni moč do-biti natančnih ocen tega «švarcarja». Nasprotno pa je prevladalo mnenje, da je bil čudak, da se ni hotel priu-čiti naši govoric in kot smo že ome-nili, da je vsa naša izletišča poime-noval po švicarskih krajih v okolici Luzerna. Tudi z ostalimi hotelirji in gostilničarji ni sodeloval, saj ga ne najdemo na sejah zdraviliške komi-sije kot vse ostale. Svoje goste je če-sto opozarjal na točno in pravočasno

rezervacije v njegovem zavodu, da naj ne hodijo nenapovedani, da ne bi morali gostje v druge hotele, če bi bilo pri njem vse zasedeno. Tudi s hotelirji, ki so bili po večini tuji — Nemci, ni iskal stika.

Domačini so ga gledali z nezaupa-njem, saj je svoje goste vodil po Bledu na pol gole, kar je pomenilo v ti-stih časih pravo pohujševanje. Zato so ga večkrat «obdelovali» tudi na občinskih sejah. Da ni hotel postati domačin dokazuje tudi to, da je bival na Bledu le v času poletne se-zone, od maja do oktobra, za ostali čas pa si je izbral svoje «podružnice» v Trstu, Meranu in Firencah. Pri svojih gradnjah je uveljavljal le po-znani švicarski slog, pa tud i gradben-im predpisom v blejski občini se ni nič kaj kaj rad pokoraval.

Kljub vsemu temu mu nekateri na Bledu niso priznali zaslug kot prve-mu pobudniku turizma na Bledu. V tistem času so že bili na Bledu za ti-sti čas kar udobni hoteli, ki so imeli že svoje stalne goste, ki so jih nabi-rali po vsej Evropi, so menili posa-mezni hotelirji na Bledu.

Če želimo oceniti vse njegovo delo, njegove zasluge za Bled in nje-gov takratni razvoj, in pri tem upo-števati delno upravičene ugovore, potem ga ob objektivni presoji v vsa-kem primeru moramo prišteti med pionirje blejskega turizma. S svojo ponudbo, zdravljenjem svojih gos-tov, ko je ponujal gostom le nekaj več kot golo bivanje v svojem gosti-šču, je privabil številne petične gos-te, s tem pa začel s pravo, organizi-rano propagando. Izdajal je knjižice in prospekte o Bledu in njegovem zavodu in s tem je vse hitreje šel glas o Bledu po svetu. Obisk je bil vsako leto večji in tudi ostali hotelirji ozi-roma zasebniki, ki so se «šli» turi-zem, so pridobili vse več gostov.

Naj bo že kakorkoli, eno je ned-vomno neizpodbitno, da je Bled imel rad in da je napravil zanj dosti do-brega, koristnega. In po tem ga čim-es tudi ocenjujemo!

B. R. Jik

KRITIČNO O DELU SZDL V OBČINI

(Nadaljevanje s 1. strani)

oceno o delu z orisom zunanje-politične situacije podal še predsednik Zdravko Črv.

V razpravi, ki je sledila, in ki je bila, kot že rečeno zelo kritična, je bila poudarjena še prevelika odsotnost organizacije od celotnega demokratičnega mehanizma v sistemu socialističnega samoupravljanja in da se še ni povsem uveljavila kot množična organizacija vseh socialističnih družbenih sil, da še ni zažvela kot frontna organizacija. Premalo je bila vpleta v dnevne probleme delovnih ljudi in občanov in tekočo problematiko, ki se je odvijala v delegatskem sistemu in samoupravnih skupnostih. Delegacije in delegatska telesa so še vedno preveč prepuščena sama sebi, neke vrste stihijskemu delovanju, ker SZDL še ni postala sestavni del demokratičnega pluralizma samoupravnih interesov in sestavni del delegatskega sistema.

Večkrat je bilo poudarjeno še vedno močno prisotno forumsko delovanje tako občinske kot krajevnih organizacij SZDL. Zaradi forumskega delovanja in frontne nepovezanosti tudi mnoge dobro zastavljene akcije in naloge niso bile dovolj učinkovite. Vzroki za to so nemalokrat v neodgovornosti posameznikov in organov, nerazumevanju frontnega načina delovanja oziroma politično-akcijskega povezovanja, dogovarjanja, usklajevanja in podobno in ne nazadnje nezadostna usposobljenost kadrov, ki delujejo v vodstvih SZDL. Še mnogokje se dela po starem, ker še niso razumeli vloge in nalog SZDL v našem političnem sistemu, ki je opredeljena že v ustavi. Še mnogokje se dela preveč na pamet, brez upoštevanja idejnopoličnih, znanstvenih, strokovnih in drugih opredelitev.

Kritično so spregovorili tudi o metodi dela SZDL, dupliranju in tripliciranju dela, o neopredeljenosti nekaterih organov pri konferencah SZDL, kar bi kazalo še posebej obravnavati in nekatere stvari bolj natančno opredeliti, predvsem pa oblikovati metodo dela, ki bo SZDL bolj povezovala z množicami, vsakodnevno problematiko in celotnim delegatskim sistemom.

Omenjenih je bilo tudi več drugih vzrokov za tako stanje. Predvsem je bilo rečeno, da bodo morali tudi komunisti in forumi zveze komunistov bistveno spremeniti odnos do SZDL, ki je nemalokrat podcenjevalen. To se kaže tudi v tem, da večkrat forumi zveze komunistov rešujejo družbene probleme, ki bi jih morali reševati frontno v okviru SZDL. Tako se dogaja, da se družbenopolitične organizacije ločeno dogovarjajo, na primer, o uresničevanju politike gospodarske stabilizacije v občini, namesto, da bi se skupno, frontno dogovorili za enotno politično akcijo. Zato nemalokrat prihaja tudi v praksi do različnih stališč.

Delegati so se v razpravah lotevali tudi nekaterih konkretnih vprašanj s področja vzgoje in izobraževanja, otroškega varstva, zdravstva, deficitarnosti kadrov, informiranja, pre-

skrbe prebivalstva, nalog s področja ljudske obrambe in družbene samozastite in druge.

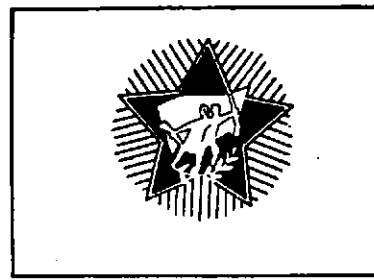
Seveda pa bi bilo na osnovi teh kritičnih razmišljanj izrečenih na programski konferenci z namenom, da bi bilo delovanje SZDL v občini v naslednjem letu boljše, napačno zaključevati, da v obravnavanem obdobju ni bilo dosti uspešnih in spodbudnih aktivnosti v delovanju SZDL v občini. Izredno živahna je bila dejavnost večine organov občinske konference SZDL in tudi veliko zelo uspešno izvedenih akcij. Podobno je tudi v krajevnih

konferencah, kjer nekatere še posebno izpadajo s svojo vsestransko aktivnostjo, žal pa so tudi nekatere, ki kažejo precejšnjo inertnost. Prizadete in kritične razprave na programski konferenci le dokazujejo, da bi si vsi želeli, da bi bila dejavnost socialistične zveze v občini dejansko vpleta v politični sistem socialističnega samoupravljanja, da bi dejansko delovala kot frontna organizacija na vseh nivojih.

Konferenci je bil predložen tudi predlog programskih usmeritev občinske konference SZDL in njenih organov, ki ga bo delovna grupa dopolnila z ugotovitvami razprave in ga prek predsedstva konference posredovala vsem krajevnim organizacijam SZDL in vsem v fronti povezanim socialističnim silam.

VOLILNA SEJA MEDOBČINSKEGA SVETA ZZB NOV ZA GORENJSKO

Delovno kot običajno se je v petek, 28. novembra, sestel medobčinski svet Zveze združenj borcev NOV z namenom, da obravnava predlog pravilnika o podeljevanju priznanj ZZB NOV za Gorenjsko, priprave na sprejem statutarnega sklepa občinskih odborov ZZB NOV, naloge gorenjskih borcev NOV v prizadevanjih za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije in da izvoli svojega predsednika za enoletno mandatno dobo. Na seji so bili poleg članov sveta prisotni še: predsednik medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko in predsednik skupščine občine Trzin.

odboru ZZB NOV Kranj in jih v krajšem času poslaša občinskim odborom v nadaljnji postopek in sprejem.

Andrej dr. Robič, odgovorni zdravnik za usklajevanje delovanja dispanzerjev za borce NOV na Gorenjskem, je prisotne seznanil s problematiko zdravstvenega stanja borcev in poudaril, da večina dispanzerjev dobro deluje, nekaj problemov je na Jesenicah, kjer se zdravniki prepočesto menjavajo, kar med borci NOV povzroča negotovnost. Po razpravi je bilo dogovorjeno, da bo dr. Robič v krajšem času pripravil prikaz uspešnosti in kvaliteto delovanja dispanzerjev ter poročilo o zdravstvenem stanju borcev NOV. O tem bo medobčinski svet ZZB NOV razpravljal na prvi prihodnji seji.

Sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Zdravko Krivina je obrazložil gospodarski položaj na Gorenjskem, naloge pri sprejemanju načrtov za gospodarjenje v 1981. letu in v srednjeročnem obdobju. Ob tem je poudaril izreden pomen šolskega gospodarjenja na Gorenjskem tudi v bodoče in da ho sprico ekonomskega položaja v svetu treba napeti vse sile za vsestranski napredek in boljše položaj delovnega človeka. V prizadevanjih za stabilizacijo gospodarstva na Gorenjskem ni mogoče dopustiti, da bi nazadovale, zato se je treba upreti vsakomur, ki bi poizkušal zavirati naš splošni napredek. V bitki za samoupravne odnose, utrjevanje delegatskih skupščin, za dogovorjene dohodkovne odnose in začrtano smer nadaljnjega socialističnega razvoja, morajo aktivnejše delovati tudi borci NOV. V težkem ekonomsko političnem položaju je potrebno in nujno, da bo vsak, kjer koli dela in živi, opravil svoje naloge z vsem čutom odgovornosti do sebe in družbe. Kolektivna odgovornost, ki ne izključuje odgovornosti posameznika, mora dobiti v našem življenju svoje mesto v smislu, ki ga je začrtal tovariš Tito.

V nadaljevanju je tovariš Krivina obrazložil prizadevanja za graditev muzejev revolucije v Ljubljani in gorenjskega v Begunjah ter prisotne seznanil z nepravilnostmi pri snemanju filma Dražgoška bitka.

Po pregledu o problemih gospodarjenja je bilo dogovorjeno, da se bo organizacija ZZB NOV Gorenjske še aktivnejše vključila v prizadevanja za stabilizacijo. V zvezi z gradnjo muzejev revolucije so bila potrjena še dogovorjena načela. Glede filma Dražgoška bitka pa so člani sveta ostro obsodili nemoralno obnašanje nekaterih odgovornih in se enotno zavzeli za stališče, da se mora film čimprej ustvariti.

Mandat predsednika medobčinskega sveta ZZB NOV za Gorenjsko traja eno leto. Funkcijo predsednika sveta izmenično opravljajo predsedniki občinskih odborov ZZB NOV. To leto je naloge predsednika sveta uspešno vršil predsednik OO ZZB NOV Trzin Tone Stritih. Po dogovorjenem razporedu bo funkcijo v letu 1980/1981 opravljal predsednik OO ZZB NOV Jesenice Jože Ulčar. Po izvolitvi se je zahvalil za zaupanje in zagotovil, da bodo prizadevanja sveta, organizacij in borcev NOV Gorenjske tudi v bodoče šla v smeri aktivnega vključevanja v utrjevanju socialističnih samoupravnih odnosov.

Ob koncu seje je predsednik skupščine občine Trzin tovariš Milan Ogris izrazil pričeanje, da bodo borci tudi v bodoče borci za doseg ciljev socialističnega samoupravljanja.

Ivan Saksida

PRORAČUN OGREVANJA PREK VROČEVODA

Po sklepu izvršnega sveta skupščine občine Jesenice je Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice (BUSP) dolžan do 30. oktobra vsako leto narediti proračun ogrevanja za preteklo sezono. Ne glede, da so številke suboparne, pa osnovne postavke vseeno navajamo.

Stanovalci in ostali uporabniki so v kurilni sezoni 1979/80 po akontaciji 10,98 din za kvadratni meter vplačali 16.605.748,55 din. Vroče vode smo porabili za 12.736.362,40 dinarjev (13 % nad planom), stalni stroški pa so bili 3.858.001,27 din (2 %

pod planom). Med stroški in vplačili je tako presežek 11.384,88 din, ki ga bomo prenesli v prihodek za kurilno sezono 1980/81. Zanimivo pa je videti, kam je šlo teh 16 milijonov novih dinarjev:

gorivo	10.633.589,10 din	64,0 %
ostali materialni str.	1.342.412,50 din	8,0 %
obveznosti iz dohodka	320.956,32 din	1,9 %
bruto OD	337.513,59 din	2,0 %
skladi	101.890,89 din	0,6 %
Skupaj Železarna Jes.	12.736.362,40 din	
amortizacija	851.344,67 din	5,2 %
ost. material. stroški	567.991,65 din	3,4 %
obveznosti iz dohodka	1.213.302,95 din	7,4 %
bruto OD	676.925,05 din	4,1 %
skladi	548.436,95 din	3,4 %
Skupaj BUSP Jesenice	3.858.001,27 din	100 %
Skupaj: proizvodnja, dobava	16.594.363,67 din	100 %

Pri Železarni Jesenice je v rubriki »ostali materialni stroški« zajeto: porabljena električna energija, amortizacija, investicijsko vzdrževanje, v rubriki »obveznosti iz dohodka« pa: stroški skupnih služb in ostale obveznosti dohodka.

Pri BUSP je v rubriki »ostali materialni stroški« zajeto: investicijsko in redno vzdrževanje, električna energija, v rubriki »obveznosti iz dohodka« pa: obresti na kredite, zavarovanje, prispevki in davki iz dohodka, stroški skupnih služb.

Poseben komentar ob tem ni potreben. Gorivo, materialni stroški in zakonske obveznosti že predstavljajo preko 90 % vseh stroškov. Edina prava pot v tem trenutku za znižanje stroškov je varčevanje potrošnikov. Znano je, da so možni prihranki velikokrat tudi do 30 %, kar bi pri nas pomenilo, da bi stroške ogrevanja, to so

še številke nad katerimi se moramo zamisliti in spremeniti odnos do varčevanja. Za novo kurilno sezono sedaj obstoja le plan. Stroške ogrevne sezone 1980/81 tako planiramo v višini 24.377.400 din.

Samo gorivo bo stalo 16.319.754 din, kar je skoraj toliko kot smo lani plačali za vse stroške ogrevanja. Delež železarne Jesenice v skupnem planiranem prihodku je 18.797.400 dinarjev, kar pomeni 77,1 %. Stalni stroški, ki jih v svoji kalkulaciji podaja BUSP, so planirani v višini 5.580.000 din, v skupnem to pa pomeni 22,9 %.

Razmerje se nekoliko spreminja, s tem, da delež goriva nezadržno raste. Na osnovi dovoljene podražitve, priključenih ogrevanih prostorov in obročnega odplačevanja je izvršni svet skupščine občine Jesenice za letošnje kurilno sezono potrdil naslednje akontacije:

stanovanja	14,27 din/m ² mesečno
poslovni prostori	17,12 din/m ² mesečno
trgovine, dvorane	20,52 din/m ² mesečno
sanitarna topla voda	139,10 din/osebno mesečno

Pri ogrevanju sledi proračun na koncu ogrevne sezone, ko je znana poraba energije.

Pri sanitarni topli vodi so proračuni tromesečni. Ker so bili obroki v prvih treh mesecih letošnjega plačilnega leta še po 10,98 din za kvadratni meter, bo tako skupno vplačana akontacija v celem letu za kvadratni

meter ogrevane površine znašala 189,91 din. Za dvosobno stanovanje površine, npr. 50 kvadratnih metrov je akontacija 9.495,50 din.

Če vzamemo enake postavke iz kalkulacij proizvajalca in dobavitelja, bo naš potrošnik plačal naslednje zneske za:

gorivo I	6352,20	66,9 %
ostali materialni stroški	664,70	7,0 %
obveznosti	161,40	1,7 %
bruto OD	142,50	1,5 %
amortizacija	769,10	8,1 %
ostali mater. stroški	265,90	2,8 %
obveznosti	626,70	6,6 %
bruto OD	332,30	3,5 %
skladi	180,40	1,9 %
	9495,50	100,0 %

Primerjava z lansko sezono pokaže, da se je v stroških povečal le delež goriva in amortizacije vročevodnega omrežja. Delež goriva raste iz leta v leto.

Ponovno je na dlani, da bomo le z varčevanjem, to je manjšo porabo energije, omilili preveliko povečanje stroškov ogrevanja.

BUSP JESENICE

OBSEŽNA PROBLEMATIKA NA SEJI SVETA KS DOVJE-MOJSTRANA

Člani sveta krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana so tudi na zadnji seji, ki je bila konec prejšnjega tedna, obravnavali vrsto prejetih problemov, ki se pojavljajo pri delu na področju komunalne in druge dejavnosti.

Po pregledu sklepov zadnje seje so najprej obravnavali akcijo za organizacijo odvoza smeti s kontejnerji v vasi Dovje. O tem so se odločali vaščani na zborih občanov, kasneje pa se je pokazalo, da vsi niso vzeli zadeve dovolj zares, saj se je zataknilo po tem, ko je bilo treba vplačati enkratne zneske za nabavo kontejnerjev. Za nekatere bo sicer zaenkrat težko nositi smeti v kontejnerje, vendar tako zahtevajo določila, saj divjih odlagališč smeti na območju krajevnih skupnosti ne sme biti več. Kot so na seji povedali, bodo kontejnerje dobili in namestili predvidoma prihodnji teden.

Precej pestra je bila tudi razprava o pluzenju cest in poti. Že dalj časa se okrog tega pojavljajo težave, objektivne pa tudi subjektivne, vendar so dejali na seji, bi ob vsem tem morali vedeti, da organizacija zimske službe v krajevni skupnosti ni lahka. Svet krajevnih skupnosti je že večkrat pretresal to problematiko, ki prav s prihajajočo zimo postaja vse bolj aktualna. Da bi bilo pluzenje čim bolj sprotino in učinkovito, pa morajo v krajevni skupnosti najti še človeka, ki bo pripravljen pluziti stranske poti. Za pluzenje širših poti je letos organizirano preko Kovinar-

ja in komunalne skupnosti Jesenice. Seveda ob vsem tem morda le ni odveč pripomba, da prav pri pluzenju vsakdo rad išče le krivce za to, če v nekaj urah ni spluzena cesta prav do njegovega praga. Prav okrog tega je bilo v preteklosti dosti govorja, naltolcevanj in podobnega, in sedaj se mora svet krajevnih skupnosti verjetno bolj kot kdajkoli prej postaviti na stališče, da po svojih močeh organizira in skrbi za kar najboljše in učinkovito pluzenje in zimsko urejanje vaških cest in poti.

V nadaljevanju seje so pregledali in potrdili finančni plan krajevnih skupnosti za prihodnje leto. Strinjali pa so se tudi s predlogom, da prispevajo 50 odstotkov denarja v sodelovanju s PTT Kranj pri postavitvi telefonske govorilnice na Dovjem.

Na seji so se tudi dogovorili, da bodo v prihodnjem tednu, od 15. do 18. decembra zbori občanov v Mojstrani, na Dovjem, na Belci in Radovni. Zbrani vaščani bodo obravnavali samoupravni sporazum o temeljnih plana krajevnih skupnosti za obdobje 1981 do 1985, poročilo gradbenega odbora in komisije za komunalno gospodarstvo, ki bo vsebovalo izvedeni program asfaltiranja na območju celotne krajevnih skupnosti v letošnjem letu ter srednjeročni program do leta 1985.

J. R.

OTVORITEV DRUŽBENIH PROSTOROV V RATEČAH

Prebivalci v krajevni skupnosti Rateče so letošnji dan republike proslavili še posebno slovesno. Dan pred 29. novembrom so namreč odprli obnovljene prostore krajevnih skupnosti, obenem pa je bila slavnostna seja skupščine krajevnih skupnosti Rateče-Planica, družbenopolitičnih organizacij in društev. Otvoritev in pozdravni govor je imel predsednik krajevnih skupnosti Franc Makše, slavnostni govornik pa je bil predsednik krajevnih konference SZDL Vinko Šumi. Priznanja OF pa je podelil Jože Osvald. Kot že dvakrat doslej, so tudi letos podelili zaslužnim prebivalcem in društvom priznanja OF, ki so jih prejeli Jože Brudar, Alojz Makovec, Franc Makše, Jože Mertelj, Jože Kopavnik, Vinko Šumi, Smučarsko društvo Rateče, Turistično društvo Rateče in gorska reševalna služba Rateče. V kulturnem programu je sodeloval vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica.

Osnredna naloga v srednjeročnem planu krajevnih skupnosti Rateče-Planica 1976-1980 je bila preureditev prostorov krajevnih skupnosti. Z akcijo so začeli že v letu 1978, ko so objekt prevzeli od KZK Kranj - Kooperacija Radovljica. Pri tej akciji pa sta KZK Kranj in njen TOZD Kooperacija iz Radovljice pokazala veliko razumevanja. Proračunska vrednost adaptacije stavbe

v letu 1978 je bila 1.880.000 dinarjev, kar pomeni v letu 1980 približno 2.600.000 dinarjev in to brez opreme. Ker pri krajevni skupnosti ni bilo izglede, da bi zbrali takšna sredstva, so se odločili, da stavbo adaptirajo v lastni režiji, to je v izvedbi sveta in službe krajevnih skupnosti, s pomočjo domačinov. Pri tem moramo povedati, da so vse krajevnih skupnosti občine Jesenice solidarnostno odstopile krajevni skupnosti Rateče 500.000 dinarjev, kulturna skupnost občine Jesenice je prispevala 400.000 dinarjev za usposobitev knjižnice, 200.000 dinarjev pa je prispevalo Turistično društvo Rateče. Ostali denar so zagotovili preko krajevnih skupnosti iz lastnih virov in od prodaje klavnice ter sredstvi agrarne skupnosti v višini 1.750.000 italijanskih lir. Celotna adaptacija stavbe je bila izvršena za približno 1.300.000 dinarjev, kar pomeni le polovico predračunske vrednosti. V prenovljenih prostorih so pridobili sejo sobo, knjižnico, prostor za redno dejavnost krajevnih skupnosti, dvorano, prostor za gorsko reševalno službo, turistično društvo in mladinsko dejavnost. Še vedno pa v stavbi ostane skladišče reprovromateriala za kmetijsko in zbiralnic mleka. Veliko za slug pri tej obširni akciji ima vsakokor tajnik krajevnih skupnosti Jože Brudar.

A. Kerštan

V SOBOTO BODO PRAZNOVALI V KS DOVJE-MOJSTRANA

Tudi letos bodo v krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana z več prireditvami počastili 16. december – krajevni praznik. Spomnili se bodo dogodkov na ta dan pred 29. leti, ko so se na tem območju Gornjesavske doline množično uprli okupatorju in odšli v partizane. Pri napadu graničarske karavle v Mojstrani je padel tudi prvi upornik Alojz Rabič z Dovjega.

Osrednja prireditev v počastitev bo v soboto, 13. decembra, ob 18. uri v dvorani kulturnega doma na Dovjem. V pestrem programu bodo sode-

lovali učenci šole za Zdravstvene delavce z Jesenice, harmonikarji Glasbene šole Jesenice, člani domačega kulturnega društva, učenci osnovne šole 16. decembra Mojstrana in pripadniki JLA.

Na prireditvi bodo tudi podelili bronaste značke OF zaslužnim prebivalcem ter razglasili in podelili pokale najboljšim ekipam s strelskega tekmovanja. Poleg prebivalcev, predstavnikov krajevnih družbenopolitičnih organizacij in društev, se bo proslave udeležila tudi delegacija

iz pobratene krajevnosti skupnosti Stave v valjevski občini.

V nedeljo, 14. decembra, pa bo domače kulturno društvo pripravilo še vsakoletno kviz tekmovanje z naslovom: TITO in NOB. Na vprašanja o decembrski vstaji in življenjski poti tovariša Tita bodo odgovarjale ekipe osnovnih organizacij ZSMS Kovinske opreme Mojstrana, LIP Bled – TOZD Mojstrana, OS 16. decembra Mojstrana in krajevnosti skupnosti Dovje-Mojstrana. Kviz se bo začel ob 16. uri v dvorani kulturnega doma na Dovjem. Ekipa, ki bodo najbolje odgovarjale na vprašanje bodo prejeli knjižne nagrade, ki jih bodo prispevale družbenopolitične organizacije jeseniške občine.

J. Rabič

KONČNO SMO LE DOČAKALI RAZŠIRJENI PODVOZ V PODMEŽAKLJI

Kar dobrih 20 let in še nekaj več je trajalo, da je Podmežaklja dobila nov sodoben podvoz pod bohinjsko železnico. Vsa ta leta se je ponašala zahteva in sprejemali sklepi, da je ena prvih in najbolj važnih potreb terena – razširiti podvoz na Cesti 1. maja pod bohinjsko železnico. Dosedanji podvoz namreč ni bil grajen za današnje potrebe.

Gradnja se je začela lani z obljubo, da bo do srede tega leta podvoz narejen. Tako kot marsikje, se je tudi pri tej gradnji nekaj zataknilo. Ugotovili so, da projektant ni dovolj upošteval trdnosti tal in zato je Geološki zavod v Ljubljani gradnjo ustavil in ponovno opravil pregled trdnosti tal. Tako je preteklo več kot dva meseca, da se je lahko nadaljevalo z gradnjo. Poleg tega tudi priprave in sama gradnja ni tekla tako kakor bi normalno morala. Tudi delovni elan delavcev ni bil prav posebno intenziven.

Končno smo le dočakali, da so podvoz odprli in tako omogočili normalen promet za vsa motorna vozila – tovornjake in avtobuse. Da in prav to so nestrpnost pričakovali prebivalci spodnjega dela naselja Podmežaklje. Največja ovira za uvedbo avtobusnega prometa je bil namreč prav preozek podvoz. Vprašanje pa je sedaj, če bo Cesta 1. maja nasploh dovolj usposobljena za avtobusni promet. Sicer ne računamo, da bi moral biti promet tako pogost kakor v mestu. Nekaj voženj dnevno bo gotovo zadostovalo. Seveda bodo o tem morali povedati svoje mnenje prizadeti prebivalci sami. Prav pa bi bilo, da krajevna skupnost čim prej toliko let obljubljene prometne zveze Podmežaklje z mestom v do-

govoru s SAP – VIATORJEM uresniči. Pri tem ne bi smeli pozabiti, da traja peš pot iz spodnjega dela Podmežaklje, na primer, v bolnico ali na občino skoraj celo uro, pa tudi to, da je Podmežaklja eno najstarejših delavskih naselij v občini in da je v tem delu naselja veliko starih ljudi, katere vsaka daljša pot močno utruja.

Sedaj ho na vrsti še rekonstrukcija Ceste 1. maja, da bo promet z motornimi vozili lahko povsem normalno potekal.

J. R.

PRAZNOVALI SMO

Zadnji dan pouka, pred našim največjim praznikom, smo se zbrali v telovadnici. Proslavljali smo rojstni dan republike in v pionirski vrste sprejeli štirindevetdeset cicibanov. Prvošolcem so žarela lica in se svetile oči.

Pripravili smo jim program, kateremu so z zanimanjem sledili. Težko pa so čakali na svečano zaobljubo. Vstali so in ponosno ponavljali besedo za besedo. Starejše pionirke so jim zavezale rdeče rutke in pokrile modre čepice. Pred nami so že stali novi pionirji, kateri se bodo držali Titovih besed: »Biti pionir – to mnogo pomeni. Pionir mora biti vedno prvi, biti mora najboljši pri učenju, pri delu in povsod.«

Učenci 3. in 4. razredov iz novinarskega krožka ČOS Prežihov Voranc

ŠOLA ZA MLADE SAMOUPRAVLJALCE JE ZAKLJUČENA

Šola za mlade samoupravljalce je že tradicionalna izobraževalna oblika, ki jo prireja klub samoupravljalcev ob sodelovanju z občinskim komitejem ZSMS in Delavsko univerzo Jesenice. Prvi dve sta bili programirani in izvedeni v prvi polovici leta 1978 in zelo slabo obiskani. Potrebnovali smo kar dve leti, preden smo organizirali novo obliko, vendar temeljito organizirano: z usklajenim

programom in z velikim obiskom.

Predavanja, ki smo jih pripravili kar za štiri tedne, so dobro obiskana, trajala pa so trikrat tedensko od 18. novembra do 10. decembra. Prijavilo se je 80 slušateljev, obiskovalo pa jih je 73. Odziv nas je presenetil, saj bi drugače zaradi boljših možnosti za delo – oblikovali dve skupini. Kaže, da je bil odziv na našo prvo izobraževalno obliko za mlade samoupravljalce, organizirano spomladi, ugoden in da so v osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine dobro kadrovali.

Obširen program je bil organiziran v štiri tematske sklope: družbenopolitično področje, samoupravljanje, družbenoekonomski del in metodološki del. Teme so naslednje:

1. Vloga družbenopolitičnih organizacij v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.
2. Aktualne naloge ZSMS v tekočem obdobju.
3. Mednarodni odnosi in zunanja politika Jugoslavije.
4. Ohranjanje revolucionarnih tradicij in mladitve.
5. Pridobivanje dohodka in delitveni sistem.
6. Srednjeročni plan 1981–1985 v občini Jesenice.
7. Ukrepi za izvajanje politike gospodarske stabilizacije v občini.
8. Prispevek mladim k izvajanju politike gospodarske stabilizacije.
9. Samoupravljanje v krajevni skupnosti.
10. Samoupravljanje v TOZD.
11. Samoupravljanje v samoupravnih interesnih skupnostih.
12. Svobodna menjava dela v SIS.
13. Ocena delovanja delegatov in delegacij v občini.
14. Svobodna menjava dela v SIS in v krajevni skupnosti.
15. Kolektivni člani ZSMS in uveljavljanje kolektivnega članstva.
16. Oblike in metode dela v mladinski organizaciji.
17. Informiranje v mladinski organizaciji.
18. Mladi v SLO in družbeni samozagatiti.

Teme so bile raznolike, z uporabo avdiovizualnih sredstev pa smo poskušali narediti predavanja kar se da privlačna. Težave so bile: konec leta je in naši predavatelji, ki so ugledni družbenopolitični delavci, so bili preobremenjeni in je bilo včasih težko uskladiti njihove obveznosti s predavanji na šoli za mlade samoupravljalce, ker je oblika tako obsežna, so imeli težave tudi udeleženci, zlasti tisti, ki delajo v več izmenah.

Tudi za novo koledarsko leto načrtujemo šolo za mlade samoupravljalce, vendar bomo program skrajšali na dvajset ur in ga tematsko zaokrožili. Če bo zanimanje za nove izobraževalne oblike tako veliko kot doslej, bomo oblikovali več skupin in popestrili izobraževanje s skupinskim delom z uporabo avdiovizualnih sredstev in drugimi oblikami dela.

M.

DOMOVINA RADI TE IMAMO

Moj dedek je imel komaj šestnajst let, ko je odšel v partizane. Bil je v Drvarju. Branil je vrhovni štab in tovariša Tita. Zelo sem ponosen nanj.

Aleš 2. r.

Moja babica je bila skojevka. V SKOJ je bila sprejeta 1944. leta. To je bil zanjo nepozaben dogodek. Pripovedovala mi je, kako so tudi dekleta pomagala partizanom.

Tomaž 6. r.

Moj ded je bil čevljar. Med narodnoosvobodilno borbo je pomagal partizanom. Šival jim je čevlje.

Aleš L. 3. r.

Moja stara mama mi je pripovedovala, kako je pomagala partizanom, ki so se zadrževali v gozdu za njeno hišo. Večkrat so se pri njej ustavili sovražniki in jo spraševali. O partizanih jim ni vedela ničesar povedati.

Robi 5. r.

Moj ded je imel partizansko ime Žanestel. Bil je kurir. Pripovedoval mi je, kako je prenašal pošto s Karavank v Mežakljo. Najtežje je bilo pozimi. Večkrat je bil v težavah.

Rajko 5. r.

DOMOVINI ZA NJEN ROJSTNI DAN

Domovina je dobila za rojstni dan mnogo novih pionirjev. Želim, da bi bili vsi pridni učenci.

Jure 3. r.

Domovina je dobila nove šole, tovarne, bolnice... Domovini bi podarila vse, kar potrebuje.

Darja 3. r.

Za njen rojstni dan bi ji rad povedal, da jo ljubimo in da se učimo, da bomo veliko znali. Če bo treba, jo bomo tudi branili.

Tomaž 6. r.

OB TEDNU UPKOJENCA

V dneh od 8. do 16. decembra letos izvajajo društva upokojencev v občini Jesenice »teden upkojenca«. Da so se društva temeljito pripravila na izvedbo tedna je bilo slišati na rednem mesečnem sestanku članov Društva upokojencev Jesenice, ki je bil v soboto 6. decembra v domu upokojencev na Jesenicah. Žal udeležba ni bila tako številna kot običajno, kajti na odsotnost je prav gotovo vplivalo vreme zlasti mraz, ki ni prijatelj starejših ljudi.

Ker je bil to zadnji članski sestanek v letošnjem letu, je bila vsebina dnevnega reda zelo obširna. Zaradi bolezni predsednika je sestanek uspešno vodil podpredsednik zbora delegatov skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v občini Jesenice. Vsi so z zanimanjem poslušali njegovo izjavo, saj je povedal veliko novega s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Tako o nižani prispevni stopnji iz bruto osebnih dohodkov, kar pa ne bo vplivalo na pravice iz pokojninsko-invalidskega zavarovanja, kajti temu bo prilagojen tudi finančni plan za srednjeročno obdobje. Navedel je tudi vrsto statističnih podatkov, ki se nanašajo na pokojninsko problematiko v občini Jesenice, vendar pa bo o tem poročal v Zelezarju Pogajnik sam.

V osredju vsega je bil seveda kulturni program za teden upkojenca, v katerem bodo sodelovala vsa društva upokojencev od Rateč do Žirovnice. V tem tednu je predviden v Kranjski gori, Mojstrani in Žirovnici celovečerni kulturni program, svečan zaključek tedna pa bo na Javorniku v kulturnem domu Julke in Albina Pibernik, kjer bo nastopil ženski pevski zbor Jesenice, moški pevski zbor Vintgar in folklorna skupina Javornik-Koroška Bela.

Tudi športna dejavnost je v društvu upokojencev zelo opazna. V tednu upkojenca se bodo pod vodstvom Roberta Goršeta pomerili v kegljanju na asfaltu, v streljanju z zračno puško in šahu. V treh ekipah bo sodelovalo 43 športnikov.

Obširen program je finančno podprla železarna Jesenice in občinski svet zveze sindikatov, nekaj stroškov bodo prevzela tudi posamezna društva.

Sestanek je bil zaključen z željo, da bi teden upkojenca lepo uspel, da bi se v društvu večinili tudi tisti upokojenci, ki sedaj stojijo ob strani meneč »Saj to ni zame, kaj bom počel tam?« Pridite pogledat, v domu upokojencev je vedno dovolj razvedrila, v društvu pa dovolj dela. Čim več nas bo, dalje bo segel in tem bolj močan bo naš glas.

I. Turkar

PO NAGRADO

Pri matematiki rešujem linearno funkcijo, potem se, a ne znam. V razred vstopi tovarišica: »Ah, oprosite, zmotila sem se. Saj res, pa bi skoraj pozabila. Ti, Barbi, si dobila nagrado za spis o knjigi.« Je se rekla in zaprla vrata. Na obraz se mi prikrađe nasmeh. Se razred mi je zaploskal. Presenečena sem. Gotovo je tudi tovarišica vesela. Kar dobro bo – namesto v šolo pa v Ljubljano.

V torek, 25. novembra, sva s Florjanom Vidicem, v spremstvu tovarišice odšla v Ljubljano. Peljali smo se z vlakom in vožnja je kar hitro minila. Ko smo prišli na cilj, smo obrali skoraj vse knjigarne, ki so bile ob naši poti. Nakupili smo nekaj knjig (še več pa jih pregledali), potem pa smo pohiteli do kluba delegatov in odšli v sobo, v kateri se je kmalu začela slovesnost. Dva dramska igralca sta nam prebrala nekaj misli iz naših spisov, potem pa so nam podelili nagrade. Podeljenih je bilo 20 nagrad osnovnošolcem in

deset srednješolcem. Nagrade podeljuje Zveza kulturnih organizacij Slovenije ob mesecu knjige. Jaz sem dobila knjigo Jonatan Livingston Galeb, Florijan pa Malega princa. Dramska igralca sta nam nato prebrala še nekaj izrekov starejših pesnikov in pisateljev o knjigi. Potem so podelili še Trubarjeve plakete. Podelili so jo tudi Leopoldu Suhodolčanu, kot pobudniku in organizatorju bralne značke.

Slovesnost je bila tako zaključena in povabili so nas na kosilo. V prijetni družbi je čas hitro mineval. Ura pa je kazala že precej pozno in oditi smo morali na vlak. Mislim, da je tudi Florijana grela ista misel, da so tudi drugje opazili naše prizadevanje – naučiti se čim več.

Barbara Malenšek, 8. r. novinarski krožek OS Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela

Pionirska zaobljuba: Danes, ko postajam pionir, dajem častno pionirsko besedo, da se bom pridno učil, delal, da bom ljubil domovino... Sprejem cicibanov v zvezo pionirjev v OS Karavanskih kurirjev NOB Javornik-Koroška Bela (Foto fotokrožek OS Karavanskih kurirjev NOB Javornik-Koroška Bela)

POSVET ČLANOV OKRAJNIH ODBOROV OF IN OBVEŠČEVALCEV NA JESENICAH

Zgodovinska komisija jeseniškega okrožnega odbora aktivistov OF vabi v TOREK, 16. DECEMBRA, OB 9. URI v zgornje prostore KAZINE na Jesenicah (Cesta Zelezarjev) vse nekdanje politične delavce – terence (partizane) okrajev Jesenice (sektor I. II. III. in IV.) Kranjska gora in Žirovnica (kasneje Radovljica).

Na razgovoru bodo ocenili doslej zbrano zgodovinsko gradivo, pogovorili se bodo kako se bomo vključili v praznovanje 40-letnice vstaje, pripravili bomo predloge za imenovanje krajevnih zgodovinskih komisij pri krajevnih konferencah SZDL, ki bi naj verificirali že zbrano gradivo in nudile ustrezno pomoč pri nadaljnjem zbiranju le tega.

Ugotavljamo, da pri zbiranju tega gradiva zelo kasnimo. Med aktivisti v Dolini je bilo tudi precej obveščevalcev VOS in kasneje OZNE in vabimo zato na ta posvet tudi vse obveščevalce – partizane VOS in OZNE s tega območja (občine Jesenice).

Ugotavljamo, da se politični delavci po teh vprašanjih sestajajo le malokrat, na večjih proslavah pa taki razgovori niso možni.

Pripraviti moramo gradivo za zbornike oziroma monografije, saj se bomo le tako oddolžili vsem tistim tihim podpornikom narodnoosvobodilnega gibanja, ki so bili vključeni v vsake in terenske odbore OF, SPZZ, ZSM, DE, NZ, gospodarske komisije in celice komunistične partije ter grupe SKOJ.

Ker okrožni odbor, niti komisija nimata vseh naslovov, prosimo, da to obvestilo vzamete kot vabilo. (Povrnili bomo vozne stroške.)

ZGODOVINSKA KOMISIJA pri jeseniškem okrožnem odboru aktivistov OF

INFORMACIJE ZA DELAVCE NA ZAČASNEM DELU V TUJINI

Koordinacijski odbor pri občinski konferenci SZDL Jesenice je skupaj z vsemi dejavniki v občini Jesenice, kateri imajo etike pri urejanju prehoda preko državne meje in dejanja kakršnihkoli uslug delavcem na začasnem delu v tujini sprejel naslednji dogovor:

V občini Jesenice ne bo ob novoletnih praznikih organiziran poseben sestanek z delavci na začasnem delu v tujini. Posamezne institucije bodo svoj delovni čas prilagodile tako, da bo vsakemu delavcu na začasnem delu v tujini omogočeno, da dobi željene informacije in da opravi določena opravila. Zaradi tega bodo posamezni organi poslovali v času od 22. decembra 1980 do 7. januarja 1981 vsak delavnik v naslednjih poslovnih časih:

- Carinarnica Jesenice bo poslovala vsak delovni dan od 8. do 14. ure, v sredo pa do 16. ure;
- Upravni organi skupščine občine Jesenice, skupnost za zaposlovanje in Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice vsak delovni dan od 8. do 13. ure ob sredo pa do 16. ure.

Taylor CALDWELL: **Aspazija**. Državna založba Slovenije 1980.

Ta roman v treh delih je izšel v zbirki Biografije. Razen tega je naslov slovenskega prevoda povsem drugačen, kot v izvirniku. Ti dve dejstvi lahko povzročita določene nesporazume. Ne gre namreč zgolj za biografijo slavne starogrške hetere (kurtizane) Aspazije, ampak za trilogijo, katere prvi del je posvečen Aspazijini mladosti, medtem ko govori drugi del o mladih letih in vzponu atenskega državnika Perikleja, tretji, ki ima naslov **Perikles in Aspazija**, pa o njuni ljubezenski zvezi, hkrati pa o obdobju največjega razcveta atenske mestne države. Dodatni nesporazum lahko pri nekaterih bralcih povzroči dejstvo, da je trilogija pri nas izšla v dveh zvezkih, torej je v vsakem zvezku približno del in pol.

Ne gre torej toliko za biografsko, kolikor za zgodovinsko, ali, bolje rečeno, kulturnozgodovinsko romanesko. Morda v nekem smislu tudi politično, saj se zdi, da avtorica tu in tam med vrsticami daje vedeti, da skozi zgodovino govori tudi o današnjem svetu. Če je te namige mogoče vzeti resno, potem je to vsekakor najslabša plat tega očarljivega dela. Primerjava atenske demokracije z današnjo demokratično stranko v ZDA je v najboljšem primeru močno naivna. Morda pa gre pri teh namigih le za duhovite slogovne obrate, ki jih lahko skupaj z nekaterimi hotenimi anahronizmi — ko se na primer grškim modrijanom pripisujejo darvinistične zamisli — lahko štejejo avtorici samo v prid.

Bojim pa se, da sem s tem ustvaril napachen vtis o tem delu. Nikakor ne gre za zaprašen zgodovinski, za moreče nizanje podatkov, za razkazovanje znanja. Avtorica res do potankosti pozna snov, ki jo tu obdeluje (zgodovino starega veka), hkrati pa pripoveduje sproščeno, ko da gre za povsem izmišljeni zgodbo o izmišljenih osebah. Pred nami zaživijo postave, ki jih poznamo iz šolskih let — poleg naslovnih junakov se filozofi Zenon, Anaksagoras, Sokrates, pa kipar Fidija, zdravnik Hipokrates, dramatik Sofokles... Vsekakor gre za enkratno obdobje v človeški zgodovini, saj so se na razmeroma majhnem območju in med številnim šibkim ljudstvom zgodile velike stvari — take, katerih sloves odmeva skozi tisočletja.

Prvi del — ta ima tudi v izvirniku naslov **Aspazija** — je dejansko nenavadno lep ljubezenski roman, v jedru tragičen (kot se za ljubezenski roman tudi spodobi). Avtorica je iz-

našla novo različico te prastare teme. Pokazala je, da je lahko nesrečna tudi uresničena, t.j. izpolnjena ljubezen, če je to uresničeno samo zunanje, v bistvu pa zaradi globljih okoliščin onemogočeno. Gre za to, da se v družbi, kjer je ženska povsem podrejena bitje, partnerja ne moreta srečati kot polnovredni bitji. Ženska — ki je tu potisnjena v podrejen položaj — je hkrati nosilka višjega in naprednejšega spoznanja. — Aspazija je namreč začela svojo življenjsko pot kot priležnica nekega perzijskega mogotca. Njen položaj je v nekem smislu ustrezen položaju Seherazade v **Tisoč in eni noči**: tudi Aspazija je očarala svojega ljubimca in gospodarja s svojo kulturnostjo. Idila pa se nadaljuje v neskončnost samo v pravljicah: v pričujočem romanu se ženska zavestno določi, da ho pretrgala zvezo, v kateri je hkrati ljubica in predmet. Bralce pa bo verjetno zanimalo predvsem to: Aspazijina ljubezenska zgodba je povedana z velikim mojstrstvom. Med branjem v resnici »trepetas za usodo« glavne junakinje.

Zdi se, da se je avtorica v tem delu namenila ovrči staro latinsko reklo, pa katerem »ženska molči o ženski«. (To reklo je v svoji knjigi **Spol in značaj** pogrel znani sovražnik odpornejšega spola Otto Weininger.) Caldwellova zares ne molči o ženski, o njenih občutkih in o njenih mislih. Seveda pa gre v tem primeru za nenavadno žensko. Aspazija je izjemna v svojih darovih, še bolj je izjemna njena življenjska pot.

Nikakor me ni volja, da bi zdaj to zgodbo obnavljal in s tem, jemal bralcem veselje do branja. Že to, kar sem omenil o zapletu v prvem delu, je bilo morda odveč. O celoti pa bi mogoče lahko zapisal še tole. Od Goetheja in Schillerja naprej nam (Evropejcem) veljajo stari Grki za vzor popolnosti in celovitosti. Taista predstava je nedvomno vplivala tudi na mladega Marxa in mu pomagala oblikovati zamisel o človekovem generičnem bistvu. Avtorica **Aspazije** — ali **Slave in preblistka**, kakor bi se nemara lahko glasil prevod izvirnega naslova — te grške lastnosti naravnost ne omenja, vendar jo vseskozi opisuje.

Njene osebe tako ali drugače težijo k človeški celovitosti, hkrati pa se zavedajo, da je posameznik zgolj sam zase ne more doseči. Svoboden in vsestranski razvoj osebnosti je mogoč le tam, kjer je omogočen vsakomur. Aspazijini prijatelji in vzorniki se vseskozi sklicujejo na starega atenskega zakonodajalca Solona, ki se je izrekel za osvoboditev sužnjev.

Iz povedanega je razvidno, da govori pričujoči roman predvsem o neki drugi osvoboditvi, namreč o osvoboditvi žensk. Morda bo to pritegnilo to ali drugo bralko. Vsakomur, ki si želi takih vzpodbud, pa bo to delo razgibalo tako možgane kot tudi srce. Nič nas namreč bolj ne zdrami iz otopenosti, kot opis razmer, ki so v bistvenih potezah povsem različne od naših. To pa vsekakor velja za atenski polis, še bolj seveda za Perzijo pod Artakserksom, ki je prizorišče prvega dela.

Marko Hudnik

RAZSTAVA »ČLOVEK, DELO, KULTURA«

Nemalokrat smo zapisali, da človekova dejavnost ni omejena zgolj na osemurni delavnik. Če bi bilo tako, potem bi vsi skupaj živeli precej borno in revno življenje, kakor so ga živeli pred sto in več leti delavci v industrijskih središčih po vsej Evropi.

Delavcu je bilo takrat na voljo le trdo delo, pičla meza, kapitalistova drobtinica in napol podrti baraka, v kateri je našel zasilno prebivališče. O kakšni kulturi takrat ni bilo govora, kajti delavec si s svojo skromno plačo ni mogel kupiti niti poštenega kosa kruha, obleke, kaj šele, da bi si privoščil ogled kakšne gledališke predstave. To je bil privilegij ljudi s »plavo« krvjo.

Desetletja so morala preteči, da si je delavec priboril svoje osnovne pravice do dela, vmes pa so bile revolucije, vojne, hude gospodarske krize...

S pomočjo tehničnih dosežkov (radio, televizije), poleg knjige in drugih kulturnih dejavnikov, se je

tudi v pičlih zadnjih treh desetletjih občutno povečalo človekovo obzorje. Danes vesti o vseh važnejših dogodkih v nekaj minutah omrežijo vso zemeljsko oblo. Zato naš »veliki« dogodek ne pretresajo tako močno, da bi govorili o njih dneve in dneve, kot včasih, kajti pomembni dogodki se vrste vsak dan, tako da smo dovzetni le še za največja presenečenja (potresi, vojne).

Danes, ko imamo osemurni delavnik in proste sobote, pa dohodek ko omogoča človeku dostojno in solidno življenje, ko se več ne stiskajo dvanaestčlanske družine v eni sobi, se lahko ukvarjamo po mili volji s športom, rekreacijo, kulturo, izobraževanjem in z množico hobijev, od filatelije, pa do astronomije...

Jeseniški železarji se poleg novatorstva in racionalizatorstva ukvarjajo, na primer tudi s slikarstvom. Na razstavi za dan republike so na Javorniku razstavljali delavci iz vseh treh vzdrževalnih TOZD (TOZD Remontne delavnice, TOZD Strojne delavnice, TOZD Vzdrževanje). Tako so na dostojni ravni počastili tudi 90-letnico nekdanje »mehanične delavnice«, oziroma 90-letnico organiziranega vzdrževanja. Likovnika, ki sta zdaj že upokojena (**Dolinshek, Kreutzer**), sta pritegnila pri obiskovalcih razstave posebno pozornost. Ne zgolj zaradi svojega veteranstva, zaradi dosledne tehnike, izjemne dognanosti barvnih tonov in odtiskov ter figurativne (pri Dolinsku), pač pa tudi zaradi usklajene kompozicije krajine (pri Kreutzerju). Od mlajših brez dvoma izstopata **Rajhman in Korošec**, ki na svoj način pričarata motive iz gorenjskih pokrajin plastično in celovito, zlasti je pri Korošču opaziti mehke tone s prefinjenim prelivanjem barv. Rajhmanova krajina Bistrice pa je živ odraz podajanja dinamike in likovnosti. **Lužnik** pri krajinskem slikanju ne posega detaljno, marveč s tonskimi ploskvami posameznih barvnih odtiskov »pričara« del narave. **Koselj** se poslužuje akvarelne tehnike sivomodrega tona s posameznimi objekti iz vidika perspektive.

Ob zaključku razstave je najprej spregovoril predsednik osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice, Igor Logar, svoje misli je namenil razstavi drugo leto v maju, ki bo razširjena na SOZD Slovenske železarne. Predsednik društva novatorjev, Janez Faletič, pa je spodbudne besede namenil novatorjem za njihovo še uspešnejše delo vnaprej. Likovniki so prejeli v spomin knjižna darila, novatorji pa spominske plakete z razstave 80. Vse tri TOZD bodo odkupile vsaka po dve likovni deli.

Tomaž Iskra

(PP. Avtorje novatorskih predlogov, ki so na razstavi prikazovali svoje ideje, smo predstavili v 46. številki **Železarja**.)

Z razstave **ČLOVEK, DELO, KULTURA**, ki so jo organizirali v TOZD Remontne delavnice ob 90-letnici organiziranega vzdrževanja v Železarni (Foto: Foto krožek OS Karavanskih kurirjev NOB Javornik-Koroška Bela)

ZA USPEH JE POTREBNO VELIKO TRDEGA DELA

Jeseniška filmska skupina Odeon praznuje letos petnajst let svojega delovanja. Njen član Janez Hrovat pa je začel svojo pot pri filmu že mnogo prej. O svojih začetkih pri filmu pa je povedal takole:

»Letos mineva dvajset let, ko sem se začel ukvarjati z kinoamatersko dejavnostjo. Bilo je oktobra 1960. leta, ko so pri Železarskem centru na Jesenicah ustanovili društvo ljudske tehnike in v okviru tega društva je začel delovati kino krožek. Navdušen sem se za to zvrst dejavnosti in se tudi sam vključil v krožek. Prvo leto sem bil še učenec, z zanimanjem sem spremljal vsa dogajanja v zvezi s filmom in se izpopolnjeval v snemanju.

Že naslednje leto pa je bilo vprašanje, kdo bo naprej vodil krožek na ŽIC, kajti mentorja ni bilo več. Po dolgem premišljevanju sem se odločil, da prevzamem vodstvo krožka. Težave smo imeli s tehniko, kajti imeli smo samo eno kamero 2x8 milimetrov, bili smo brez projektorja in montažne mize. Za ogled filmov smo si kino projektor izposojali privatno.

Spomladi leta 1963 pa smo dobili vabilo za drugo revijo pionirskega in mladinskega filma Jugoslavije v Beogradu. Tudi mi smo hoteli sodelovati, zato smo posneli film o jeseniški železarni. Zanimivo delo, saj ni bilo niti projektorja, niti montažne mize in smo film lepili skozi lupo in nato montirali. O sinhronosti tona takrat še ni bilo govora. Film smo zmerili z metrom, preračunali, koliko glasbe po kadrih rabimo in smo nato glasbo posneli na magnetofonski trak in vse skupaj poslali v Beograd. Dva člana kino krožka sva se revije tudi udeležila in sva ta film prvič videla tudi na platnu in niti ni bil tako slab.

Leta 1965 pa je skupina jeseniških kinoamaterjev ustanovila filmsko skupino Odeon. Jaz sem bil takrat pri vojakih in pri ustanovitvi nisem sodeloval in sem se tako k Odeonu priključil leta 1967. Takrat sem začel s snemanjem prvih samostojnih filmov in to dokaj uspešno. Tako so nastali dokumentarni mladinski film »Sam z gorami«, potopisni film »Jesenice — London — Jesenice«, športno dokumentarni film o sankanju na umetnih progah »5-4-3-2-1-hop«.

V letu 1968 je bil Janez tudi pobudnik za organizacijo prvega medklubskega festivala amaterskega

filma. Prvo leto je bil festival bolj republiškega značaja, naslednje leto pa so že sodelovali avtorji iz vse Jugoslavije. Leta 1971 se je festival razširil in postal festival z mednarodno udeležbo.

S svojimi filmi je na festivalih sodeloval tudi Janez Hrovat. Med najbolj uspešne filme prvih let vsekakor sodi film »Ognjena kača«, ki je doživel uspeh v Jugoslaviji in tujini. To pa je samo eden od njegovih uspehov v njegovi dolgoletni filmski karieri. O svojem delu pri filmu je nadaljeval:

Leta 1969 sem začel delati tudi kot TV dopisnik RTV Ljubljana za jeseniško in radovljsko občino. V letu 1972 se je začelo medklubsko sodelovanje med jeseniškimi in kranjskimi kinoamaterji. V tem času so nastali 16 mm filmi »Do spoznanja«, »Balada o mrtvecu«, »Matica«, in »Ogenj«. Vedno več sem delal tudi kot dopisnik za ljubljansko televizijo. V začetku leta 1975 je začel profesionalno delati kot snemalec v EPP RTV Ljubljana vse do letos spomladi, ko je začel v filmski produkciji snemati najrazličnejše oddaje. Kljub temu pa še vedno dela pri filmski skupini Odeon, predvsem kot mentor, pa tudi kot član žirije na amaterskih filmskih festivalih v Jugoslaviji, Avstriji, Italiji in na Češkoslovaškem.

Janezu Hrovatu film torej pomeni poklic in konjiček obenem. O tem pa je za konec povedal tole:

»Pri amaterskem filmu delam praktično od ideje do scenarija, od snemanja do montaže, pri profesionalnem delu pa je specialno samo delo s kamero. TV film vidi veliko gledalcev, medtem ko je amaterski film opredeljen le na ozek krog ljubiteljev. Praktično je njegova predstavitev možna samo na festivalih. Amaterski film je veliko bolj svoboden zaradi tega, ker običajno nastaja v samofinanciranju; avtor filma je obremenjen tudi producent. Sredstva, ki jih dobijo klubi, so za organizacijo festivalov ter izvedbo krožkov, medtem ko za filme ni sredstev in jih avtorji financirajo sami.«

A. Kerštan

Na podlagi 28., 29. in 30. člena statuta skupnosti otroškega varstva Jesenice in po sklepu 9. seje obeh zborov skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice z dne 2. 12. 1980

razpisujemo dela in naloge strokovnega delavca skupnosti otroškega varstva Jesenice.

Pogoji:

- srednja strokovna izobrazba — pedagoške smeri
- 5 let delovnih izkušenj na področju otroškega varstva
- poznavanje in spoštovanje samouprave ureditve
- moralno politične vrline po Družbenem dogovoru o kadrovske politiki

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas.

Sklenitev delovnega razmerja je možna 1. januarja 1981.

Rok za prijavo je 15 dni od objave razpisa.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju navedenih pogojev pošljite na naslov: Skupnost otroškega varstva Jesenice, M. Tita 65.

Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 15 dneh po preteku razpisnega roka.

Železarski globus

JAPONSKA

V železarni Wakayama, ki pripada železarski družbi Sumitomo Metal Industries, so na štirihlini napravi za kontinuirno vlivanje blju-

mov dosegli letos poleti nov svetovni rekord v nepretrganem vlivanju. V času od 6. avgusta do 4. septembra so odliili v 775 livnih ponvic 120.400 ton blumov v skupni dolžini okoli 75 km, medtem ko je celoten potek vlivanja trajal 701 uro in 52 minut. Naprava za kontinuirno vlivanje je vrste Concast.

REVIJA KERNJAKOVH PESMI

Slovenska prosvetna zveza iz Celovca organizira v nedeljo, 14. decembra, ob 14.30 v domu glasbe v Celovcu ob prvi obletnici smrti velikega Korošca in komponista Pavla Kernjaka

REVIJO KERNJAKOVH PESMI

Nastopili bodo pevski zbori iz Roža in Podjune, Kanalske doline in Raven na Koroškem in sicer:

1. Mladinska skupina iz Šentilja — vodi Folti Sima
2. Moški zbor SPD VINKO POLJANEC iz Škocijana — vodi Hanzi Kežar
3. Mešani zbor SPD GORJANCI iz Kotmare vasi — vodi Stanko Wrulich
4. Moški zbor SPD SVOBODA iz Loge vasi — vodi Stanko Černic
5. Mešani zbor SPD SRCE iz Dobrle vasi — vodi Albin Kranjc
6. Moški zbor SPD BILKA iz Bilčovsa — vodi Joško Boštjančič
7. Trio Korotan s pevci SPD DANICA iz Šentvida — vodi Hanzi Kežar
8. Mladinska skupina iz Kanalske doline — vodi Mario Gorjup
9. Mešani zbor SPD ZARJA iz Železne Kaple — vodi Joško Wrulich
10. Moški zbor SPD RADIŠE iz Radiš — vodi Stanko Wrulich
11. Mešani zbor SPD DANICA iz Šentvida — vodi Hanzi Kežar
12. Moški zbor SPD KOČNA iz Sveč — vodi prof. Anton Feinig
13. Moški oktet KUD PREŽIHOV VORANC iz Raven na Koroškem — vodi Tone Ivartnik
14. Mešani zbor PODJUNA iz Pliberka — vodi hanzi Kosutnik
15. Moški zbor SPD TRTA iz Žitare vasi — vodi Jozef Starc
16. Ženski oktet SPD OBIR iz Obirskega — vodi Valentin Planšek
17. Moški zbor SPD EDINOST iz Pliberka — vodi Folti Hartman
18. Mešani zbor SPD ROŽ iz Šentjakoba v Rožu — vodi Lajko Milisavljevič
19. Mešani mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence — vodi prof. Joško Kovačič
20. Združeni moški zbor — vodi Folti Hartman

V spomin na velikega ljubitelja glasbe in komponista bo nastopil tudi združeni mešani zbor pod vodstvom Hanzija Kežarja.

DELAVSKA UNIVERZA RAZPISUJE

Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice, Trg Toneta Čufarja 1. razpisuje naslednje izobraževalne oblike:

1. Osnovno šolo za odrasle:

Vpis je od prvega do osmega razreda. Začetek pouka osnovne šole bo v januarju 1981.

2. Upravno administrativno šolo:

Vpišejo se lahko vsi, ki so končali administrativno šolo. Do pričetka šolskega leta 1981/82 bi opravili diferencialne izpite, ki so pogoj za vpis v 3. letnik upravno administrativne šole.

3. Tečaje za preizkus znanja za vpis na višje in visoke šole:

Tečaji so namenjeni kandidatom, ki nimajo popolne srednje šole.

4. Prav tako vpisujemo v izvenšolske oblike izobraževanja in usposabljanja:

- tečaj strojeopisja (začetni in nadaljevalni)
- šivalno krojni tečaj (začetni in nadaljevalni)
- tečaj nemščine, angleščine in italijanščine (začetni in nadaljevalni)
- tečaj skladiščnega poslovanja za delavce v skladiščih.
- tečaj tehničnega risanja.
- tečaj o pisarniškem poslovanju in korespondenci.
- knjigovodski tečaj (začetni in nadaljevalni).
- kuharski tečaj

Organiziramo tudi druge oblike izobraževanja po potrebah združenega dela.

Vpisujemo vsak dan, razen ob sobotah, od 7. do 14. ure in popoldne, razen petka in sobote, od 16. do 18. ure.

OBVESTILO LASTNIKOM GROBOV V GORJAH

Komunala Bled obvešča vse prebivalce, ki imajo v lasti grobove na pokopališču v Zgornjih Gorjah, da bodo pobirali pristojbino za grobove za leto 1980 v KRAJEVNI SKUPNOSTI GORJE od 15. do 20. decembra, vsak dan od 13. do 16. ure, v soboto, 21. decembra, pa od 9. do 12. ure.

Pristojbina je enaka kot v letu 1979.

Komunala Bled

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zapustil dobi oče, dedek, pradedek in brat

JOŽE NADIŽAR iz Zabreznice 13

Iskreno se zahvaljujem zdravnikom in sestram internega in kirurškega oddelka bolnice Jesenice za nego in skrb, sorodnikom in prijateljem za pisma in osebo izrečena sožalja in cvetje.

Najlepše se pa zahvaljujem lovskim tovarišem iz lovskega društva Jelovica Bled, Jesenice, Radovljica in Stol Žirovnica za vso organizacijo in spremstvo očeta v zadnji dom. Društvu Stol in TO Živila TOZD Maloprodaja hvala za podarjene vence in cvetje, kakor tudi govornikom Egidiju Matiču iz društva upokojencev in Tončku Zupanu iz lovskega društva Stol Žirovnica. Zahvaljujem se pevcem za zapete pesmi in za očeta najlepšo lovsko pesem, saj je bil ves s srcem in dušo predan naravi – lovsstvu in živalim.

ZALUJOČI: sin Ivan, hčerke Mara, Helena in Marta z družinami, brat Albin in sestra Franca

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubljene mame, stare mame, babice in sestre

KAROLINE ULČAR

se iskreno zahvaljujem dr. Mencingerju in dr. Sajevcu za dolgoletno zdravljenje. Posebno se zahvaljujem dr. Čehu za nesebično zdravniško pomoč ob izteku njene življenjske poti. Iskrena hvala sosedama Tarmanovi in Markeljnovi. Zahvaljujem se organizaciji ZB NOV in SZDL Podmežaklja ter govornikom tov. Rozmanu in tov. Kalanu za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in godbi na pihala Jeseniški železarji. Nekdanjim sodelavcem plinske in vodne energije, elektrooddelku, sodelavkam trgovskega podjetja Zarja, sorodnikom, sosedom in znancem iskrena hvala za darovane vence in cvetje. Pionirjem Jeseniško-bohinjskega odreda in učiteljem OŠ Srednja vas hvala lepa za pismeno sožalje. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni poslednji poti.

Zalujoci – vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

EMILA AŽMANA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so pokojniku poklonili cvetje, nam izrazili sožalje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujem se družbenopolitičnim organizacijam, pihalnemu orkestru in pevcem ter Francetu Trevnu za lepe poslovilne besede.

Posebno zahvalo smo dolžni gasilec železarne in dr. Rojčevi za pomoč v njegovi težki bolezni.

Vsi njegovi

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 13. decembra, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:
Delikatesa – Poslovalnica 7, Titova 7 in
Delikatesa, Kašta 4 na Plavžu, Tavčarjeva 6.

DEŽURNA LEKARNA

ZA OBČINO JESENICE
IN RADOVLJICA JE V MESECU DECEMBRU DEŽURNA LEKARNA JESENICE.

NAJDENA DENARNICA

Poštena najditeljica **HA-TA BEŠIČ** iz Ceste železarjev 17 je 4. decembra na avtobusni postaji pri železarni našla denarnico z manjšo vsoto denarja in boni za malico »železarne Jesenice«.

Denarnico lastnik lahko dobi na uradništvu železarja (administracija).

POROČILO VVI IN BORCEM NOV

Republiški odbor ZZB NOV SR Slovenije in občinski odbor ZZB NOV Jesenice obveščata, da imajo vojaški invalidi in borci NOV, ki v letu 1980 niso mogli na oddih zaradi omejenega števila postelj v zdravstveno rekreacijskem centru v Strunjanu, možnost oddiha v mesecu januarju in februarju 1981. leta. Ta možnost je dana zato, ker je bil 28. novembra 1980 odprt nov objekt s 156 ležišči.

Interesenti – **SAMOPLAČNIKI** – naj se prijavijo najkasneje do konca decembra 1980 pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, Titova 86.

REŠITEV KRIŽANKE

STROKOVNJAKINJA, LEOPOLD SUHODOLČAN, AMINTA, RIŽ, RAKLA, ALTAJ, ALANI, UKV, ANKARA, AC, NAO, RAI, EKSMEN, RJ, ŠPANKA, TAKTIRKA, EI, KARIERA, ORANTES, POLH, OPANKAR, NELA, ČITANKA, TEK, STARINA, MAOR, ABA, LJ, AMBA, MAK, NAN, SIRIUS, ARKA, VRT, KT, ERICH MARIA REMARQUE, ANAA, VINO, NATISK.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

13. decembra ameriški barvni risani film **TOM IN JERRY DOBRA PRIJATELJA**, ob 15. uri
13. in 14. decembra ameriški barvni srhljivka **KITAJSKI SINDROM** ob 17. in 19. uri, režija James Bridges, v gl. vlogi Jack Lemman.
15. in 16. decembra nem. barv. fant. pust. film **PUSTOLOVŠČINE BARONA MÜNCHHAUSENA**, režija Josef Von Baky v gl. vlogi Hans Albers ob 17. in 19. uri.

17. decembra, hongk. barvni karate **ZMAJI TEŽKO UMIRAJO** v vlogi Bruce Leea Cheung Nick, ob 17. in 19. uri.

18. decembra zaprto!
19. decembra franc. barvna drama **POVSEM NAVADNA ZGODBA**, režija Claude Sautel v gl. vlogi Romy Schneider, ob 17. in 19. uri.
20. in 21. decembra franc. barv. film **SMART SKORAMPIRANE** **PODGANE**, režija Georga Latner, v glavni vlogi: Alen Delon, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

13. in 14. decembra nem. barvni fant. pust. **PUSTOLOVŠČINE BARONA MÜNCHHAUSENA**, ob 18. in 20. uri.

14. decembra amer. barvni risani **TOM IN JERRY DOBRA PRIJATELJA** ob 10. uri.

15. in 16. ameriški barvni srh. **KITAJSKI SINDROM**, ob 18. in 20. uri.

17. decembra zaprto!
18. decembra hongk. barvni karate **ZMAJI TEŽKO UMIRAJO**, ob 18. in 20. uri.

19. decembra amer. barvni ljub. drama **RDEČILO ZA USTNICE**, ob 18. in 20. uri.

20. in 21. decembra amer. barvni drama **BATSY**, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

13. decembra hongk. barvni karate **NAJVEČJE MASČEVANJE BRUCE LEEA**, ob 20. uri.

17. decembra amer. barvni. pust. fant. **PUSTOLOVŠČINE BARONA MÜNCHHAUSENA**, ob 20. uri.
20. decembra amer. barv. srh. **KITAJSKI SINDROM**, ob 20. uri

Kino DOVJE

13. decembra amer. barvni film **DETEKTIV TOMA**, ob 19. uri.

14. decembra hongk. barv. karate **NAJVEČJE MASČEVANJE BRUCE LEEA**, ob 19. uri

20. decembra, nem. barv. pust. fant. **PUSTOLOVŠČINA BARONA MÜNCHHAUSENA**, ob 19. uri.

21. decembra amer. barvni srh. **KITAJSKI SINDROM**, ob 19. uri

PROGRAM DRSANJA IN PRIREDITEV DO 17. DECEMBRA

REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 12. decembra, od 20. do 22. ure za železarno
- sobota, 13. decembra, od 14. do 16. ure prosto drsanje
- nedelja, 14. decembra, od 14. do 16. in od 17. do 19. ure prosto drsanje.

HOKEJ:

- sobota, 13. decembra, ob 18.30 tekma za mladinsko prvenstvo SRS HK Jesenice in HK Kranjska gora, člani prosti.
- sreda, 17. decembra, člani HK Jesenice igrajo v Zagrebu proti HK Medveščak.

MEDOBČINSKA LIGA:

- sobota, 13. decembra ob 21. uri HK Žabnica : HK Kokrica
- sreda, 17. decembra, ob 21. uri HK BI. Dobrava : HK Leše

Iz pisarne ŠD Jesenice

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

JUGOPLASTIKA, OSP, AC, ČA, ANATOL LJADOV, LEO, MINER, SIVOTA, ČIRIBIRŠČINA, MARKANTEN, KORNET, KRST, ITA, ORKAN, NAK, ABE, TIR, NINORSK, T, TAVRIDA, GE, ZT, HO, I, S, SAN, ORIENT, DAMAST, J, PRAZNIKA REPUBLIKE, I, BOR, IM, T, OLE, PISTA, ANALTIK, S, ANI, A, AR, RAVNE NA KOROŠKEM, STR, LALA, ROVT, NI, IR, BUTAN, ENAČBA, A, PRIDERIJA, IRA, CEVARNA, PREKIS, PE, OKOV, CANKAR, TOMAJ, OTKA, AKT.

V torek, 9. decembra, je posebna komisija, ki so jo sestavljali Olga Tišov, Božidar Lakota in član uradništva, izžrebala nagradne križanke, objavljene v 47. številki Železarja. Prejeli smo 186 rešitev, komisija pa je izvela 14 rešitev, da je dobila deset pravih.

200 din prejme **FERID ZUKIČ** – valjarna žice in profilov, po 150 din prejmeta **DROBNAK UROŠ**, Titova 41, Jesenice in **METKA SUŠANJ** – elektrode, po 100 din prejmejo **POLDE ANZELJ** – RTA, **FRANCI BIZJAK** – FRS in **ELFIJA ČATAK** – splošna administracija, po 75 din pa prejmejo **PETER FINŽGAR** – RTA, **VOJKO MALI** – RTA, **MILENA ČERNE** – FRS in **MARIJA ŠEST** – HVŽ – knjigovodstvo.

BRANKO VIVOD

SPELEOLOG

SVEDSKO MESTO

GRAFIK DEBE NJAK

PRITOK DONAVE V AVSTRILI

BENEDETTO CROCE

OLIMPIJSKE IGRE

MESTO V SZ RU MOSKVI

PRETIRANO DELO

SPREMEMBA	ROMANSKO MESTO	NOBELU	INDIJSKI BOGATAS	NAVRANA NA STREHI	VOZILO NA KOLESIH	ELEMENTARNI DELEC	UTEŽNA MERA ZA ELATO	DROG PRIL KHELMER VOZU	SKOTSKI NOBELD-VEC	VELETOK V INDIJI	SREBNECE VRETIKA	SL. SLOV-NICAR	TERME PRI PADOVI	VERONA	SRBSKO M. IME	ANTIGA ZAKONOV	BALINA NJE	ST V SPANII	OBRAZBN ROVI	STRONCI	LEPA LUKIC	ANTON OCVIRK	OZNAKA SREBNECE	NEZNAN-CA	MOJDA-VIJE	BOMBAZ-NI ZAMET	
LETONIJCE V BELGIJI	RIBIČ S TRINOM	EDRŽE VANJE	TEMPA	MOŠTVO, POSADKA	MESTO PRI TEL AVIVU	IGRALEC VIDOV	NOGO-METAS	OLIMPIJE	V SOLSKI RED	NEKDAŠ POKIRALEC	DAVKA	POD LOLLORI GIDA	MESTOV GRČIJI	DREL V GER-MIT.	ŽITARKA	DAJSE OBKOBSE	OSEBNI ZAHISK	KURAT NA MURSKEM POLJU	SESTAVI: ROWNER	ČRNSKA MESTNA ČETRT	LITIJ	STAROGR KIPAR	SOŠED. ERKI	STRUPENA ŽUŽKA	CITROH AVTO	ILLOVICA	SANJATI

SRCE JE ZMAGALO

Malo je manjkalo, da bi štirinajsto kolo letošnjega, 34. državnega prvenstva ostalo zapisano kot vrhunski »ernih dni« našega hokeja. Prvi dan po prazniku, 2. decembra, je namreč prišel v Podmežakliji telegam iz Beograda, v katerem je disciplinska komisija HZJ suspendirala tri odlične napadalce Jesenic, Šuvaka, Hafnerja in D. Horvata, ker niso prišli v nedeljo 23. novembra na šestanec reprezentantov, in tako niso tudi odpotovali 24. novembra na turnejo v NDR. Glede na dosedanje prakso in dejstvo, da so bili ti igralci bolni, so domači zdravniki predlagali, da najraje počivajo, kot, da bi šli v Ljubljano. Ker je nekaj dni pred odhodom reprezentance v NDR prišel dopis, da se morajo vsi reprezentanti — ne glede ali so bolni ali ne — obvezno zglasiti na sestanku reprezentance, je dr. Azman z Jesenic po telefonu govoril z zdravnikom reprezentance dr. Gadajevim in ga seznanil s stanjem treh obolelih igralcev. Toda kljub temu, kljub dejstvu, da je 1. Ščap na sestanku reprezentantov izročil zdravniške izvide vodstvu reprezentance, je na Jesenice prišel omenjeni telegam, ki je že v naprej pomislil zmago Olimpije, v dvoboju, ki je bil na sporedu v sredo, 3. decembra.

Ob tem se je seveda takoj vsiljevala misel, da nekdo nima povsem čistih računov okrog tega suspenza, kar se je pozneje tudi na skupščini HZJ izkazalo. Preveč je bil namreč blizu dvoboju Olimpija-Jesenice, da bi vse izgledalo tako naivno. Pa tudi dogodi iz številnih preteklih sezon so kazali na dejstvo, da je nevarnost, da se vrnejo »stari časi«, ko so Jesenice na zeleno mizo odvezali točke, igralce in celo prvenstvo. Ne glede na to, da je bil položaj za HK Jesenic skoraj brezizhodni, saj en dan pred derbijem niso mogli storiti takega ničesar (vsaj tako je kazalo), so se odločili, da s pravih stajanj seznanijo disciplinsko komisijo. Gre namreč za to, da so Podmežaklijo domnevali (in to je bilo tudi res), da v Beogradu, kjer je sedež disciplinske komisije, pravzaprav ne vedo zakaj v resnici gre? Prav zaradi tega so v torko poslali nekaj telegramov v katerem so seznanili črtanje suspenza. Hkrati so v torko igralci in tudi nekateri člani upravnega odbora HK Jesenic resnično razmislili, da v sredo ne bi šli v Ljubljano in da ne bi odigrali srečanja z Olimpijo.

Čeprav je to s športnega stališča nesprejemljivo, pa so se preveč sveži dogodki iz naše hokejske preteklosti, ko so jeseniški hokeji močno oškodovali in mu povzročili ogromne škodo.

Čeprav je bil položaj za Jesenice tako rekoč brezizhodni, pa so v Beogradu, po zahtevi predsednika disciplinske komisije Dušana Marinkovića, vsi člani komisije, sicer le v nekaj urah, spoznali, da vse ni tako kot so sporočili iz Ljubljane, kajti prav iz vrst najodgovornejših ljudi HZJ je prišla zahteva za suspenz najboljšega jugoslovanskega napada.

Kot je rečeno so bili člani disciplinske komisije enotni, da zaenkrat ne obstaja nobena ovira, da obravnavani igralci ne bi smeli nastopiti proti Olimpiji, kajti dokazov za resno odločitev o kaznovanju takorekoč ni bilo. Tudi je disciplinska komisija razveljavila prvotni sklep in črtala suspenz in »minuto pred dvajseto« dovolila da Šuvak, Hafner in D. Horvat lahko nastopijo proti Olimpiji.

To je bila kot kaže prava injekcija za Jesenice, ki so sicer nastopili brez nekaterih igralcev, toda v Ljubljani so želeli pokazati svojo ravo vrednost in se tudi maščevati za poskus, s katerim so jih želeli onemogočiti, da bi tudi drugič v letošnji sezoni premagali Olimpijo.

Vse tisto, kar smo videli v igri jeseniških hokejistov na ledeni plošči v hali Tivoli, je spominjalo na film, v katerem se mala a pogumna četa bori proti močnejši in bolj oboroženi ter številnejši armadi, na koncu pa srčnost in modrost hrabrih odloči zmagovalca. V hali Tivoli je bilo seveda veliko več videti. Hokejisti Olimpije so namreč že od samega začetka želeli z ostrim temom, na začetku pa tudi z grobo igro nekaterih igralcev, streti vsakršni poskus in željo Jeseničanov, da bi zmagali. Toda Ljubljanci so se očitno ustili, kajti Jeseničani se niso ustrašili niti za trenutek temveč so

s taktično igro dali vedeti, da so odločni in pripravljeni boriti se za vsako ploščico in do zadnjega atoma moči. In že kmalu se je izkazala pravilnost taktike, saj so osemnajstkratni državni prvaki že v prvi tretjini povedli z 2:0.

V drugem delu so naši nadaljevali še z boljšo igro v kateri se olimpijci večji del niso mogli zbrati. Naši so povedli s 3:0 in ko je kazalo, da je usoda Olimpije povsem zapetena, so le-ti v slabih dveh minutah zmanjšali na 2:3.

To je pomenilo resnično nevarnost, kajti mnogi so se spraševali ali imajo Jeseničani dovolj moči za še eno uragansko tretjino. Dvomi v to so se razbili kot mehurčki, saj so jeseniški hokejisti že od prve sekunde zadnje tretjine zaigrali tako kot najbolje znajo in do konca dosegli še tri zadetke ter ustvarili visoko in zaslužno zmago, triumf v katerega je malokateri verjel pred začetkom dvoboja.

Jeseniki hokejisti so na ta način izpisali svetlo stran v zgodovino te priljubljene igre ter pokazali in dokazali, da so generacija, ki je upravičena zaupanje da nosi jeseniški rdci dres. Ne le za zmago, temveč za borbenost, preudarnost, hrabrost in uigranost pa vsi od vratarja Pretnarja, ki je bil najboljši mož derbija, pa do trenerja Svetlina zaslužijo resnične pohvale. Ko smo že omenili trenerja Borisa Svetlina povejmo, da je še enkrat dokazal, da je veliki hokejski vojskovodja in trener, ki je ustvaril novo generacijo jeseniškega hokeja. To pa je dosegel s trdim in predanim delom igralcev, ki jim je verjel že preteklo sezono, saj je takrat večkrat poudarjal, da imajo Jesenice izredno nadarjene hokejiste. Res je sicer, da prvenstva še ni konec in da jeseniški hokejisti, kljub temu, da vodijo s petimi točkami prednosti še niso prvaki, toda na začetku letošnje sezone se take prednosti nihče ni mogel nadejati. Če pa se spomnimo samega začetka sezone, ko jeseniški hokejisti pravzaprav niso imeli potrebnih sredstev, da bi normalno začeli s tekmovalcem, je to še en dokaz, da so ti mladi fantje odločni braniti jeseniške barve, ne glede na ovire, ki so pred njimi. Sedaj, ko so dokazali, da so resni, odločni in dobri, jim je potrebno pomagati, da bi kvalitetno še napredovali, saj trener Svetlin trdi, da je v njihovih vrstah in igri še veliko rezerve.

OLIMPIJA: JESENICE 2:6
(0:2, 2:1, 0:3)

Dvorana Tivoli, gledalcev 4000, sodniki Gerc (Bg), ter E. Petelin in Turk (oba Lj). Streli: 0:1 Hafner 8, 0:2 M. Pajić 10, 0:3 Hafner 23, 1:3 Šerčer 37, 2:3 B. Lomovšč 39, 2:4 Šuvak 41, 2:5 Klemenc 43.

XV. kolo

C. ZVEZDA: JESENICE 6:8
(2:4, 3:3, 1:1)

Hokejisti Jesenic so v XV. kolu nastopili v Beogradu brez Razingerja in Bešića, ki sta kaznovana z eno tekmo neigranja zaradi »kazni igre« na tekmi z Olimpijo in brez Š. Ščapa, ki še ni okrepval po operaciji. Naši so sicer vodili po prvi tretjini s 4:2, vendar se v nadaljevanju niso posebej trudili in so le zaradi tega dosegli dokaj skromno zmago.

Na tem srečanju se je poškodoval Klemenc, ki si je zlomil prst in nekaj časa ne bo mogel igrati.

Gole za Jesenice so dosegli: Klemenc in Šuvak po dva ter I. Ščap, Berlišk, Hafner in M. Pajić po enega.

SLOVENSKO-HRVATSKA LIGA
TRIGLAV: KRANJSKA GORA 1:3
(1:1, 0:2, 0:0)

Hokejisti Kranjske gore so tudi tokrat dokazali, da so boljši. Čeprav so Kranjčani, ki so si, za domače igrice izbrali hali Tivoli, igrali zelo dobro in se uspešno upirali jeseniškim hokejistom, so morali koniti. Odločitev je prišla v drugi tretjini, ko so Kranjskogorci dosegli dva zadetka, niso pa prejeli nobenega in so si tako zagotovili zmago.

Strelica za Kranjsko goro sta bila Štros dvakrat ter Kunšič enkrat.

IZLET IN TEKMOVANJE V KRANJSKI GORI

Komisija za odhode in izlete in komisija za šport in rekreacijo pri izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti sektorja za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje, je organizirala v soboto, 6. decembra, izlet v Kranjsko goro, povezan s tekmovalcem v veleslalomu in smučarskih tekih.

Za dobro organiziran izlet se moramo zahvaliti tovarišu Lešniku, ker je tak referent za izlete in odhode praktično nedomestljiv. Že samo podatek, da se je izleta udeležilo čez 90 sodelavcev veliko pove. 40 jih je tekmovalo v veleslalomu in 23 v tekih. Zahvaliti se moramo tudi merilni ekipi Podrekar, Kelbl in Mežek za dobro opravljeno delo in sodelavcem Kerštajn, Babiču in Puklu za postavitev proge. Rezultati v posameznih disciplinah:

VELESALOM:
Ženske do 30 let: Metka Koblar NG 29,69, 2. Zdenka Manfreda SEO 33,30, 3. Bogdana Aleš NG 34,30, 4. Verona Korosec SEO 36,04, 5. Nuša Bundalo OTK 39,94, 6. Meta Tepina SEO 43,94, 7. Darinka Šumi NG 44,09, 8. Polona Žima SEO 46,15.
Ženske nad 30 let: 1. Marija Petrič OTK 39,36, 2. Katarina Kos SEO 50,46, 3. Sonja Preve SEO 1,20,21.
Moški nad 45 let: 1. Franc Benedičič OTK 29,50, 2. Janez Lešnik, SEO 35,36, 3. Lado Petrič OTK 35,58, 4. Anton Pogacnik OTK 37,80, 5. Viktor ŠTENDLER OTK 37,92, 6. Lado Kuperl OTK 39,09, 7. Jano Žnidar OTK 46,67, 8. Andrej Blenkus SEO 2,05,21.
Moški od 30—45 let: 1. Janez Kunstelj OTK 29,68, 2. Franc Pukl RO 29,71, 3. Filip Marinkšek RO 31,58, 4. Ciril Svetina SEO 31,90, 5. Milan Klinar SEO 32,25, 6. Alojz Kerštajn SEO 32,46, 7. Zvone Kalan SEO 32,68, 8. Pavel Poljanšek OTK 33,04, 9. Stanko Eržen NG 35,75, 10. Janez Pikon NG 37,81, 11. Vili Ferk NG 38,28, 12. Peter Kikelj NG 38,31, 13. Jurij Dovžan NG 39,91, 14. Stane Eniko NG 41,05, 15. Ljubo Soklič SEO 47,03.

Moški do 30 let: 1. Janez Kovač OTK 25,81, 2. Janez Babič NG 27,77, 3. Miloš Ferk NG 28,01, 4. Otmir Odar OTK 37,06, 5. Tine Košir SEO 37,36, 6. Jože Ravnik OTK 44,67.

TEKI:
Ženske: 1. Bojana Kobentar SEO 4,57,54, 2. Metka Koblar NG 6,14,49, 3. Mima Petrič OTK 6,17,52, 4. Nuša Bundalo OTK 8,22,10, 5. Zora Pogacnik OTK 8,50,75, 6. Leda Štern SEO 10,35,07.

Moški nad 40 let: 1. Tine Pogacnik OTK 5,06,38, 2. Tone Zevnik OTK 5,37,02, 3. Dolfe Urbanc OTK 5,53,68, 4. Florjan Mejac SEO 6,15,75.

Moški do 40 let: 1. Alojz Kerštajn SEO 4,25,18, 2. Franc Pukl RO 4,45,79, 3. Ciril

DECEMBRSKI TURNIR MENCINGERJU

V četrtem turnirju letošnjega ciklusa hitropoteznih turnirjev, ki jih organizira Šahovsko društvo Jesenice, je zmagal mojstrski kandidat in član SK Murka Lesce Vojko Mencinger. Čeprav sta manjkala najuspešnejša igralca na hitropoteznih turnirjih Alojz Železnik in Lado Krajnc pa je bil to vseeno najmočnejši turnir, na katerem je igralo kar 16 igralcev. Drugo mesto je osvojil mladi mojstrski kandidat Robert Soklič, ki je zaostal le za eno točko, tretji pa je bil Franci Ravnik, ki je tako prevzel tudi vodstvo v skupni razvrstitvi po štirih letošnjih turnirjih.

Vrstni red na turnirju je bil: 1. Mencinger 14, 2. Soklič 13, 3. Ravnik 11, 4.—5. Kokošar in Pavlin 10, 6. Laharnar 9, 7. Kosmač 8,5, 8. Poljanšek 8, 9. Anton Krničar 7,5, 10. Zajc 6,5, 11. Rožič 5,5, 12.—13. Čiuh in Rudol 5, 14.—15. Lužnik in Franci Krničar 3 in 16. Ivelja 2 točki.

Po štirih turnirjih pa je vrstni red sledeč: 1. Ravnik 25,5, 2.—3. Železnik in Krajnc 23,5, 4. A. Krničar 20, 5. Jan 19,5, 6. Soklič 18, 7. Kosmač 15, 8. Kokošar 14, 9. Poljanšek 13, 10. Laharnar 12,5 itd.

22. EKIP NA TRADICIONALNEM STRELSKEM TEKMOVANJU

Strelna družina Janez Mrak Dovje-Mojstrana je v soboto, 6. decembra, organizirala tradicionalno tekmovalstvo v streljanju z zračno puško v počastitev dneva republike, praznika krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana in dneva JLA. Tudi letos je bilo tekmovalstvo izredno množično, saj je nastopilo 22 ekip krajevnih družbenopolitičnih organizacij, društev, delovnih organizacij z območja krajevne skupnosti, karavel Belca in postaje milice Jesenice. Najboljša je bila ekipa domače strelske družine Janez Mrak, ki je zmagala pred ekipo postaje milice Jesenice.

Razglasitev rezultatov in podelitev pokalov najboljšim ekipam bo na osrednji prireditvi v počastitev praznika krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana, 13. decembra, v dvorani kulturnega doma na Dovjem.

REZULTATI:
Člani ekipno: 1. Strelska družina Janez Mrak Dovje-Mojstrana (Miha Rabić, Slavko Rabić in Franci Rabić) 260 krogov, 2. Postaja milice Jesenice (Brane Plesničar, Janko Lavtar, Roman Kerk) 231, 3. Krajevna organizacija ZRVS Dovje-Mojstrana II. ekipa (Ivan Rabić, Franci Mertelj, Mirko Rabić) 202.

Mladinci ekipno: 1. alpinistični odsek PD Dovje-Mojstrana 182 (Brane Petar, Vojko Pavlovič, Zoran Matič) 182, 2. KUD Jaka Rabić Dovje-Mojstrana 146, 3. Gasilsko društvo Mojstrana 50.

Člani ekipno: 1. Krajevna konferenca SZDL Dovje-Mojstrana (Dora Potočnik, Vera Gartner, Ivanka Lavtižar) 121.

Mladinke ekipno: 1. KUD Jaka Rabić Dovje-Mojstrana (Nada Hrovat, Teja Paulus, Danica Rabić).

J. R.

Sodelavci delovne skupnosti sektorja za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje na Podlesu pred pričetkom tekmovalstva (Foto B. Blenkus)

TEČAJ ZA POUČEVANJE SMUČANJA

Področni odbor zveza vaditeljev, učiteljev, trenerjev smučanja Slovenije Jesenice vabi vse dobre smučarje, stare nad 16 let, ki jih veseli poučevanje smučanja, da se prijavijo na tečaj za predelavo osnovne šole smučanja.

Tečaj organizira področni odbor zveze vaditeljev, učiteljev, trenerjev Jesenice 20. in 21. decembra za vse, ki bi želeli voditi tečaje smučanja za šolske otroke v času zimskih počitnic.

Tečaj bo organiziran na enem izmed bližnjih smučišč. Prijavljeni kandidati bodo upoštevani kot potencialni kandidati za vaditelje smučanja, za katere bo organiziran tečaj v mesecu marcu 1981.

Prijava, ki naj vsebuje naslov in rojstne podatke, pošljite do 17. decembra na naslov: Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice, 64270 Jesenice, p.p. 85.

KAM NA REKREACIJO?

SPLOŠNA REKREACIJA

- torko od 20. do 22. ure — telovadnica ŽIC
- sredo od 20. do 22. ure — TVD Partizan Jesenice (moški)
- četrtek od 20. do 22. ure — TVD Partizan Jesenice (ženske)
- četrtek od 20. do 22. ure — telovadnica ŽIC
- petek od 18. do 20. ure — telovadnica in bazen v COŠ Tone Čufar, Plavž KEGLJANJE NA ASFALTU
- po razporedu, ki so ga dobili športni referenti v TOZD in delovnih skupnostih

KOŠARKA

— sredo od 18. do 20. ure v telovadnici ŽIC

ODBOJKA

— petek od 20. do 22. ure v telovadnici ŽIC

DRSANJE

— petek, od 20. do 22. ure v športnem parku v Podmežakliji

KEGLJANJE NA LEDU

— ponedeljek od 18.15 do 22. ure v športnem parku

— četrtek od 20.15 do 22.15 v športnem parku

Rekreacije se lahko udeležijo delavci TOZD in delovnih skupnosti Železarnice in njihovi sivojci, ki so starejši od 18 let.

CENIK VOZOVNIC ZA ŽICNICE 1980-81, ki jih lahko kupite na sindikatu Železarnice:

KOBLA

Dnevna karta velja vse dni v tednu. Datumski žig in vrstico dobite na blagajni žičnice Koblja.

Cena s popustom za delavce Železarnice je 100,00 din.

KRANJSKA GORA

Točkovne karte, ki veljajo vse dni v tednu. Cena z 20 % popustom za 50 točk je za člane kolektiva 120,00 din.

ZATRNİK

Dnevne karte veljajo od ponedeljka do petka (v sobotah, nedeljah in praznikih ne veljajo). Kupon menjaš za karto v blagajni žičnice Zatrnik. Cena z 20 % popustom za delavce Železarnice je 110,00 din.

Točkovne karte, ki veljajo vse dni v tednu. Cena karte z 20 % popustom za 50 točk je za železarje 40,00 din.

ŠESTI MNOŽIČNI SMUČARSKI TEK PO POTEH KOKRŠKEGA ODREDA BO V NEDELJO, 18. JANUARJA 1981, OB 9.30 V DUPLJAH

Program smučarskega teka zajema:

- smučarski tek 30 km (moški, ženske)
- trim tek 15 km (moški, ženske)
- vojaški tek 15 km
- pionirski tek 7 km (pionirke, pionirji)
- družinski tek

Družinski tek: Na družinskem teku sodelujejo oče, mati in en otrok. Družina tekmuje na 7 km progi. Za uvrstitev družine se bo upošteval seštevek časov, pridobljenih glede na vrstni red prihoda skozi cilj. Udeleženci družinske teka so uvrščeni samo v tej kategoriji.

Interesenti naj pošljejo do 3. januarja 1981 prijavo na sindikat Železarnice. Startnina za udeležence znaša: za odrasle 150 din.

Prvih 200 tekmovalcev po rezultatih iz lanskega teka na 30 km, starta v prvi skupini.

OBVEZE ORGANIZATORJA:

Organizator se obvezuje, da spominska značka, ki jo bodo prejeli udeleženci 6. množičnega teka v Dupljah, ne bo v prodaji. Organizator bo za udeležence pripravil zdravstveno službo in okrepčevalnico. Organizator se bo potrudil pridobiti čimveč praktičnih nagrad, katere bodo udeleženci pridobili z zrebanjem. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost.

Komisija za športno rekreacijo

ZA POKAL MEST V ŠPORTNI GIMNASTIKI

Na IX. POKALU MEST v Novem Sadu, so se preteklo soboto in nedeljo zbrali telovadci in telovadke iz desetih jugoslovanskih mest in kot gostje telovadke in telovadci madžarskega mesta Dunajvaroš. Prvič je bilo na tem tekmovalstvu zastopano tudi naše mesto. Za Jesenice sta tekmovali v najmočnejši jugoslovanski konkurenci Lea Mesarić in Karmen Gasar, ki ji je bil to prvi nastop med članicami v rangi zveznega razreda.

Tekmovalje v Novem Sadu je ponovno pokazalo, kako kot pred dvema tednoma v Velenju na POKALU GIMNASTIKE, da sodnice še ne obvladajo sojenja po novem mednarodnem pravilniku, kar je povzročilo med trenerji in tekmovalci veliko nezadovoljstva in uradnih pritožb. To in organizacijsko slabo pripravljena tekma, zaradi premajhnega števila sodnic je povzročilo, da se je tekmovalje članice zavleklo kar na štiri ure.

Ves čas tekmovalja je bil v ospredju dvoboji med ekipami Ljubljane in Novega Sada. Med člani so bili obetno boljši Novosadčani in zmagali z razliko šestih točk. Ljubljancinke pa so bile boljše samo za dve točki, kar je pomenilo skupno zmago Novega Sada. Med posamezniki pa so bili najboljši madžarski tekmovalci, ki so si razdelili vse tri kolajne, najboljši Jugoslovani Dordje Jović iz Novega Sada je bil četrti, Ljubljancinke Milan Kunčič pa peti. Med članicami je Ljubljancinka Alenka Zupančič že na bradlji izpadla iz borbe za prvo mesto zaradi padca z orodja, to pa se ji je pripetilo tudi še na gredi in je bila na kraju šele četrta, na tretje mesto se je uvrstila letošnja državna prvakinja Mateja Kavsek iz Novega mesta. Zmagala je zasluženo Novosadčanka Dragana Došen pred Madžarko Gabrijelo Grenuš.

V teški konkurenci Jeseničanki nista mogli pričakovati kaj posebnega. Mesari-

ćeva se je med sedemindvajsetimi tekmovalkami uvrstila na solidno dvajseto mesto. Gasarjeva pa na dvajseto. Lepe možnosti je imela Mesarićeva za uvrstitev v finale na gredi, a ji je žal pri doskoku spodrsnilo in se je ujeta na roke. S tem je izgubila pol točke in prejela oceno samo 8,40 točk, ocena 8,90 pa je bila četrta najboljša ocena na tem orodju. Najslabši sta bili Jeseničanki na bradlji, kjer jima manjkajo zahtevane težine »B« in »C«. Bradlja zahteva tudi veliko moči in vzdržljivosti, kar obema primanjkuje. Treninji namreč niso več tako redni in načrtni kot vpretekli sezoni, ker šolske obveznosti zahtevajo več časa, priprave za tekmovalja pa tri ure vsakodnevnega treninga šestkrat tedensko. Zato je malo verjetno, da bosta tekmovali tudi še v prihodnjem letu.

REZULTATI:

Pokal mest: 1. Novi Sad 259,30 točk, 2. Ljubljana 251,75, 3. Subotica 246,15.

Moške ekipe: 1. Novi Sad, 2. Subotica, 3. Ljubljana.

Ženske ekipe: 1. Ljubljana, 2. Novi Sad, 3. Novo mesto.

Posamično — članice: 1. Dragana Došen (N. S.) 36,10, 2. Gabrijela Grenuš (Madž.) 35,10, 3. Mateja Kavsek (Nm) 34,25, 4. Alenka Zupančič (Lj) 33,75, 5. Nati Rogelj (Lj) 33,45, 12. Lea Mesarić (Jes.) 30,70, 20. Karmen Gasar (Jes.) 27,90 itd.

Člani: 1. Dordje Berenji 55,80, 2. Jene Paprika 55,20, Peter Erdelji (vsi Madž.) 54,65, 4. Dordje Jović (NS) 54,00, 4. Dordje Jović (NS) 54,00, 5. Milan Kunčič (Lj) 53,85.

Finale — članice: preskok: 1. Zupančič 17,160; bradlja 1. Došen 17,45; Gred: 1. Došen 18,70; parter Grenuš 18,15.

Člani: bradlja: 1. Erdelji (Madž.) 18,70; preskok: 1. Paprika 18,32; drog: 1. Erdelji 19,10; parter: Jović 18,50; konj z ročaji: 1. Berenji 18,90; krogi: 1. Jović 18,55.

LM

Košarka

PONOVA ZMAGA MOŠKE IN ŽENSKKE EKIPE

IDRIJA-CERKNO: JESENICE (ČLANI)
61:66 (24:31)

Jeseničani so iz gostovanja v Idriji prinesli nov par izredno pomembnih točk.

Jesenice: Novak 8, Rizvanović 4, Bergine 4, Grzetić 2, Božić 23, Vauhnik 13. Matučec 12, Subotić, Jelovčan ter Domevščak.

Jeseničani so odšli na pot v Idrijo z zelo slabimi občutki. Med tritedensko prekinitevjo si je na šolskem tekmovalstvu v Kranju natrgal ligamente center in najboljši skakalec v ekipi Sandi Azman. To je bila hladna prha za ekipo, ki je letos vse doslej nizala zmage in imela ambicije za sam vrh prvenstvene lestvice slovenske košarkarske lige — zahod.

Klub težavam pa so fantje povedli že takoj v začetku prvega polčasa in niso izpustili vodstva iz svojih rok vse do konca tekme. Domačini so sicer poizkušali vse, da bi v drugem polčasu preobrnil rezultat v svojo korist, vendar jim kaj več kot ublažiti poraz ni uspelo.

Jeseničani bodo po dveh zaporednih gostovanjih tokrat nastopili zopet pred domačim občinstvom.

LITJA: JESENICE (ČLANICE)
53:70 (26:40)

Tudi članice Jesenic nadaljujejo z uspešnimi nastopi. Tokrat so na vročem terenu v Litiji v okviru tekmovalstva v prvi košarkarski ligi visoko premagale domačo vrsto.

Jesenice: Strazišar 7, Azman 28, Mlačnik 1, Ulčar 14, Vavpotič 20, Cuder, Kučina, Berus.

Jeseničanke so si že do polčasa zagotovile 14 košev prednosti, ki pa so jo v drugem polčasu še povečale. Članice Jesenic so prav tako, kot fantje, v letošnji sezoni doživele en sam poraz. Oboji so izgubili po sumljivih odločitvah sodnikov v zadnjih minutah tekme z razliko enega koša. Tako članice kot člani zasedajo v svojih ligah drugo mesto.

Obe ekipi igrata v soboto, 13. decembra, na Jesenicah. Člani ob 17. uri z Vrhniko, članice